

**BEFORE THE HON'BLE MAHARASHTRA
ADMINISTRATIVE TRIBUNAL, MUMBAI AT MUMBAI
ORIGINAL APPLICATION NO. OF 2024**

**DIST. KOLHAPUR. /
NAGPUR CHATRAPATI
SAMBHAJI NAGAR**

Ravindra Vitthal Jedhe & Ors-

-----APPLICANTS

VERSUS

The State of Maharashtra & Ors

-----RESPONDENTS

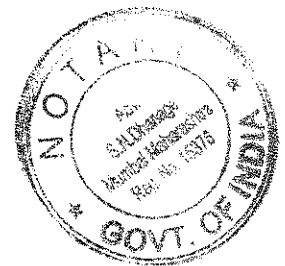
INDEX

SR.NO. EXH.	PARTICULARS	PAGES
1.	Synopsis.	A-C
2.	Memo of Original Application.	1-28
3.	<u>EXHIBIT-A COLLY</u> Copies of the advertisements.	29-77
4.	<u>EXHIBIT-B COLLY</u> Copies of On-line Application Form submitted by the Applicants.	78-79
5.	<u>EXHIBIT-C</u> Copy of Relevant Pages provisional result declared by 3 Divisions.	80-86
6.	<u>EXHIBIT-D</u> Copy of the representation by the Applicants dated 26.6.2024	87-89

7. **EXHIBIT-E**
Copy of the Recruitment Rules of MPSC. 90-104
8. **"EXHIBIT - F"**
Copy of the G.R dtd 07.01.1972 and 02.09.1983 105-134
9. **EXHIBIT - G**
Copy of the Interim order passed by the Hon'ble Tribunal on dtd 135-137
05.09.2024 and 10.12.2024

LAST PAGE: 137

(A)

**BEFORE THE HON'BLE MAHARASHTRA
ADMINISTRATIVE TRIBUNAL, MUMBAI AT MUMBAI
ORIGINAL APPLICATION NO. OF 2024**

**DIST. KOLHAPUR. /
NAGPUR CHATRAPATI
SAMBHAJI NAGAR**

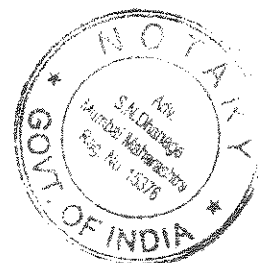
Ravindra Vitthal Jedhe & Ors-----APPLICANTS

VERSUS

The State of Maharashtra & Ors-----RESPONDENTS

SYNOPSIS

The Applicants challenging the description on the part of the Respondents for keeping the minimum qualifying marks for the post of Agriculture Assistants for one stage examination conducted by the offices of the Respondent Nos. 5 to 7 by keeping 45 percent minimum qualifying marks i.e. 90 marks out of 200 marks examination however, there is no any such minimum qualifying mark condition for the ex- Serviceman in other exam conducted by MPSC and UPSC and for the said examination and not selecting the Applicants on the 244 vacant posts reserved for ex-serviceman who are eligible, entitled and qualified in respect of one stage examination

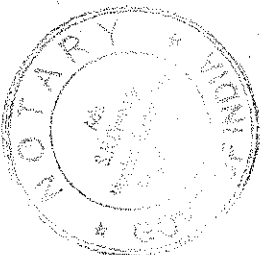

⑧

conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 respectively for the post of Agriculture Assistant within the respective Division.

CHRONOLOGY OF DATES AND EVENTS

SR.NO.	DATE	EVENTS / PARTICULARS
1]		That all the Applicants admittedly are ex-servicemen.
2]	August 2023	- The advertisements are published for the post of Agriculture Assistants.
3]		There are in all 265 posts reserved for the ex-serviceman in all 8 Divisions. The total posts are 2109 for PESA 265 posts and non-PESA Area there are 1744 posts, out of which these are 265 total posts reserved for ex-serviceman. Accordingly, all the Applicants filled their On-line Application Form.
4]		That the examinations are conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 in the month of January 2024 onwards. The said examination was On-line examination.
5]		That the Applicants appeared in the said examination accordingly. That the Applicants successfully appeared in the said examination.
6]		The provisional result of the said examination has been published respectively. Thereafter final results also declared. After the final results, the Applicants realized the fact that their names are not displayed in the provisional result and

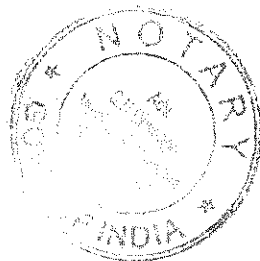

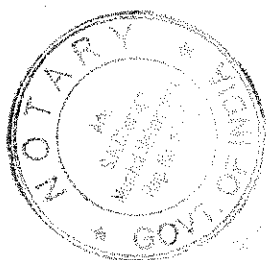
②

also after the final result.

- 7] 26.6.2024 - That the candidates like Applicants made representation to the Hon'ble Chief Minister and all the Departments and also to all the Respondents and thereby requested that 45 Percent Marks [Shatmat] out of 200 marks, the condition of 90 marks is contrary to the law and deserves to be struck down and the same should be me relaxed and reduced marks and after applying the said criteria, to select the candidates who got more than 33 percentile marks accordingly.
- 8] That it was also pointed out that the examinations conducted by the U.P.S.C. for I.A.S., I.P.S., I.F.S. for its officers and the recruitment process, the minimum qualifying marks for this examination is, there is no any such minimum qualifying mark condition for the ex- Serviceman in other exam conducted by MPSC and UPSC and for the said examination.
- 9] 19.12.2024 - Hence this Original Application is filed.

[ASHISH GAIKWAD]
ADVOCATE FOR THE APPLICANTS

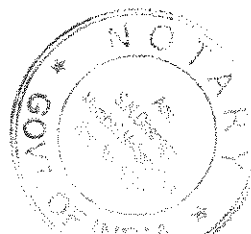

**BEFORE THE HON'BLE MAHARASHTRA
ADMINISTRATIVE TRIBUNAL, MUMBAI AT MUMBAI
ORIGINAL APPLICATION NO. OF 2024**

**DIST. KOLHAPUR. / NAGPUR
CHATRAPATI SAMBAJI
NAGAR**

1. Ravindra Vitthal Jedhe]
Age – 40, Currently Residing at post]
Jantur, Taluka Shirur(ka)District – Beed]
Pin Code – 4133229]
Email – jedherv@gmail.com]
Mobile No – 9552351621]
2. Navnath Gahininath Chavan]
Age – 38, Currently Residing at post]
Jantur, Taluka Shirur(ka)District – Beed]
Pin Code – 4133229]
Email – chavanng09@gmail.com]
Mobile No – 9682514137]
3. Shridhar Shivaji Kumbhar]
Age – 39, Residing at post village Mohare]
District – Kolhapur]
Pin Code – 416114]
Email – shridharkumbhar@gmail.com]

②

Mobile No – 9860096225]
4. Tulsiram Netlal Lilhare]
Age – 40, Residing at ward no.4, Bajar]
Chowk, Dawaniwada Gondiya]
District – Gondiya]
Pin Code – 441614]
Email – tnlilhare@gmail.com]
Mobile No – 9555908153]

ADDRESS FOR SERVICE OF NOTICE:]

As above.] APPLICANTS

VERSUS

- 1] The State of Maharashtra,]
Through the Principal Secretary,]
Agriculture, Animal Husbandry,]
Dairy Development & Fisheries]
Department, Mantralaya,]
Mumbai – 400 032.]
2] The State of Maharashtra,]
Through the Principal Secretary,]
General Administration]
Department, Mantralaya,]
Mumbai – 400 032.]

3

- 3] The Commissioner for Agriculture,]
Maharashtra State, Pune.]
- 4] The State of Maharashtra,]
Through the Principal Secretary,]
Ex. Serviceman Welfare Department,]
Mantralaya, Mumbai – 400 032.]
- 5] The Divisional Joint Director of]
Agriculture, Aurangabad Division,]
Aurangabad.]
- 6] The Divisional Joint Director of]
Agriculture, Kolhapur Division,]
- 7] The Divisional Joint Director of]
Agriculture, Nagpur Division,]
Nagpur.].... RESPONDENTS

3. **PARTICULARS OF THE ORDER, AGAINST WHICH THE APPLICATION IS FILED:**

The Applicants challenging the description on the part of the Respondents for keeping the minimum qualifying marks for the post of Agriculture Assistants for one stage examination conducted by the offices of the Respondent Nos. 5 to 7 by keeping 45 percent minimum qualifying marks i.e. 90 marks out of 200

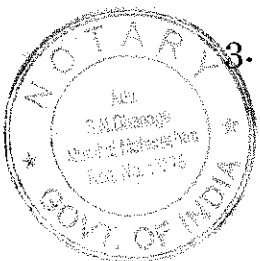
(4)

marks examination however, there is no any such minimum qualifying mark condition for the ex- Serviceman in other exam conducted by MPSC and UPSC and for the said examination and not selecting the Applicants on the 244 vacant posts reserved for ex-serviceman who are eligible, entitled and qualified in respect of one stage examination conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 respectively for the post of Agriculture Assistant within the respective Division.

4. JURISDICTION OF THE TRIBUNAL:

The Applicants are challenging the discrimination on the part of the Respondent Nos. 5 to 7 for the examination conducted by the Respondents in the respective Divisions for the post of Agriculture Assistants by keeping minimum 45 Percent Marks contrary to the Rule of Maharashtra Public Service Commission having no minimum qualifying criteria for passing the examination comparing with the M.P.S.C. and therefore, this Hon'ble Tribunal have a jurisdiction to try, entertain and to pass an appropriate order thereby directing the Respondents by setting aside 45 Percent Marks for the examination conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 for the post of Agriculture Assistants within the respective Divisions under the Head of the Respondent Nos. 1 and

3. Hence this Hon'ble Tribunal have jurisdiction to try, entertain

⑤

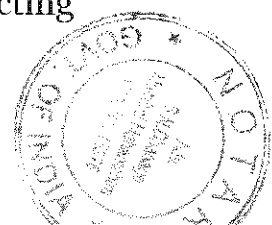
and to pass the order.

5. LIMITATION:

The Applicants challenges the process adopted by the Respondent Nos. 5 to 7 for the examination conducted for the post of Agriculture Assistants in the respective Divisions by the Respondent Nos. 5 to 7 recently since the examination conducted in the month of January 2024 and the results are declared in May to June 2024 therefore, the present Original Application is within time stipulated under the provisions of the Administrative Tribunals Act, 1985 and there is no any delay / laches on the part of the Applicants.

6. FACTS OF THE CASE:

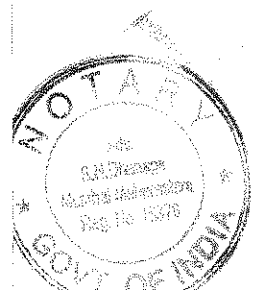
- 1] The Applicants are the Indian citizens and domiciled in the State of Maharashtra and is residing at the address mentioned in the title clause. The Applicants state that all the Applicants are filing this Original Application, thereby challenging the impugned advertisement to the extent of the condition of 45 percent minimum qualifying marks i.e. 90 marks out of 200 marks examination However, there is no any such minimum qualifying mark condition for the ex- Serviceman in other exam conducted by MPSC and UPSC and for the said examination and not selecting the Applicants for the said examination and not selecting

⑤

the Applicants on the 244 vacant posts reserved for ex-serviceman who are eligible, entitled and qualified in respect of one stage examination conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 respectively for the post of Agriculture Assistant within the respective Division.

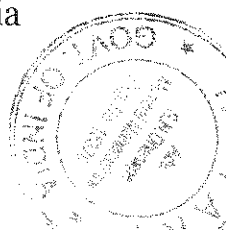
- 2] The Applicants States that the Applicants though participated in the examinations in question respectively in their respective division Applicant have no choice but to appear in the examination considering the time limit for making the Application in the schedule time, However, keeping condition of 45% percent violating the fundamental Right Under Article 14, 15(3) and 16(4) read with Article 46 of the Constitution of India thereby, discriminated the Applicant by putting Condition in violation of the same conducting such exam which was duly objected immediately by the applicants after the Result when they realise that on account of the minimum qualifying mark the applicants were not selected therefore, immediately approached Respondent Authority therefore, the Condition which is contrary to law, well-established principals of law, Natural Justice, per se illegal, Arbitrary and contrary to the fundamental Rights of weaker section and the Special provisions made to the candidates like applicants who are Ex- servicemen. The condition of minimum

qualifying mark is itself bad and void ab-intio on account of Principles of law and day when it is prescribed. Therefore, to appear for the exam and to challenge on point of discrimination are two different things and the same should be consider Independently by this Hon'ble Tribunal by exercising it is jurisdiction and by exploring its discretion thereby protect the violation of fundamental Rights and discrimination caused by the Respondents.

3] The Applicants State that the rule of Doctrine of Estopple at all will not be applicable in the instant case on the following Circumstances:-

- i. When Applicants while electing to make application for the exam have no choice but to apply the Exam in the stipulated time.
- ii. The Applicants Deprived the relaxation at the hands of Respondents Authority who kept the condition for minimum qualifying mark contrary to exams to be conducted by the Authority like MPSC and UPSC. As no nexus while keeping the minimum qualifying marks condition is justified by the respondent authority for the purposes sought to be achieved while Comparing the special Provisions has been made under the Constitution of India

⑧

for the Ex- Servicemen, who are admittedly a deprived Class and a weaker section of the Society when they put in their valuable services for the safety of the nation and deprived from the resources available to the common citizen such as education, so as to compete them with a common citizen and/or Candidates at the same time. Therefore, the choice for applying unavoidable to the present Applicants.

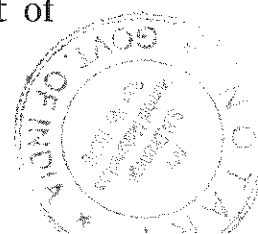
- iii. That the conduct of the Applicants right from beginning is not inconsistent however, the impugned Condition of minimum 45% is totally inconsistent while comparing with the of policy of the exams conducted by MPSC and UPSC. Therefore,
rule of Doctrine of Estoppel at all will not be applicable to the instant case.

- 4] The Applicants state that all the Applicants admittedly ex-servicemen and appeared in the said examination conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 for the post of Agriculture Assistants since the Applicants are eligible, qualified and suitable for the said examination. Since their examination forms and appeared for the examination conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 in the respective Divisions. The examinations are conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 being the single stage examination and is

of 200 marks and is optional having 5 options in M.C.Q. form for 140 questions having 60 questions on technical and 80 questions are for the other subjects. All the Applicants were filled up the said examination form On-line conducted by the said IBPS On-line on the instances of the Respondent Nos. 6 to 8. After the examination form has been filled in October 2023 pursuant to the said advertisement.

- 5] The Applicants state that there are advertisements for the other Departments also and examinations have been also conducted for the posts of the Revenue Department, Urban Development Department, Rural Development Department, Irrigation Division, Public Health Department, Finance Department, Forest Department and Agriculture Department. There are in all total 45609 posts out of which 6600 posts are made for ex-serviceman and reserved for ex-serviceman being in horizontal reservation. Hereto annexed and marked as **EXHIBIT- A COLLECTIVELY** are the copies of the said advertisements.
- 6] The Applicants further state that so far as the Department of Agriculture, that the Respondent Nos. 1 and 3 having control of the posts meant for Agriculture Assistants within the State through the Divisional Joint Director of Agriculture of 8 Divisions respectively. The advertisements are published for the post of

10

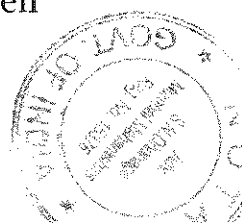
Agriculture Assistants in the month of August 2023. There are in all 265 posts reserved for the ex-serviceman in all 8 Divisions. The total posts are 2109 for PESA 265 posts and non-PESA Area there are 1744 posts, out of which these are 265 total posts reserved for ex-serviceman. Accordingly, all the Applicants filled their On-line Application Form. Hereto annexed and marked as **EXHIBIT – B COLLECTIVELY** are the copies of the said On-line Application Form submitted by the Applicants.

- 7] The Applicants further state that the examinations are conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 in the month of January 2024 onwards. The said examination was On-line examination. Being eligible and qualified, the forms are accepted by the Applicants. That the Applicants appeared in the said examination accordingly. The provisional result of the said examination has been published respectively. Hereto annexed and marked as **EXHIBIT – C COLLECTIVELY** is the copy of the Relevant pages of provisional result declared by 3 Divisions. Thereafter final results also declared. After the final results, the Applicants realized the fact that their names are not displayed in the provisional result and also after the final result.
- 8] The Applicants further state that the some of the Candidates like applicants made representation by their letter dated 26.6.2024 to

the Hon'ble Chief Minister and all the Departments and also to all the Respondents and thereby requested that 45 Percent Marks [Shatmat] out of 200 marks, the condition of 90 marks is contrary to the law, well established principles of law and the principles of natural justice and the same is discriminatory in nature and the same should not be the criteria of passing of the minimum qualifying marks compared with the examinations conducted by the M.P.S.C. in the State of Maharashtra. For the M.P.S.C. Accordingly, instead 90 marks out of 200 marks, there shall be no minimum passing marks criteria. However, the same is not kept only 90 marks minimum qualifying marks [45 Percent Marks] is contrary to law and well-established principles of law and the said is accordingly requested to reduce. Hereto annexed and marked as **EXHIBIT – D** is the copy of the said representation by Candidates like applicants dated 26.6.2024.

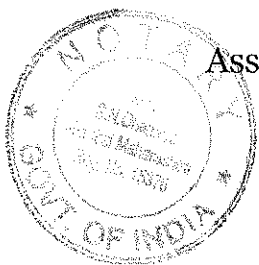
- 9] The Applicants further state that it was also pointed out that the examinations conducted by the U.P.S.C. for I.A.S., I.P.S., I.F.S. for its officers and the recruitment process, there is no minimum qualifying marks for this examination and also for the M.P.S.C. However, per contra the Respondent Nos. 5 to 7 unnecessarily kept the criteria of 45 Percent Marks is discriminatory and not followed by the law of equality when the treatment is given

12

unequal for one qualifying criteria to one examination and for the present examination is of 45 Percent Marks. Therefore, the same is discriminated, contrary to law and deserves to be struck down and the same should be me relaxed and reduced from 45 percent marks to no percentile marks and after applying the said criteria, to select the candidates who got more than 33 percentile marks accordingly.

- 10] The Applicants further state that by the said representation it was also pointed out that the examination conducting Body, conducting the said examination for the Agriculture Assistants post to I.B.P.S., I.T.S., T.C.S. for which the posts filled by I.B.P.S. in the Banks and in the Banking field, 45 Percent Marks and the conditions is not made compulsory in their own examination. However, it is kept for the examination for Agriculture Assistants by the Respondent Nos. 5 to 7 is in contravention in law and the same is unequal like the examinations conducted by the U.P.S.C. and M.P.S.C. and the same is therefore, arbitrary in nature and violative of the fundamental right on account of the discrimination comparing with the examinations of U.P.S.C. and M.P.S.C. for the post made therein and the examination conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 to the post of Agriculture Assistants.

- 11] The Applicants further state that by the said representation it was pointed out by the Applicants that they served for the Nation for the security and safety of Borders and the security of the entire Country. The Applicants and the many other soldiers spent normally 17 to 25 years in the service. The Applicants and like the others, joined the services after their 12th examination and after completion of their services of more than 17 to 25 years, they are unable to compete with the other candidates and accordingly the reservation is provided as a special provision and the said reservation is a special provision made to ex-serviceman is a horizontal reservation within the meaning of Article 16[4] of the Constitution of India and the State under the Article 12 of the Constitution of India must look into it that the special provisions made to ex-serviceman candidates like the Applicants after their services in the examination of the State service like the advertisement published by the Respondent Nos. 5 to 7 for the post of Agriculture Assistants in all 3 Divisions.
- 12] The Applicants further state that the Applicants successfully appeared in the said examination and they should be given the advantage and protection and to bring them to equal competition by providing the protection of the relaxation of marks without keeping it exorbitant 45 Percent Marks, the same should be

14

relaxed Marks. As 45 Percent Marks compared with the marks for the examinations conducted by the Body of U.P.S.C. and M.P.S.C. in their selection process.

13] The Applicants further state that the condition of 45 Percent Marks is exorbitant and the same is deserves to be struck down and, in the alternative, it should be brought down and the Applicants may be therefore, selected and appointed on the post of Agriculture Assistants. Hence this Original Application.

14] The Applicants further state that the some of the Candidates like applicants repeatedly made oral and written applications to the Respondents more particularly the Respondent Nos. 1, to 4, thereby requested to act upon the representation and to relax the condition of 45 Percent Marks. The some of the Candidates like applicants also pointed out the conditions of the M.P.S.C. and shown the role and the advertisement for the posts of the M.P.S.C, there is no any such minimum qualifying mark condition for the ex- Serviceman in other exam conducted by MPSC and U.P.S.C. the respective Body for various other posts.

13] The Applicants further state that the Respondents did not consider their representation and not relaxed the condition which is contrary to law, well established principles of law, the principles of natural justice as the same are discriminatory in nature. To

bring it at the equal level and to avoid the discrimination, the Applicants be appointed by relaxing the marks in the interest of justice. That the same is not considered though persuaded by the Applicants. Hence this Original Application.

- 15] The Applicants further state that therefore, being aggrieved and dissatisfied by the inaction on the part of the Respondents, the Applicants approaches this Hon'ble Tribunal thereby seeking appropriate direction and order under section 19 of the Administrative Tribunals Act, 1985, on the following amongst other grounds, which are taken out without prejudice to one another.

GROUNDS

- A] That 45 Percent Marks is arbitrary, contrary to law, well established principles of law and is a discriminatory in nature and therefore, it violates the fundamental right by not relaxing Percent Marks, is a blatant and patent violation of the vested and fundamental right of many other ex-servicemen like the Applicants. Therefore, the inaction on the part of the Respondents is bad in law.
- B] That the inaction on the part of the Respondents is bad in law and the same should be therefore, struck the said condition of 45 Percent Marks and in the alternative thereto to select the

16

Applicants by declaring them eligible, qualified and suitable to be appointed on the post of Agriculture Assistants. In the alternative to the same, the Applicants may be given the appointment orders to the post of Agriculture Assistants on the 244 vacant posts considering their merits in their respective Divisions.

C] That the action of the Respondents in the impugned advertisement published by the Respondent Nos. 5 to 7 by keeping 45 Percent Marks as mini passing criteria and minimum qualifying criteria is a blatant and patent violation of the provisions of the constitution as the same is discriminatory in nature and violation of the fundamental right by not relaxing Percentile Marks, unnecessarily stretched the same 45 Percent Marks. Therefore, the action and the inaction of the Respondent Nos. 5 to 7 is barring law and bad in law and to struck down the condition of 45 Percent Marks and the same is necessary to reduce and relax by the appropriate order of this Hon'ble Tribunal.

D] That there is no any such minimum qualifying mark condition for the ex- Serviceman in the examinations Like MPSC and UPSC and accordingly direct to publish the Select List of the ex-serviceman candidates and to appoint the ex-serviceman candidates like the Applicants on 244 vacant posts i.e. the post meant for Agriculture Assistants in their respective Divisions i.e. the Respondent Nos. 5

to 7 pursuant to the advertisement is concerned and the appropriate direction or order be passed against the Respondent Nos. 5 to 7, thereby allowing these Applicants to join the said 244 vacant posts of Agriculture Assistants reserved for Ex- Servicemen Category and allow them to join the services of the Respondent Nos. 5 to 7.

- E] That the Respondents be directed to reduce Percent Marks and accordingly to publish the Select List of ex-servicemen within the respective Divisions of the Respondent Nos. 5 to 7 and thereby permitting the Applicants to join the posts of Agriculture Assistants reserved for ex-serviceman and vacant for ex-serviceman candidates in the interest of justice.
- F] That the actions and inactions at the hands of the Respondents is bad in law and therefore, the condition of 45 Percent Marks deserves to be struck down, hold and declare that it violative of the principles of fundamental right and natural justice on account of the discrimination when it compared with the examinations and the seats reserved for ex-serviceman candidates by the examination conducting Body like U.P.S.C. and M.P.S.C. Therefore, the same is required to make equal Percentile Marks as like the percentile kept for ex-serviceman posts by U.P.S.C. and M.P.S.C. instead and in place of 45 Percent Marks in the interest

18

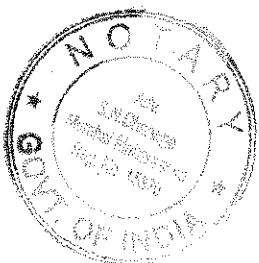
of justice.

- G] That pursuant to the rule of procedure Maharashtra Public Service Commission rules of procedure, 2014 pursuant to Rule 8 (vi) also reads as under

"8. Recruitment based on Competitive examination –

(vi) The candidates securing minimum 35 percentile marks in open category, 30 percentile marks in the backward class category, 20 percentile marks in the meritorious sports persons category and physically handicapped category in the Main Examination shall only be considered to be called for the interview. The candidates to be shortlisted under physically handicapped category or meritorious sports persons category shall be eligible to avail only one facility, either as physically handicapped or as meritorious sports person. Similarly, candidates belonging to Ex-service men category securing minimum 20% percentile in the main examination shall only be called for interview. They shall also be able to avail only one facility either as that for ex-service men, physically handicapped or that for meritorious sports persons.

However, the total number of candidates to be

called for interview for a category shall not exceed three times the number of vacancies reserved for that particular category

Provided that the number candidates to be called for the interview for a particular category may exceed three times the number of vacancies of that category only in the contingency that more candidates secure equal cut off percentile

Explanation – “Percentile” means the percentage of marks arrived by treating the marks of the candidate/candidates securing highest marks in that particular main examination as 100%

Notwithstanding anything contained in the text above, if the number of candidates available for interview are less than number of vacancies reserved for that particular category for the reason that the adequate number of candidates could not secure minimum percentile marks prescribed for the particular category, the Commission may for such an examination consider to reduce the minimum percentile prescribed to the extent that at least candidates equal in number to the vacancies reserved for that particular category are

available

(vii) The marks secured by these eligible candidates in the main examination shall be counted for the final result.

(viii) for certain recruitment, the physical test may have to be hld. Passing in the physical test in accordance with the scheme shall be obligatory. Where such physical test is to be conducted, the number of candidates shortlisted for physical test, shall be four times the number of vacancies. The candidates who do not pass the physical test shall not be called for the interview."

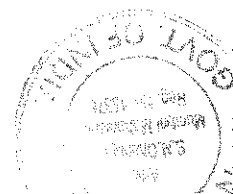
From this it appears even for the exam conducted by the MPSC minimum percentile of marks is 20% for the ex-service man. Therefore, the criteria of 45% (percent) is excessive. Hereto Annexed and marked as "EXHIBIT - E" is the copy of the Recruitment Rules of MPSC. Therefore, said condition is arbitrary, contrary to law, well established principles of law and is a discriminatory in nature and therefore, same is bad in law deserved to be quash and set aside.

H] That the Post of Agriculture Officer Class – 3 post the MPSC and UPSC follow the criteria of Percentile and not the percentage.

Therefore, cut off marks of MPSC and MPSC calculate by the percentile means the percentage of marks arrived by treating the marks of the candidate/candidates securing highest marks in that particular examination as 100%. Therefore, the criteria of keeping percentage are exaggeration by Selection Board more particularly Respondent no. 5 to 7 and contrary to the law and needs to be struck and in alternative same should be reduce as MPSC, UPSC, Divyang, Project Affected Person and Sports Quota. Therefore, same is bad in law deserved to be quash and set aside.

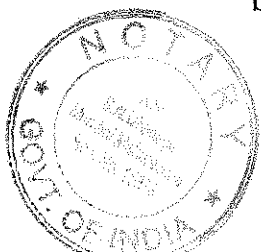
- I] That the relaxation in the marks is form of positive discrimination to support the employment Opportunities of Ex-Servicemen considering the challenges face by the Ex- Servicemen i.e limited Job opportunities, Difficulty in adjusting to Civilian life, Physical and mental Health issues and financial constrain for that the government provided the necessary support and opportunities to lead dignified life, considering the instant case the Advertisement on paper shows the reservation however, to accelerate the benefit the relaxation of Age and Mark actual purpose of the policy to have the benefits to such ex- servicemen to bring them in the main stream and uplift such weaker section is the real intent of making provision and at same time implementing the real intend by giving actual benefits to Ex- Servicemen for complete ends of

Justice. Therefore, keeping condition itself bad in law and violation of Fundamental right. Therefore, same is bad in law deserved to be quash and set aside.

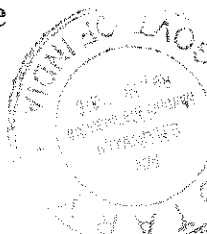
J] That qualifying mark creating hurdles to implement the scheme which itself show that 244 posts of Agriculture Assistant reserved for the ex- servicemen is remain vacant due to such discriminating conditions kept by the Respondent no. 5 to 7 and therefore, the relaxation in Marks, Age and Fees warrants the interference is necessary by this Hon'ble Tribunal thereby considering all the ground raised by these Applicants as they have made in the present application.

K] The policy for keeping the reservation and special provisions to the category of ex-servicemen is only purpose sought archive considering limited opportunity of government job, considering difficulties faced in their Civil life, considering the physical and mental health and financial circumstances the relaxation of marks age for providing the employment to the ex-servicemen on a priority to get them into dignified life. That if the purpose behind the policy of special provision and benefits of its avoided then it ultimately fails the policy and it also amount the failure of the real intend of Constitutional maker and legislator. Ultimately if the benefit of the relaxation of marks is not provided to the ex-

servicemen i.e present applicants then the result of these applicants bound to fail and that is not the real purpose of the Reservation Policy. Therefore, keeping condition of 45% percentage as minimum qualifying marks for ex-servicemen for the advertisements in question and the post of agricultural assistant in all 8 divisions and real intend and purpose will stand vitiate and violates fundamental right and the upliftment of ex-servicemen ultimately fail as a result of same 244 post kept vacant. Hence, this original application in representative capacity.

- L] That the Applicant No. 1 is having the benchmark disability of above 40% Considering the provision of the G.R dtd 07.01.1972 and 02.09.1983 the ex – serviceman who is injured and become physically disabled (Battle Casualty) during the war shall be given the preference in the selection process and there is no any such minimum qualifying mark condition for the disabled ex-Serviceman therefore, keeping condition of 45% percentage as minimum qualifying marks for ex-servicemen for the advertisements in question and the post of agricultural assistant in all 8 divisions. Hereto Annexed and marked as “**EXHIBIT – F**” is the Copy of the G.R dtd 07.01.1972 and 02.09.1983. Therefore, keeping condition itself bad in law and violation of Fundamental right. Therefore, same is bad in law deserved to be

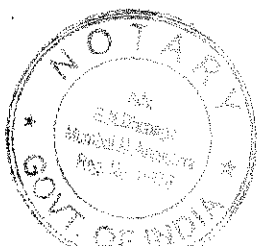

(24)

quash and set aside.

M] That issue in present original application is having one stage exam and keeping Condition of 45 percent minimum qualifying marks total non-application of mind of Respondent no. 5 to 7. Therefore, the condition is bound to frustrate the real intend of the Reservation Policy and if the relaxation of age and marks etc. is not made available and provided under the constitution, then insisting the Condition at this Stage violates the fundamental rights given to ex-servicemen in the government service and employment. Since the relaxation of marks has not been provided to the Applicants as the result of same the applicants did not select for the post of Agriculture Assistant pursuant to Advt. in question. Therefore, the Respondent no. 5 to 7 is duty bound to provide the relaxation of marks to ex-servicemen under the law as a matter of fundamental right. Hence this original application and prayers desires to be allowed.

N] That the Group of the Candidates like Applicants has approached before the Hon'ble Tribunal, Mumbai bench by way of Original Application No. 946 of 2024 after the hearing the matter on merit and considering the facts and circumstances the Hon'ble Tribunal pleased to grant the interim Relief accordingly directed the respondents not to fill up those 244 posts and keep them vacant

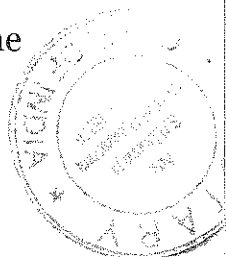

until further orders and further Hon'ble Tribunal modify the para No 4 of the order dtd 05.09.2024 by the order dtd 10.12.2024 accordingly, kept the 27 post vacant instead of 244 post. Hereto annexed and marked as **EXHIBIT – G** is the copy of the Interim order passed by the Hon'ble Tribunal on dtd 05.09.2024 and 10.12.2024.

7] **RELIEF SOUGHT: -**

Therefore, the Applicants pray that:

- a] Rule be issued.
- b] This Hon'ble Tribunal be pleased to call for records and proceedings from the office of the Respondent Nos. 5 to 7 in respect of the advertisements published by the **Respondent Nos. 5 to 7 dtd 14.08.2023 for division Aurangabad being Advt. No.03/2023, dtd- 11.08.2023 for Division -Kolhapur being Advt. No. वि. कृ . स. स / आस्था /कृसे/ससे भरती /जाहिरात/३३८५ /२०२३, dtd- 11.08.2023 for Division Nagpur being Advt. No. 03/2023, respectively**, for the post of Agriculture Assistants in respect of the post reserved for ex-serviceman candidates and the result thereof published by the Respondent Nos. 5 to 7 respectively and after receipt of the same, and after going through legality, validity and propriety of the same, the Respondents be directed to struck down the condition of minimum 45 Percent Marks to the

25

candidates of ex-serviceman and the same should be reduce and relax with the further directions of this Hon'ble Tribunal thereby direct the Respondent Nos. 5 to 7 respectively to select and appoint the Applicants to the post of Agriculture Assistants in their respective Divisions accordingly.

- b] This Hon'ble Tribunal be pleased to hold and declare the condition of 45 Percent Marks for the examination conducted by the Respondent Nos. 5 to 7 is null and void, contrary to the law and further direct the Respondent Nos. 5 to 7 that the Applicants are eligible, qualified and suitable to be appointed to the post of Agriculture Assistants in their respective Divisions and to permit them to select and join accordingly on the post of Agriculture Assistants in their respective Divisions of the Respondent Nos. 5 to 7 considering the marks obtained by the Applicants in the examination conducted by the Respondent Nos. 5 to 7.
- d] This Hon'ble Tribunal be pleased to direct the Respondent Nos. 5 to 7 to reduce the 45 Percent Marks as like the candidates of MPSC, UPSC, Divyang, Project Affected Person and Sports Quota for the Class -3 post and further be directed to respondent to declare applicant eligible and selected for the post Agriculture assistant post and be appointed on the vacant post from the category of ex-Service servicemen.

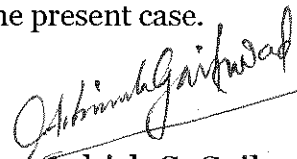

8] INTERIM AND AD-INTERIM RELIEF SOUGHT: -

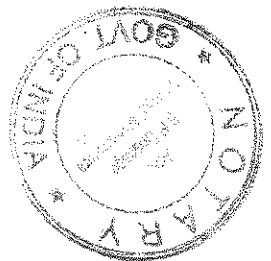
- a] That pending the hearing and final disposal of the present Application, this Hon'ble Tribunal be pleased to direct the Respondent Nos. 5 to 7 to decide the representation and thereby further direct the Respondent Nos. 5 to 7 to reduce the 45 Percent Marks, the same be reduced and relaxed Marks as like the candidates of U.P.S.C. and M.P.S.C. as prayed in the representation dated 26.6.2024 of the Applicants and the request made therein may be allowed and further be directed to report the same to the Hon'ble Court accordingly.
- b] That pending the hearing and final disposal of the present Application, this Hon'ble Tribunal be pleased to direct the Respondent Nos. 5 to 7 that the 244 posts reserved for ex-serviceman candidates in their Respective Division should not be transferred or filled to any other candidates and should keep vacant till final decision of the Original Application.
- C] any other appropriate interim and ad-interim relief may be granted considering the facts and circumstances of the present case.

Mumbai.

Dated: 19.12.2024

Ashish S. Gaikwad

(Advocate for Applicants)

28

VERIFICATION

I, Rajendra Vitthal Jedhe, Age-37
Occupation - Ex-sm, At-post-Jatrandur Teh-
Shipur(Ka), Distt-Beed 413229 the Applicant above

named do hereby solemnly affirm and declare that whatever
stated in the foregoing paragraphs Nos. to are true and
correct to be based on my own knowledge and belief and I
believe the same to be true and correct.

Solemnly Affirmed at Mumbai)

This ____ day of January, 2025)

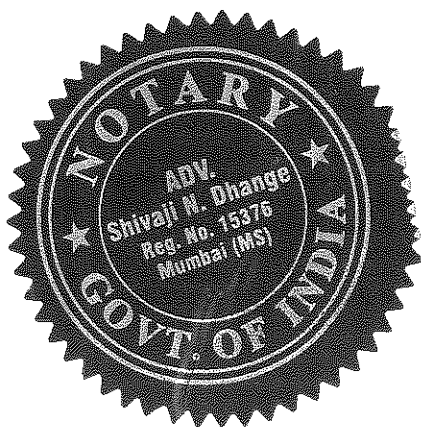
17 9 DEC 2024

Interpreted, Explained
& identified by me:

Ashish S. Gaikwad

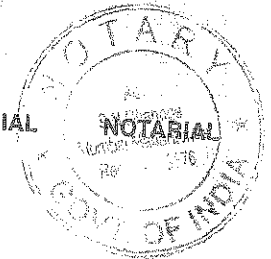
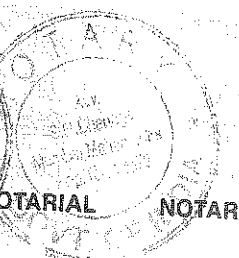
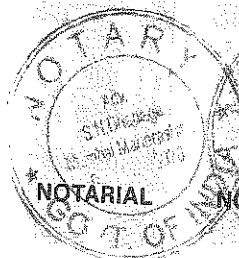
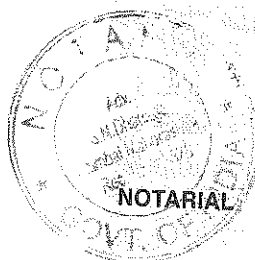
{Applicant No. }

[Ashish S. Gaikwad]
Advocate for the Applicant

BEFORE ME
S. N. Dhanage 19/12/2024
Adv. S. N. Dhanage
Notary Govt Of India
Regd. No. 15376 MUMBAI (MS)
404-405, 4th Floor, Davor House,
197/199, Near Central Camera Bldg,
O.N. Road, Fort, Mumbai - 400001

NOTED & REGISTERED
Page No.143... Sr. No. 40988
Dated. 17.9.DEC-2024

महाराष्ट्र शासन,

कृषी विभाग

विभागीय कृषी सहसंचालक, औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद

पत्ता:- अदालत रोड, डॉ.खेडकर, हॉस्पिटलच्या समोर, क्रांती चौक, औरंगाबाद, पिन कोड- ४३१००१

दुरध्वनी क्रमांक. ०२४०/२३३४८२१ / २३३१०९४

ई-मेल आयडी- prashasan123@gmail.com

वेबसाईट - www.krishi.maharashtra.gov.in

विभागीय कृषी सहसंचालक, औरंगाबाद कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील भूतपूर्व दुय्यम सेवा निवड मंडळाच्या कक्षेतील गट -क संवर्गातील कृषी सहाय्यकांची रिक्त पदे कृषी सेवक म्हणून निश्चित वेतनावर सरळसेवेने भरण्यासाठी जाहिरात सन - २०२३.

जाहिरात क्रमांक : ०३/२०२३

१. महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी व पदूम विभागातील कृषी आयुक्तालयाच्या अधिनस्त विभागीय कृषी सहसंचालक, औरंगाबाद व अधिनस्त कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील भूतपूर्व दुय्यम सेवा निवड मंडळाच्या कक्षेतील गट -क संवर्गातील कृषी सहाय्यकांची रिक्त पदे कृषी सेवक म्हणून निश्चित वेतनावर भरण्याकरीता पात्र उमेदवारांकडून कृषी विभागाच्या www.krishi.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर फक्त ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज मागविण्यात येत आहेत. या पदांकरिता पात्र असणारे महाराष्ट्र राज्यातील तसेच शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, महाराष्ट्र शासन- क्र.मकसी-१००७/प्र.क्र.३६/का.३६, दिनांक १० जुलै, २००८ नुसार महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावांतील मराठी भाषिक उमेदवारही अर्ज करू शकतील. सदर पदांवरील भरतीकरता ऑनलाईन परीक्षा महाराष्ट्रातील निश्चित केलेल्या जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी नेमून दिलेल्या केंद्रावर घेण्यात येईल. ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज करण्याबाबतच्या सूचना, अर्ज करण्याचा कालावधी याबाबतची स्वतंत्रपणे माहिती विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल तसेच ऑनलाईन परीक्षेची तारीख कृषी विभागाच्या संकेतस्थळावर उद्यावकारा प्रसिद्ध करण्यात येईल.

२. विभागीय कृषी सहसंचालक, औरंगाबाद व अधिनस्त कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील कृषी सेवक या रिक्त पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

२.१ - कृषी सेवक :-

२.१.१ अनुसूचित क्षेत्राबाहेरील पदसंख्या : १९६ (रिक्त जागांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/समांतर आरक्षणाचे विवरणपत्र खालीलप्रमाणे आहे)

प्रवर्ग	एकूण पदे	सर्व साधारण	महिला (३०%)	माजी सैनिक (१५%)	खेळाडू (५%)	प्रकल्प ग्रस्त (५%)	भुकंप ग्रस्त (२%)	अंश कालीन (१०%)	दिव्यांग (४%)	अनाथ (१%)
अनु.जाती	२५	७	८	४	१	१	१	३	८	२
अनु.जमाती	२३	९	७	३	१	१	०	२	(एकूण पदास समाविष्ट)	(१ संस्था अंतर्गत व १ संस्थाबाह्य) (एकूण पदांत समाविष्ट)
वि.जा. (अ)	२	१	१	०	०	०	०	०		
म.ज. (ब)	५	१	२	१	०	०	०	१		
म.ज. (क)	८	४	२	१	०	०	०	१		
म.ज. (ड)	०	०	०	०	०	०	०	०		
वि.मा.प्र.	१	१	०	०	०	०	०	०		
इ.मा.व	५७	१८	१७	९	३	३	१	६		
आ.दु.घ.	२४	९	७	४	१	१	०	२		
अराखीव पदे	५१	१६	१५	८	३	३	१	५		
एकूण पदे	१९६	६६	५९	३०	९	९	३	२०		

दिव्यांग प्रकारानुसार आरक्षित पदे

दिव्यांगत्व प्रकार	A) B, LV	B) D, HH	C) OA, OL, OAL, BL, CP, LC, Dw, AAV	D) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI	E) MD involving (a) To (d) above
शारीरिक योग्यता	S, ST, W, BN, L, MF, SE, C				
आरक्षित पदे	०	०	१	७	

टिप:- कृषी सेवक पदासाठी दिव्यांगांसाठी - सुनिश्चित केलेली पदी ही शासन निर्णय कृषी व पशु विभाग दिनांक ०६ मे २०२२ नुसार आहेत.

FUNCTIONAL REQUIREMENT ABBREVIATIONS USED: S=Sitting, ST=Standing, W=Walking, BN=Bending, L=Lifting, KC=Kneeling & Crouching, JU=Jumping, CRL=Crawling, CL=Climbing, PP=Pulling & Pushing, MF=Manipulation with Fingers, RW=Reading & Writing, SE=Seeing, H=Hearing, C=Communication
CATEGORY ABBREVIATIONS USED: B=Blind, LV=Low Vision, D=Deaf, HH=Hard of Hearing, OA=One Arm, OL=One Leg, BA=Both Arms, BL=Both Leg, OAL=One Arm and One Leg, BLOA=Both Leg & One Arm, BLA=Both Legs Arms, CP=Cerebral Palsy, LC=Leprosy Cured, Dw=Dwarfism, AAV=Acid Attack Victims, MDy= Muscular Dystrophy, ASD= Autism Spectrum Disorder (M= Mild, MoD= Moderate), ID= Intellectual Disability, SLD= Specific Learning Disability, MI= Mental Illness, MD=Multiple Disabilities

३. पदसंख्या व आरक्षणासंदर्भात सर्वसाधारण तरतुदी:-

- ३.१ जाहिरातीत नमूद केलेल्या पद संख्येत व प्रवर्गनिहाय आरक्षणांमध्ये बदल होण्याची शक्यता आहे.
- ३.२ पदसंख्या व आरक्षणांमध्ये बदल झाल्यास याबाबतची घोषणा / सूचना वेळोवेळी कृषी विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल. संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या घोषणा / सूचनांच्या आधारे प्रस्तुत स्पर्धा परीक्षेमध्ये भरणाऱ्यांच्या पदाकरिता भरती प्रक्रिया राबविण्यात येईल.
- ३.३ परीक्षा स्थगित करणे, रद्द करणे, अंशतः बदल करणे, पदांच्या एकूण व प्रवर्गनिहाय पद संख्येमध्ये बदल करण्याचे अधिकार नियुक्ती प्राधिकारी व त्यांचे नियंत्रण अधिकारी यांचेकडे राखून ठेवण्यात आलेले आहेत.
- ३.४ महिला, खेळाडू, माजी सैनिक, प्रकल्पग्रस्त, भूकंपग्रस्त, अंशकालीन, दिव्यांग तसेच अनाथांसाठीचे समांतर आरक्षण शासनाने या संदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार राहील.
- ३.५ महिलांसाठी आरक्षित पदांकरिता दावा करणाऱ्या उमेदवारांनी महिला आरक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास त्यांनी अर्जांमध्ये न चुकता महाराष्ट्र राज्याचे अधिवासी (Domiciled) असल्याबाबत प्रमाणपत्र सादर करावे. तसेच महाराष्ट्र शासन, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्र.महिआ २०२३/प्र.क्र.१२३/कार्या-२, दि.४ मे, २०२३ अन्वये खुल्या गटातील महिलांकरीता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीकरीता नॉन क्रिमीलेअर (Non Creamy Layer) प्रमाणपत्र सादर करण्याची अट रद्द करण्यात आली आहे. तसेच, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती बगळता अन्य मागास प्रवर्गातील महिलांकरीता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीसाठी दावा करू इच्छिणाऱ्या महिलांना त्या-त्या मागास प्रवर्गासाठी, इतर मागास प्रवर्ग व बहुजन कल्याण विभाग तसेच सामान्य प्रशासनाकडून वेळोवेळी विहित करण्यात आल्याप्रमाणे नॉन क्रिमीलेअर (Non Creamy Layer) प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.६ एखादी जात/जमात राज्य शासनाकडून आरक्षणासाठी पात्र असल्याचे घोषित केली असल्यास तसेच सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रदान केलेले जात प्रमाणपत्र उमेदवाराकडे अर्ज करताना उपलब्ध असेल तर संबंधित जात/जमातीचे उमेदवार आरक्षणाच्या दाव्यासाठी पात्र असतील.
- ३.७ आरक्षित मागास प्रवर्गाचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांकडे त्या संदर्भातील सक्षम अधिका-याने दिलेले जात प्रमाणपत्र व उपलब्ध असल्यास जात वैधता प्रमाणपत्र ऑनलाईन अर्ज सादर करताना सादर करणे आवश्यक आहे.
- जात वैधता प्रमाणपत्र उपलब्ध नसल्यास सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.बीसीसी-२०११/प्र.क्र.१०६४/२०११/१६-ब दि.१२/१२/२०११ मधील तरतुदीनुसार, यादिका क्र.२१३६/२०११ व अन्य यादीकावर

मा.मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने दि. २५/८/२०११ रोजी दिलेल्या आज्ञेच्या विरोधात मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली येथे दाखल केलेल्या एस. एल. पी. मधील आदेशाच्या अधीन राहून तात्पुरते निष्पक्षी आदेश निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून ६ महिन्यांचे आत जात वैधता प्रमाणपत्र सदर करणे अनिवार्य आहे. अन्यथा त्याची नियुक्ती पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात येईल. याबाबतची तरतूद मान्य असलेबाबतचे बंधपत्र सादर केल्यानंतरच सदर उमेदवारांना नियुक्ती आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

३.८ समांतर आरक्षणाबाबत शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एसआरव्ही-१०१२/प्र.क्र.१६/१२/१६-अ, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ तसेच शासन शुध्दीपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक संकीर्ण-१११८/प्र.क्र.३९/१६-अ, दिनांक १९ डिसेंबर, २०१८ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

३.९ आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील (ईडब्ल्यूएस) उमेदवारांकरिता शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: राआधो-४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ व दिनांक ३१ मे, २०२१ अन्वये विहित करण्यात आलेले प्रमाणपत्र कागदपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.

३.१० अद्ययावत नॉन क्रिमीलेयर प्रमाणपत्र/आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील असल्याबाबतचा पुरावा म्हणून सक्षम प्राधिकाऱ्याने वितरीत केलेले व अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.

३.११ सेवा प्रवेशाच्या प्रयोजनासाठी शासनाने मागास म्हणून मान्यता दिलेल्या समाजाच्या वयोमर्यादेमध्ये सवलत घेतलेल्या उमेदवारांचा अराखीव (खुला) पदावरील निवडीकरिता विचार करणेबाबत शासनाच्या धोरणानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

३.१२ अराखीव (खुला) उमेदवाराकरिता विहित केलेल्या वयोमर्यादा तसेच इतर पात्रता विषयक निकष संदर्भातील अटीची पूर्तता करणाऱ्या सर्व उमेदवारांचा (मागासवर्गीय उमेदवारांसह) अराखीव (खुला) सर्वसाधारण पदावरील शिफारशीकरिता विचार होत असल्याने, सर्व आरक्षित प्रवर्गांतील उमेदवारांनी त्यांच्या प्रवर्गासाठी पद आरक्षित / उपलब्ध नसले तरी, अर्जांमध्ये त्यांच्या मूळ प्रवर्गा संदर्भातील माहिती अचूकपणे नमूद करणे बंधनकारक आहे.

३.१३ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा लाभ हा केवळ महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असणाऱ्या उमेदवारांना अनुज्ञेय आहे. सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेला भारतीय लोकप्रतिनिधीत्व कायदा १९५० च्या कलम २० अनुसार जो अर्थ आहे तोच अर्थ असेल.

३.१४ शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.मकसी-१००७/प्र.क्र.३६/का.३६, दि.१० जुलै, २००८ नुसार महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावांतील मराठी भाषिक उमेदवार संबंधित पदांच्या सेवा प्रवेश नियमांतील सर्व अटींची पूर्तता करीत असल्यास ते उमेदवार त्या संबंधित पदांसाठी अर्ज करू शकतील. त्यासाठी संबंधित मराठी भाषिक उमेदवारांनी ते महाराष्ट्र शासनाने दावा केलेल्या ८६५ गावांतीलच रहिवासी असल्याबाबतचा त्यांचा वास्तव्याचा सक्षम प्राधिकाऱ्याचा विहित नमुन्यातील दाखला सादर करणे अनिवार्य राहील.

३.१५ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा (सामाजिक अथवा समांतर) अथवा सोयी सवलतीचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांकडे संबंधित कायदा/नियम/आदेशानुसार विहित नमुन्यातील प्रस्तुत जाहिरातीस अनुसरून अर्ज स्वीकारण्यासाठी विहित केलेल्या दिनांकापूर्वीचे अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.

३.१६ भरती प्रक्रियेशी संबंधित विविध न्यायालयामध्ये दाखल न्यायप्रविष्ट प्रकरणी अंतिम निर्णयाच्या अधिन राहून पदभरतीची कार्यवाही करण्यात येईल.

३.१७ खेळाडू आरक्षण:-

३.१७.१ शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक: राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १ जुलै, २०१६, तसेच शासन शुध्दीपत्रक, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक: राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१६, शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक संकीर्ण- : १७१६/प्र.क्र.१८/क्रीयुसे-२, दिनांक ३० जून, २०२२ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू आरक्षणासंदर्भात तसेच वयोमर्यादेतील सवलती संदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.

३.१७.२ प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू व्यक्तींसाठी असलेल्या आरक्षणाचा दावा करणा-या उमेदवारांच्या बाबतीत क्रीडा विषयक विहित अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिका-याने प्रमाणित केलेले पात्र खेळाचे प्रावीण्य प्रमाणपत्र परीक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकाचे किंवा तत्पूर्वीचे असणे बंधनकारक आहे.

३.१७.३ खेळाचे प्रावीण्य प्रमाणपत्र योग्य दर्जाचे असल्याबाबत तसेच तो खेळाडू उमेदवार खेळाडूसाठी आरक्षित पदावरील निवडीकरिता पात्र ठरतो, याविषयीच्या पडताळणीकरिता त्यांचे प्रावीण्य प्रमाणपत्र संबंधित विभागीय उपसंचालक कार्यालयाकडे परीक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या दिनांकापूर्वीच सादर केलेले असणे बंधनकारक आहे. अन्यथा प्रावीण्य प्राप्त खेळाडूसाठी आरक्षणाकरिता पात्र समजण्यात येणार नाही.

३.१७.४ कागदपत्रे पडताळणीवेळी खेळाडू उमेदवारांनी विहित अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिका-याने प्रमाणित केलेले प्रावीण्य प्रमाणपत्र तसेच त्यांचे प्रावीण्य प्रमाणपत्र योग्य असल्याबाबत तसेच खेळाडू कोणत्या संवर्गातील आरक्षित पदावरील निवडीकरिता पात्र ठरतो, याविषयीचा सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले प्रावीण्य प्रमाणपत्र पडताळणी बाबतचा अहवाल सादर केला तरच उमेदवाराचा संबंधित संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित पदावर नियुक्तीकरिता विचार करण्यात येईल.

४. दिव्यांग आरक्षण :-

४.१ दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ च्या आधारे शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक दिव्यांग २०१८ .क्र./अ १६/११४, दिनांक २९ मे, २०१९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात आलेल्या आदेशानुसार दिव्यांग व्यक्तींच्या आरक्षणासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.

४.२ प्रस्तुत परीक्षेमधून भरण्यात येणा पदांच्या बाबतीत /या संवर्ग-शासन निर्णय कृषी व पदुम विभाग क्रमांक कृषिआ-२५१९/प्र.क्र.५३/१६-ए दिनांक ०६ मे, २०२२ अन्वये दिव्यांगासाठीची पदे सुनिश्चित करण्यात आली आहेत.

४.३ दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेली पदे भरावयाच्या एकूण पदसंख्येपैकी असतील.

४.४ दिव्यांग व्यक्तीसाठी आरक्षित पदांवर निवड करताना उमेदवार कोणत्या सामाजिक प्रवर्गातील आहे, याचा विचार न करता दिव्यांग गुणवत्ता क्रमांकानुसार त्यांची निवड करण्यात येईल.

४.५ संबंधित दिव्यांगत्वाच्या प्रकारचे किमान ४०% दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र धारक उमेदवार / व्यक्ती आरक्षण तसेच नियमानुसार अनुज्ञेय सोयी / सवलतीसाठी पात्र असतील.

४.६ दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेल्या वयोमर्यादेचा अथवा इतर कोणत्याही प्रकारचा फायदा घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक अप्रकी - २०१८ / प्र. क्र ४६/ आरोग्य -६, दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१८ मधील आदेशानुसार केंद्र शासनाच्या www.swayambancard.gov.in अथवा SADM या संगणकीय प्रणालीद्वारे वितरीत करण्यात आलेले विहित नमुन्यातील दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे.

४.७ अनाथ आरक्षण :-

४.७.१ अनाथ व्यक्तीचे आरक्षण शासन निर्णय, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: अनाथ-२०२२/प्र.क्र./१२२/का-०३, दिनांक ६ एप्रिल, २०२३ व समक्रमांकाचे शासन पुरक पत्र दि.१० मे, २०२३ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा-या आदेशानुसार राहिल.

४.७.२ अनाथांसाठी आरक्षित पदांवर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश उमेदवार ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे, त्या प्रवर्गातून करण्यात येईल.

४.७.३ अनाथ आरक्षणाचा दावा केलेल्या उमेदवारांनी त्यांचेकडे सद्यस्थितीत उपलब्ध असलेले प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे तसेच दिनांक ६ एप्रिल, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे विहित करण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार सुधारित नमुन्यातील अनाथ प्रमाणपत्र व महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास प्रमाणपत्र कागदपत्रे पडताळणीवेळी सादर करणे आवश्यक राहिल अन्यथा अनाथ आरक्षणाचा दावा विचारात घेतला जाणार नाही.

४.७.४ अनाथ आरक्षणाचा लाभ घेऊन शासन सेवेत रुजू होणाऱ्या उमेदवाराला अनाथ प्रमाणपत्र पडताळणीच्या अधीन राहून तात्पुरत्या स्वरूपात नियुक्ती देण्यात येईल. नियुक्ती पश्चात ६ महिन्यांच्या कालावधीत आयुक्त, महिला व बालविकास पुणे

यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्राची पडताळणी करून घेण्याची जबाबदारी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी / विभाग प्रमुख यांची राहिल.

४.८ माजी सैनिकांकरीता आरक्षण :-

४.८.१ गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या माजी सैनिक उमेदवारांनी जिल्हा सैनिक बोर्डात नाव नोंदणी केली असल्यास मुळ प्रमाणपत्र व इतर आवश्यक कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे. निवड झालेल्या माजी सैनिक उमेदवारांच्या कागदपत्रांची सक्षम अधिकाऱ्याकडून पडताळणी झाल्याशिवाय त्यांना नियुक्ती आदेश देण्यात येणार नाहीत. महाराष्ट्र शासन सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. आरटीए-१०८२/३५०२/सीआर-१००/१६-अ, दि.२ सप्टेंबर, १९८३ नुसार

अ) माजी सैनिकांसाठी आरक्षित असलेल्या पदांवर भरती करताना युद्ध काळात किंवा युद्ध नसताना सैन्यातील सेवेमुळे दिव्यांगत्व आले असल्यास असा माजी सैनिक १५ % राखीव पदांपैकी उपलब्ध पदांवर प्राधान्य क्रमाने नियुक्ती देण्यास पात्र राहिल.

ब) युद्ध काळात व युद्ध नसताना सैनिकी सेवेत मृत झालेल्या किंवा अपंगत्व येऊन त्यामुळे नोकरीसाठी अयोग्य झालेल्या माजी सैनिकांच्या कुटुंबातील फक्त एका व्यक्तिला त्यानंतरच्या पसंतीक्रमाने १५ % आरक्षित पदांपैकी उपलब्ध पदांवर नियुक्तीस पात्र राहिल. तथापि, सदर उमेदवारांनी कृषी सेवक पदासाठी आवश्यक शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे आवश्यक आहे.

क) माजी सैनिक उमेदवाराकडे कृषी सेवक पदासाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक अर्हता (सांविधिक विद्यापीठाची कृषि विषयामधील पदविका) असणे आवश्यक आहे.

४.९ प्रकल्पग्रस्तांसाठीचे आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : ईईएम-१०८०/३५/१६-अ, दि. २० जानेवारी, १९८० तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी नमूद करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार प्रकल्पग्रस्तांसाठीचे आरक्षण राहिल. गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम अधिकारी यांचेकडील प्रकल्पग्रस्त असलेबाबतचे शासकिय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे बंधनकारक राहिल. लेखी परीक्षेत निवड झालेल्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांचे मुळ प्रमाणपत्र हे संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याच्या अधिकारी यांचे कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणा-या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देणेबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

४.१० भूकंपग्रस्तांसाठीचे आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : भूकंप-१००९/प्र.क्र.२०७/२००९/१६-अ, दिनांक २७ ऑगस्ट, २००९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा-या आदेशानुसार भूकंपग्रस्तांसाठीचे आरक्षण राहिल.

गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या भूकंपग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम अधिकारी यांचेकडील भूकंपग्रस्त असलेबाबतचे शासकिय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे बंधनकारक राहिल. लेखी परीक्षेत निवड झालेल्या भूकंपग्रस्त उमेदवारांचे मुळ प्रमाणपत्र हे संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याच्या अधिकारी यांचे कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणा-या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देणेबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

४.११ पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : पअंक-१००९/प्र.क्र.२००/२००९/१६-अ, दिनांक २७ ऑक्टोबर, २००९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा-या आदेशानुसार पदवीधर अंशकालीन कर्मचाऱ्यांसाठीचे आरक्षण राहिल.

५. वेतनश्रेणी:-

अ.क्र.	पदाचे नाव	निश्चित वेतन (एकत्रित मानधन)
१	कृषी सेवक	निश्चित वेतन रुपये १६०००/- प्रतिमाह

६ पात्रता:-

34

६.१ भारतीय नागरिकत्व

६.२ वयोमर्यादा :-

६.२.१ जाहिरातीत नमूद केलेल्या पदासाठी अर्ज करणाऱ्या उमेदवारांचे वय जाहिरात प्रसिध्द केल्याच्या तारखेस गणण्यात येईल.

अ.क्र.	प्रवर्ग	आवश्यक वयोमर्यादा
१	खुल्या प्रवर्गातील उमेदवार	किमान १९ वर्षे , कमाल ३८ वर्षे (कृषी व पशु विभागाकडील अधिसूचना दिनांक २९/१/२०१८ मधील तरतुदीनुसार.)
२	मागासवर्गीय उमेदवार	किमान १९ वर्षे , कमाल ४३ वर्षे (कृषी व पशु विभागाकडील अधिसूचना दिनांक २९/१/२०१८ मधील तरतुदीनुसार.)
३	दिव्यांग उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.दिव्यांग /प्रक्र.१९४/१६ ए दिनांक २९/५/२०१९ मधील तरतुदीनुसार)
४	प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू उमेदवार	४३ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाकडील शासन निर्णय क्र.सा.क्रि.धो.-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीडसे-२ दिनांक १/७/२०१६ मधील तरतुदीनुसार)
५	माजी सैनिक उमेदवार	सैनिक सेवेचा कालावधी अधिक ३ वर्षे वर्षे (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन शुचीपत्रक क्र.मा.सै.क.१०१०/प्र.क्र.२७९/१०/१६ए, दिनांक २०/८/२०१० मधील तरतुदीनुसार)
६	विकलांग माजी सैनिक उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन शुचीपत्रक क्र.मा.सै.क.१०१०/ प्र.क्र.२७९/१०/१६ए, दिनांक २०/८/२०१० मधील तरतुदीनुसार)
७	अनाथ उमेदवार	४३ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम वर्ष (महिला व बालविकास विभागाकडील शासन निर्णय क्र.अनाथ २०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३, दिनांक २३/८/२०२१ मधील तरतुदीनुसार)
८	अशकालीन उमेदवार	५५ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.अ.श.का.१९१८/प्रक्र.५१८/१६ ए दिनांक २/१/२०१९ मधील तरतुदीनुसार)
९	भूकंपग्रस्त / प्रकल्पग्रस्त उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.प्रकल्प१००६/मु.स.३९६/प्र.क्र.५६/१६ ए, दिनांक ३/२/२००७ मधील तरतुदीनुसार)

६.२.२ सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.सानिव २०२३/प्र.क्र.१४/कार्या१२, दिनांक ३-३-२०२३ अन्वये दि ३१/१२/२०२३ पर्यंत शासकीय सेवेत सरळसेवेने नियुक्ती संदर्भात प्रसिद्ध होणा-या जाहिरातीकरिता अर्ज करणा-या उमेदवारांसाठी कमाल वयोमर्यादेत दोन वर्षे इतकी शिथिलता देण्यात येत आहे.

६.३ शैक्षणिक अर्हता व अनुभव :

पदाचे नाव	शैक्षणिक अर्हता व अनुभव
१. कृषी सेवक	१. वेतन : निश्चित वेतन रुपये १६०००/- प्रतिमाह २. शैक्षणिक अर्हता : सांविधिक विद्यापीठाची कृषी विषयामधील पदविका किंवा पदवी किंवा कृषी विषयातील यापेक्षा उच्च शैक्षणिक अर्हता. (शैक्षणिक अर्हतेच्या शेवटच्या वर्षात अभ्यासक्रम पूर्ण करीत असलेले उमेदवार अर्ज करण्यास पात्र राहणार नाहीत.) उपरोक्त नमूद शैक्षणिक अर्हतेशिवाय अर्ज करणारे उमेदवार निवडीसाठी विचारात घेतले जाणार नाहीत. ३. निवड झालेल्या उमेदवारांची कृषी सेवक पदी प्रथमतः १ वर्षासाठी नियुक्ती करण्यात येईल व त्यांचे काम समाधानकारक असल्यास पुढील २ वर्षासाठी दर वर्षी पुनर्नियुक्ती

करण्यात येईल. याप्रमाणे कृषी सेवक पदी नियुक्तीचा प्रत्यक्ष कोमाचा कालावधी ३ वर्षांचा राहील. ३ वर्षांचा कालावधी समाधानकारकरीत्या पूर्ण केल्यानंतर त्या उमेदवारास पदाच्या उपलब्धतेप्रमाणे व आवश्यकतेनुसार कृषी सहाय्यक या नियमित पदावर नियुक्ती देण्यात येईल.

६.३.१ अर्हता / पात्रता गणण्याचा दिनांक -

सर्व पदांकरिता अर्ज स्विकारण्याच्या अंतिम तारखेस किंवा त्यापूर्वी विहित शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे अनिवार्य आहे.

७. निवड प्रक्रिया :-

७.१ जाहिरातीमध्ये नमूद अर्हता / पात्रता विषयक अटी किमान असून किमान अर्हता धारण केली म्हणून उमेदवार शिफारशीसाठी पात्र असणार नाही.

७.२ सेवा भरतीची संपूर्ण प्रक्रिया खालील सेवा प्रवेश नियम अथवा तदनंतर शासनाकडून वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणा तसेच तरतुदीनुसार राबविण्यात येईल :-

(१) कृषी व पदूम विभाग, कृषी सहाय्यक (सेवा प्रवेश) नियम, २०१८ दिनांक- २९.०१.२०१८ व दिनांक- ३०.०६.२०१८.

(२) कृषी व पदूम विभाग, शासन निर्णय दिनांक-१७.०२.२००४ व दिनांक- ०६.०२.२००७

८. निवडीची पद्धत :-

८.१.१ सर्व पदांसाठी फक्त मराठी माध्यमातून संगणक प्रणालीद्वारे ऑनलाईन परीक्षा वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपात घेण्यात येईल. परीक्षा राज्यातील निश्चित केलेल्या जिल्ह्याच्या मुख्यालयाी घेण्यात येईल.

८.१.२ संगणक आधारीत परीक्षेद्वारे (Computer Based Online Examination) घेण्यात येणाऱ्या ऑनलाईन परीक्षेत प्राप्त गुणांच्या आधारे गुणवत्तेनुसार उमेदवारांची निवड केली जाईल. गुणवत्ता यादीत अंतर्भाव होण्यासाठी उमेदवाराने किमान ४५ टक्के गुण प्राप्त करणे आवश्यक राहील.

८.१.३ संगणक आधारीत (Computer Based Examination) परीक्षेसाठी अभ्यासक्रम व इतर तपशील खालीलप्रमाणे राहील:

अ.क्र	विषय	प्रश्न संख्या	गुण
१	मराठी	२०	२०
२	इंग्रजी	२०	२०
३	सामान्य ज्ञान	२०	२०
४	बौद्धिक चाचणी	२०	२०
५	कृषी विषय	६०	१२०
	एकूण	१४०	२००

८.१.४ प्रश्नपत्रिका वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाची असेल.

८.१.५ मराठी, इंग्रजी, सामान्य ज्ञान, बौद्धिक चाचणी परीक्षेचा दर्जा एस.एस.सी. (इयत्ता १० वी) अभ्यासक्रमावर आधारीत राहील व कृषि विषयाच्या परीक्षेचा दर्जा कृषि पदविका दर्जाचा राहील.

८.१.६ प्रश्नांची काठीण्य पातळी ५० : ३० : २० अशी अनुक्रमे सोपे, मध्यम व कठीण याप्रमाणे राहील.

८.१.७ कृषी विषयाचा अभ्यासक्रम सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट- अ नुसार राहील. सदरचा अभ्यासक्रम विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेला आहे.

९. शुल्क :-

९.१ अमागास - १०००/-रु.

९.२ मागासवर्गीय/आ.दु.घ/अनाथ - १००/-रु.

१.३ शासनाने ज्या प्रवर्गासाठी परीक्षा शुल्कात सवलत दिली आहे त्यांना ती अनुज्ञेय राहिल.

१.४ उपरोक्त परीक्षा शुल्का व्यतिरिक्त बँक चार्जस तसेच त्यावरील देय कर अतिरिक्त असतील.

१.५ परीक्षा शुल्क ना-परतावा (Non refundable) आहे.

१०. परीक्षा केंद्र व परीक्षेबाबतच्या सर्वसाधारण सूचना:-

- १०.१ उमेदवारांना नेमून दिलेले परीक्षा केंद्र व त्याचा पत्ता प्रवेश पत्रात नमूद करण्यात येईल संबंधित परीक्षा केंद्रावर ऑनलाईन पद्धतीने परीक्षा घेतली जाईल.
- १०.२ उमेदवाराने एकदा केलेली परीक्षा केंद्राची निवड अंतिम असेल. परीक्षेचे केंद्र/स्थळ/तारीख/वेळ/ सत्र बदलण्याची कोणतीही विनंती कोणत्याही परिस्थिती मध्ये (वैद्यकीय किंवा इतर कारणांसाठी) स्वीकारली जाणार नाही. उमेदवाराने त्याची प्रवासाची व्यवस्था त्यानुसार आधीच ठरवावी.
- १०.३ कोणतेही परीक्षा केंद्र रद्द करणे आणि किंवा परीक्षा केंद्र वाढविणे याचे अधिकार विभाग स्वतःकडे राखून / ठेवीत आहे.
- १०.४ उमेदवाराला त्याने /तिने निवडलेल्या केंद्रा व्यतिरिक्त इतर कोणतेही केंद्र वाटप करण्याचा अधिकार विभाग स्वतःकडे राखून ठेवीत आहे.
- १०.५ उमेदवाराने परीक्षा केंद्रावर स्वतःच्या जोखमीवर आणि स्वखर्चाने उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. त्यासाठी त्यास कोणताही प्रवास खर्च वा भत्ता दिला जाणार नाही किंवा उमेदवारास कोणत्याही स्वरूपाच्या इजा किंवा नुकसानीसाठी विभाग जबाबदार राहणार नाही.
- १०.६ उमेदवारांनी एखाद्या विशिष्ट परीक्षा केंद्राची पुरेशा संख्येने निवड केलेली नसल्यास किंवा एखाद्या केंद्राची निवड त्या केंद्राच्या उपलब्ध क्षमतेपेक्षा जास्त उमेदवारांनी केलेली असल्यास उमेदवारांना ऑनलाईन परीक्षेसाठी इतर कोणतेही संलग्न केंद्र वाटप करण्याचा अधिकार विभागास राहिल.
- १०.७ उमेदवाराने भरणा केलेले परीक्षा शुल्क कोणत्याही परिस्थितीमध्ये (अनेकदा अर्ज करणे, अर्ज चुकणे, काही कारणास्तव परीक्षेस बसू न शकणे, इत्यादी अशा कारणांसाठी) परत केले जाणार नाही.

११. दिव्यांग व्यक्तींसाठी मार्गदर्शक सूचना :- दिव्यांग व्यक्तींसाठी मार्गदर्शक सूचना :- लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेल्या उमेदवारांना परीक्षेच्यावेळी लेखनिक व इतर सोयी सवलती उपलब्ध करून देण्यासंदर्भात शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र. दिव्यांग२०१९/प्र.क्र.२००/दि. क. दि ५/१०/२०२१ अन्वये जारी करण्यात आलेल्या लक्षणीय दिव्यांग व्यक्तींच्याबाबत लेखी परीक्षा घेणेबाबतची मार्गदर्शिका २०२१ तसेच तदनंतर शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

दृष्टिहीन व ज्यांच्या लेखन गतीवर कायमस्वरूपी प्रतिकूल परिणाम झालेला आहे असे उमेदवार ऑनलाईन परीक्षे दरम्यान खालील मुद्दा ११.८ आणि ११.९ मध्ये नमूद मर्यादेच्या अधीन राहून लेखनिकाचा वापर करू शकतात. जेथे लेखनिक वापरला जातो अशा सर्व प्रकरणांसाठी खालील नियम लागू होतील:

११.१ उमेदवाराला त्याच्या / तिच्या स्वखर्चाने स्वतःच्या लेखनिकाची व्यवस्था करावी लागेल.

११.२ उमेदवाराने निवडलेला लेखनिक हा त्याच परीक्षेसाठी उमेदवार नसावा. निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर वरील नियमांचे उल्लंघन आढळून आल्यास, उमेदवार आणि लेखनिक या दोघांची उमेदवारी रद्द केली जाईल. परीक्षेत लेखनिकाच्या सेवा वापरण्यास पात्र व इच्छित उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्जामध्ये तसे नमूद करणे आवश्यक राहिल. ऑनलाईन अर्जामध्ये तसे नमूद नसल्यास नंतर लेखनिक वापरण्याची केलेली कोणतीही विनंती विचारात घेतली जाणार नाही.

११.३ लेखनिक म्हणून सेवा देणारी व्यक्ती एकापेक्षा जास्त उमेदवारांना लेखनिक म्हणून सेवा देऊ शकणार नाही. त्याबाबत उमेदवाराने आवश्यक ती काळजी घ्यावी.

- ११.४ लेखनिक उपरोल्लिखित सर्व विहित अर्हतेचे निकषांची पूर्तता करीत असल्याचे योग्य हनीपत्र उमेदवार आणि लेखनिक दोघांनाही परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी समवेक्षक/केंद्र प्रमुख यांचेकडे द्यावे लागेल. तदनंतर जर उमेदवार किंवा लेखनिक विहित अर्हतेच्या निकषांची पूर्तता करीत नसल्याचे आढळून आल्यास किंवा त्यांनी मुलभूत माहिती दडविली असल्याचे निष्पन्न झाल्यास ऑनलाईन परीक्षेच्या निकालाची पर्वा न करता, अर्जदाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल.
- ११.५ जे उमेदवार लेखनिकाचा वापर करतात त्यांना परीक्षेच्या प्रत्येक तासासाठी २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ भरपाई म्हणून देण्यात येईल. परीक्षेदरम्यान लेखनिकाने स्वतःहून प्रश्नांची उत्तर देऊ नयेत. असे कोणतेही वर्तन आढळल्यास अर्जदाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल.
- ११.६ उमेदवारांना दिलेला भरपाईचा वेळ संगणक प्रणालीवर आधारित असल्याने ज्या उमेदवारांनी अर्ज करताना लेखनिकाची सेवा घेणार असल्याचे नमूद केलेले आहे अशा नोंदणीकृत उमेदवारांनाच अतिरिक्त वेळ देण्यात येईल. भरपाईच्या वेळेसाठी नोंदणीकृत नसलेल्या अन्य उमेदवारांना ऐनवेळी अशा सवलतींना परवानगी दिली जाणार नाही.
- ११.७ परीक्षेदरम्यान कोणत्याही टप्प्यावर लेखनिक स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देत असल्याचे आढळल्यास, परीक्षा सत्र समाप्त केले जाईल आणि उमेदवाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल. परीक्षा संपन्न झाल्यानंतरही जर परीक्षेदरम्यान लेखनिकाच्या सेवांचा स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देण्यासाठी वापर केल्याचे परीक्षा प्रशासनास आढळून आल्यास अशा उमेदवारांची उमेदवारी देखील रद्द केली जाईल.
- ११.८ अस्थिव्यंग आणि मेंदूचा पक्षाघात असलेल्या उमेदवारांसाठी मार्गदर्शक सूचना:- अस्थिव्यंग आणि मेंदूचा पक्षाघात (किमान ४०% दिव्यांगत्व) असलेल्या उमेदवारांनी आवेदन पत्रामध्ये तसे नमूद केलेले असल्यास त्यांना प्रति तास २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ दिला जाईल.
- ११.९ दृष्टिहीन उमेदवारांसाठी मार्गदर्शक सूचना:- दृष्टिहीन (ज्यांना ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व आहे) उमेदवार परीक्षेसाठी मॅग्निफाइड फॉन्ट ची सुविधा उपलब्ध करण्याचा पर्याय घेऊ शकतात. तसेच अशा उमेदवारांना भरपाई म्हणून दर तासासाठी अतिरिक्त २० मिनिटे देण्यात येतील. जे उमेदवार परीक्षेसाठी लेखनिकाचा वापर करणार आहेत. त्या उमेदवारांना परीक्षेतील मजकूर मॅग्निफाइड फॉन्टमध्ये पाहण्याची सुविधा दृष्टिहीन उमेदवारांना उपलब्ध होणार नाही.
- ११.१० सदरची मार्गदर्शक तत्त्वे केंद्र / महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी जाहीर केलेल्या सूचनांनुसार / निर्णयानुसार असून त्यामध्ये महाराष्ट्र शासनाने बदल केल्यास ते बदल लागू राहतील.
- १२ अयोग्य वर्तन / अयोग्य माध्यमांचा वापर केल्याबद्दल दोषी आढळलेल्या उमेदवारांविरुद्ध कारवाई :- उमेदवारांना सूचित केले जाते की त्यांनी ऑनलाईन अर्ज सादर करताना कोणतेही खोटे, छेडछाड केलेले किंवा बनावट तपशील सादर करू नयेत आणि कोणतीही महत्त्वाची माहिती लपवू नये. परीक्षेच्या वेळी किंवा त्यानंतरच्या निवड प्रक्रियेत, उमेदवार खालील बाबतीत दोषी असल्यास किंवा आढळून आल्यास असा उमेदवार त्याविरुद्ध फौजदारी खटला भरणे यासोबतच ज्या परीक्षेसाठी तो उमेदवार आहे त्या परीक्षेसाठी अपात्र ठरविणे, विभागामार्फत घेण्यात येणाऱ्या परीक्षेसाठी कायमस्वरूपी किंवा विशिष्ट कालावधीसाठी अपात्र ठरविणे किंवा त्याच्या सेवा समाप्त करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
- १२.१ अयोग्य मार्गाचा अवलंब करणे,
- १२.२ तोतयागिरी करणे किंवा कोणत्याही व्यक्तीद्वारे तोतयागिरी करून घेणे,
- १२.३ परीक्षा हॉलमध्ये गैरवर्तन करणे किंवा चाचणीची सामग्री किंवा त्यातील इतर कोणतीही माहिती कोणत्याही स्वरूपात तोंडी किंवा लेखी, इलेक्ट्रॉनिक किंवा यांत्रिकरित्या कोणत्याही उद्देशाने उघड करणे, प्रकाशित करणे, पुनरुत्पादन करणे, प्रसारित करणे, संग्रहित करणे किंवा प्रसारित करणेसाठी सुलभ करणे,

- १२.४ त्याच्या / तिच्या उमेदवारीच्या संदर्भात कोणत्याही अनियमित किंवा अयोग्य मार्गाचा अवलंब करणे, किंवा
 १२.५ अयोग्य मार्गाने त्याच्या / तिच्या उमेदवारीसाठी समर्थन मिळवणे, किंवा
 १२.६ परीक्षा / मुलाखत हॉलमध्ये मोबाईल फोन किंवा संवादाची तत्सम इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे बाळगणे.

१३ उमेदवारांसाठी महत्वाच्या सूचना:

- १३.१ परीक्षा केंद्राचा पत्ता प्रवेश पत्रावर नमूद करण्यात येईल. परीक्षेचे केंद्र / स्थळ / दिनांक / वेळ बदलाची कोणतीही विनंती विचारात घेतली जाणार नाही.
- १३.२ परीक्षा प्रवेशपत्रावर नमूद केलेल्या वेळेनंतर परीक्षा केंद्रावर उपस्थित होणा-या उमेदवारांना परीक्षेला बसू देण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. परीक्षेचा कालावधी जरी १२० मिनिटाचा असेल तरी सुद्धा उमेदवारांना परीक्षा केंद्रावरील विहित प्रक्रिया (उमेदवारांना महत्वाच्या सूचना देणे, उमेदवारांची व कागदपत्रांची पडताळणी करणे, आवश्यक कागदपत्र जमा करणे लॉग इन करणे) पार पाडण्यासाठी उमेदवारांनी परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी किमान १ तास परीक्षा केंद्रावर उपस्थित राहावे.
- १३.३ उमेदवाराने अर्जांमध्ये नमूद केलेली माहिती कोणत्याही टप्प्यावर चुकीची, अपूर्ण अथवा खोटी आढळून आल्यास उमेदवाराची संबंधित पदासाठीची उमेदवारी रद्द करण्यात येईल व संबंधित उमेदवार कायदेशीर कारवाईस पात्र राहील. चुकीच्या माहितीच्या आधारे नियुक्ती झाल्यास कोणतीही पूर्व सूचना / नोटीस अथवा कारण न देता उमेदवार तात्काळ सेवेतून काढून टाकण्यास पात्र राहील. त्यामुळे होणा-या सर्व परिणामास उमेदवार स्वतः जबाबदार राहील.
- १३.४ ओळख पटविणे- परीक्षा केंद्रावर प्रवेशपत्रासह उमेदवाराचे ओळख पटवणारे व उमेदवाराचा अलिकडील फोटो चिकटवलेले वैध फोटो ओळखपत्र जसे पॅन कार्ड/पारपत्र/वाहनचालक परवाना/मतदार ओळखपत्र/फोटो सहित आधारकार्ड/बँकेचे फोटो सहीतचे पासबुक /महाविद्यालयाचे/विद्यापीठाचे अलिकडील वैध ओळखपत्र /कर्मचारी ओळखपत्र/फोटोसहित असणारे बार कौन्सिलचे ओळखपत्र समवेक्षक/पर्यवेक्षकाला सादर करणे आवश्यक आहे. उमेदवाराची ओळख ही उमेदवाराचे प्रवेशपत्र हजेरीपत्रक/उपस्थितीपत्रक त्याने सादर केलेल्या कागदपत्राच्या आधारे पटविली जाईल. जर उमेदवाराची ओळख पटवण्याबाबत काही शंका उपस्थित झाल्यास किंवा ओळख शंकास्पद असल्यास त्याला परीक्षेसाठी उपस्थित राहू दिले जाणार नाही.
- १३.५ रेशनकार्ड व तात्पुरता वाहन परवाना परीक्षेसाठी वैध ओळखीचा पुरावा म्हणून स्वीकारले जाणार नाही.
- टिप-उपरोक्त परीक्षेला उपस्थित रहातांना उमेदवाराने स्वतःची ओळख पटविण्यासाठीची उपरोक्त नमूदपैकी आवश्यक ते मूळ कागदपत्रे, त्या कागदपत्रांच्या छायांकीत प्रती, परीक्षेच्या प्रवेशपत्रासह सादर करणे आवश्यक आहे. अन्यथा परीक्षा केंद्रावर प्रवेश दिला जाणार नाही. उमेदवाराचे परीक्षेच्या प्रवेशपत्रावरील आणि सादर केलेल्या ओळखपत्रावरील नांव आवेदनपत्रात नोंदणी केल्यानुसार तंतोतंत जुळणे आवश्यक राहील. ज्या महिला उमेदवारांच्या पहिल्या मधल्या, शेवटच्या नावांत विवाहानंतर बदल झाला असल्यास त्यांनी याबाबत विशेष खबरदारी घेणे आवश्यक आहे. सदर महिला उमेदवारांनी नावात बदल झाल्याबाबतचे राजपत्र / विवाह नोंदणी प्रमाणपत्र प्रतिज्ञापत्र यापैकी एक पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे. परीक्षेचे प्रवेशपत्र व सादर करण्यात आलेले फोटो ओळखपत्र यांमधील नावात कोणतीही तफावत आढळल्यास उमेदवारास परीक्षेला उपस्थित राहू दिले जाणार नाही. सर्व उमेदवारांनी खालील कागदपत्रासह ऑनलाईन परीक्षेला उपस्थित रहाणे आवश्यक आहे. खालीलपैकी कोणतेही कागदपत्र नसल्यास उमेदवारास परीक्षेला उपस्थित राहू दिले जाणार नाही.
१. परीक्षेसाठी वैध प्रवेशपत्र
 २. मूळ फोटो ओळखपत्र
 ३. फोटो ओळखपत्राची छायाप्रत

१३.६ ऑनलाईन अर्जात भरलेल्या माहितीस उमेदवार स्वतः जबाबदार राहील त्यास विभाग कोणत्याही प्रकारे जबाबदार राहणार नाही.

टीप: - उमेदवारांना परीक्षेला उपस्थित असताना परीक्षेच्या प्रवेशपत्रासह ओळखपत्राच्या पुराव्याची छायांकि... प्रत सादर करावे लागेल, त्याशिवाय त्यांना परीक्षेस बसण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. परीक्षार्थी उमेदवारांनी लक्षात ठेवावे की प्रवेशपत्रावर दिसणारे नाव (नोंदणी प्रक्रिये दरम्यान दिलेले) ओळखपत्रावर दिसत असलेल्या नावाशी तंतोतंत जुळले पाहिजे. विवाहानंतर नाव/आडनाव/मध्यम नाव बदललेल्या महिला उमेदवारांनी याची विशेष नोंद घ्यावी. प्रवेश पत्र आणि ओळखपत्रामध्ये दर्शविलेले नाव यामध्ये साम्य न आढळल्यास उमेदवाराला परीक्षेला बसू दिले जाणार नाही. ज्या उमेदवारांनी त्यांचे नाव बदलले आहे त्यांच्या बाबतीत, त्यांनी नाव बदलाबाबतचा पुरावा सादर केला तरच परीक्षेस बसण्याची परवानगी दिली जाईल.

१४ इतर अटी :-

१४.१ परीक्षेच्या व्यवस्थापनामध्ये काही समस्या येण्याची शक्यता पूर्णपणे नाकारता येत नाही ज्यामुळे ऑनलाईन चाचणी वितरणावर तसेच निकालावर परिणाम होऊ शकतो. अशावेळी या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केले जातील. तथापि यामध्ये उमेदवारांची हालचाल, व परीक्षेला विलंब होणे यासारख्या बाबी गृहीत धरण्यात आलेल्या आहेत. परीक्षेचे फेर आयोजन हे विभागाच्या / परीक्षा आयोजित करणाऱ्या संस्थेच्या पूर्ण निर्णयावर अवलंबून राहील. परीक्षेच्या फेर आयोजनासाठी उमेदवारांचा कोणताही दावा राहणार नाही. चाचणी वितरणाची विलंबित प्रक्रिया न स्वीकारणारे, हालचालीस नकार देणारे किंवा अशा प्रक्रियेत सहभागी होण्यास इच्छुक नसलेले उमेदवार सरसकटपणे निवड प्रक्रियेतून बाद ठरविले जातील.

१४.२ परीक्षेची संबंधित सर्व बाबींमध्ये विभागाचा निर्णय अंतिम असेल आणि तो उमेदवारावर बंधनकारक असेल. या संदर्भात विभागाद्वारे कोणताही पत्रव्यवहार किंवा वैयक्तिक चौकशी केली जाणार नाही.

१४.३ परीक्षा एकापेक्षा जास्त सत्रांमध्ये घेतल्यास, विविध सत्रांमधील वापरल्या जाणाऱ्या चाचणीमधील अडचण पातळी विचारात घेऊन विविध सत्रांमधील गुण समायोजित करून समतुल्य करण्यात येतील. परीक्षा केंद्राची / परीक्षा केंद्रावरील नोडची (Node) क्षमता कमी असल्यास किंवा कोणत्याही केंद्रावर किंवा कोणत्याही उमेदवारासाठी काही तांत्रिक व्यत्यय आल्यास अशा केंद्रावर एकापेक्षा जास्त सत्रे आयोजित केली जाऊ शकतात.

१४.४ विभाग उमेदवारांच्या वैयक्तिक प्रतिसादांचे (उत्तरे) विश्लेषण इतर उमेदवारांच्या प्रतीसादांशी अचूक आणि चुकीच्या उत्तरांच्या समानतेचे नमुने शोधण्यासाठी करेल. यासंदर्भात विभागाद्वारे अवलंबलेल्या विश्लेषणात्मक प्रक्रियेत, उमेदवारांनी उत्तरे एकमेकांसोबत वाटप (areSh)केलेली आहेत आणि त्यांना मिळालेले गुण खरे / वैध नाहीत असा निष्कर्ष निघाल्यास विभाग अशा उमेदवाराची उमेदवारी रद्द करण्याचा अधिकार राखून ठेवते तसेच अशा उमेदवारांचे निकाल रोखले जातील.

१४.५ निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर उमेदवाराने चुकीची माहिती दिल्याचे किंवा उमेदवारांकडून निवड प्रक्रियेचे उल्लंघन केल्याचे आढळल्यास उमेदवार निवड प्रक्रियेतून अपात्र ठरेल आणि त्याला / तिला यापुढे कोणत्याही निवड प्रक्रियेमध्ये भाग घेण्यास प्रतिबंध करण्यात येईल.

१५ गुण पद्धती :- खालील पद्धतीचा अवलंब करून ऑनलाईन परीक्षेचे गुण ठरविले जातात:

१५.१ वस्तुनिष्ठ चाचणीमध्ये प्रत्येक उमेदवाराने अचूक उत्तरे दिलेल्या प्रश्नांची संख्या अंतिम गुणांसाठी विचारात घेतले जातील.

40

परीक्षा एकापेक्षा जास्त सत्रांमध्ये घेण्यात आलेली असल्यास वरीलप्रमाणे उमेदवाराने संपादित केलेले अंतिम गुण विविध सत्रांमधील वापरल्या जाणाऱ्या चाचणीमधील अडचण पातळी विचारात घेऊन विविध सत्रांमधील गुण समायोजित करून समतुल्य करण्यात येतील.

१६ निवडीचे निकष :- जाहिरातीत नमूद विविध पदांवरील नियुक्त्या या सदरच्या परीक्षेच्या आधारे तयार केलेल्या गुणवत्ता यादीच्या (Merit List) आधारे निवड करून, करण्यात येतील. परीक्षेद्वारे निवडीसाठी आवश्यक किमान गुण व परीक्षेमध्ये उमेदवारांना समान गुण मिळाल्यास गुणवत्ता यादीतील प्राधान्यक्रम शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. प्रानिमं १२२२/प्र.क्र.५४/का.१३-अ, दि.४ मे, २०२२ मधील तरतुदीनुसार राहिल.

१६.१ निवडसूचीची कालमर्यादा -

निवडसमितीने तयार केलेली निवडसूची १ वर्षासाठी किंवा निवडसूची तयार करताना ज्या दिनांकापर्यंतची रिक्त पदे विचारात घेण्यात आली आहेत त्या दिनांकापर्यंत, यापैकी जे नंतर घडेल त्या दिनांकापर्यंत विधीग्राह्य राहिल. त्यानंतर ही निवडसूची व्यपगत होईल.

१७ उमेदवाराची गुणवत्तेनुसार निवड करण्यासाठी संबंधीत नियुक्ती प्राधिकारी यांचेकडे सादर करावयाच्या आवश्यक कागदपत्रांचा तपशील :

- १७.१ परीक्षेसाठी केलेल्या ऑनलाईन आवेदन पत्राची छायांकित प्रत.
- १७.२ शैक्षणिक अर्हतेबाबतची कागदपत्रे
- १७.३ संगणक परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र
- १७.४ परीक्षा शुल्क भरणा केलेल्या पावतीची प्रत.
- १७.५ अर्जात नमूद केलेल्याप्रमाणे जात प्रमाणपत्र/जात वैधपत्र प्रमाणपत्र /नॉन क्रिमीलेअर/ इतर आवश्यक प्रमाणपत्र.

१८ सेवाप्रवेशोत्तर शर्ती:-

१. ज्या पदांकरिता प्रचलित नियमानुसार विभागीय / व्यावसायिक परीक्षा विहीत केली असेल अथवा आवश्यक असेल तेथे त्यासंबंधी केलेल्या नियमानुसार विभागीय / व्यावसायिक परीक्षा.
२. हिंदी आणि मराठी भाषा परीक्षेसंबंधी केलेल्या नियमानुसार जर ती व्यक्ती अगोदर परीक्षा उत्तीर्ण झाली नसेल किंवा तिला उत्तीर्ण होण्यातून सूट मिळाली नसेल तर ती परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल.
३. संगणकाच्या ज्ञानासंदर्भात शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.प्रशिक्षण-२०००/ प्र.क्र.६१/२००१/३९ दिनांक १९ मार्च, २००३ तसेच शासन निर्णय माहिती तंत्रज्ञान विभाग (सा.प्र.वि.) विभाग क्रमांक मातंस-२०१२/प्र.क्र.२७७/३९ दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१३ नुसार संगणक अर्हता प्राप्त करणे आवश्यक.

१९. सदर जाहिरात कृषी विभागाच्या www.krishi.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेली आहे.

स्थळ - औरंगाबाद

दिनांक - १४/०८/२०२३

(आर.टी. जाधव)

विभागीय कृषी सहसंचालक
औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद

(41)

(54)

परिशिष्ट-अ

गट-क संवर्गातील कृषी सेवक सरळसेवा पदभरती बाबतचा अभ्यासक्रम

अ) कृषि सेवक लेखी परीक्षेकरिता त्या पदासाठी विज्ञापित सामान्य ज्ञान, बुद्धीमत्ता चाचणी , मराठी व इंग्रजी भाषा विचारात घेऊन कृषी सेवक पदासाठी लेखी परीक्षेचा पाठयक्रम :-

१. सामान्य ज्ञान - २० प्रश्न - २० गुण
२. बुद्धीमत्ता चाचणी - २० प्रश्न - २० गुण
३. मराठी भाषा - २० प्रश्न - २० गुण
४. इंग्रजी भाषा - २० प्रश्न - २० गुण

ब) कृषी सेवक लेखी परीक्षेकरिता त्या पदासाठी विज्ञापित शैक्षणिक अर्हता व कृषी सहाय्यक पदांची कर्तव्य व जबाबदाऱ्या विचारात घेऊन कृषी सेवक पदासाठी लेखी परीक्षेचा पाठयक्रम -

६० प्रश्न - १२० गुण

१) मृद शास्त्र व्यवस्थापन -

१.१ जमिनीचे स्वाभाविक गुणधर्म-

जमिनिचे प्राकृतिक व भौतिक गुणधर्म, जमिनीचा पोत , घडण, रचना, घनता, पोकळी किंवा सच्छिद्रता, रंग, स्थिरता, तापमान किंवा उष्णतामान, जमिनिचे रासायनिक गुणधर्म , जमिनीचा सामु विद्युतवाहकता, सेंद्रिय कर्ब, मुक्त चुनखडी, मातीतील कलील, आघात, प्रतिबंधक योग्यता (सी.ई.सी) इत्यादी.

१.२ जमिनीचे जैविक गुणधर्म, सुक्ष्म जीवजंतू व त्यांचे उत्पादन क्षमतेशी असलेले संबंध, जमिनीतील उपलब्ध अन्नद्रव्य व त्यांच्या उपलब्धतेवर होणारा परिणाम, वनस्पतीसाठी लागणारी आवश्यक अन्नद्रव्ये, मुख्य, दुय्यम व सुक्ष्म अन्नद्रव्ये, त्यांचे कार्य व त्यांच्या कमतरतेची लक्षणे.

१.३ जमिनीतील पाण्याचे प्रकार आणि महत्व , पाण्याचे कार्य, जमिनीतील प्रवेश व हलचाल, जमिनीतील पाणी धरून ठेवणे, जमिनीतील पाणी स्थिर पदे, जमिनीचे पाण्याचे नुकसान आणि पाण्याचे चक्र, जमिनीचा निचरा, निचरा पध्दती, अतिरिक्त पाण्याचे पीकावर व जमिनीवर होणारे परिणाम.

१.४ जमिनीची मशागत, तिचे प्रकार, औजारे व त्यांचा उपयोग, जमिनीची मशागत व तिचे फुल, मशागतीचे उद्देश, मशागतीच्या कामाचे प्रकार व त्यासाठी लागणारी निरनिराळी औजारे.

१.५ माती परीक्षण, महत्व उद्देश

२) २.१ - जमिन व्यवस्थापन, जमिनीची धूप, धूप होण्याची कारणे, धूपीचे निरनिराळे प्रकार व नुकसान, धूप थांबविण्याचे उपाय.

२.२ भूमि व जलसंरक्षणाच्या पद्धती, व्यवस्थापन पद्धती, यांत्रिकी पद्धती, भूमी सुधारण्याच्या व संरक्षणाच्या पद्धती, व्यवस्थापन पद्धती, यांत्रिकी पद्धती, भूमी सुधारणा व संरक्षणाच्या निरनिराळ्या शासकिय योजना

२.३ सेंद्रिय खते, प्रकार व त्याचे गुणधर्म, शेणखत बनविण्याच्या सुधारलेल्या पद्धती, कंपोस्ट खत बनविण्याच्या पद्धती, जैविक खते.

२.४ रासायनिक खतांचा प्रकार व त्यांचा होणारा वापर, रासायनिक खतांचा कार्यक्षम वापर होण्यासाठी निरनिराळी उपाययोजना, रासायनिक खतांची कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी सेंद्रिय खतांचा वापर, रासायनिक खतांचा समतोल वापर, खते देण्याच्या पद्धती, खते घालताना घ्यावावयाची काळजी.

२.५ कोरडवाहू क्षेत्राची व्यवस्था - पाणलोट क्षेत्राचा कोरडवाहू शेतीमधील सहभाग (पाणी अडवा पाणी जिरवा), पाणलोट क्षेत्राच्या पीकासाठी सामाजिक वनीकरण, मृद संधारण विभाग, फलोद्यान विभाग आणि सेवाभावी संस्थांचा सहभाग.

२.६ जमिनीचा आणि पाणी देण्याचा संबंध - पाणी देण्याच्या पद्धती, तुषार, ठिबक व बायऑल सिंचन पद्धती

३) पीक संवर्धन-

३.१ पीकसंवर्धन, पिकांचेवर्गीकरण, हवामानआणिहंगाम

३.२ बियाणे, बियाणाचे गुणधर्म, बियाच्या उगवणसाठी लागणाऱ्या आवश्यक गोष्टी

३.३ पीकाच्या वाढीसाठी लागणाऱ्या आवश्यक गोष्टी, जमीन, पाणी आणि हवामान.

३.४ तृणवर्गीय पिके, कडधान्य वर्गीय पिके, गळीतधान्य, हिरवळी खताची पिके

३.५ रोग नियंत्रणाची, कीड नियंत्रणाची सर्वसाधारण तत्त्वे

३.६ जैविक किड/ रोगनियंत्रण, एकात्मिक किड व रोगनियंत्रण.

३.७ कीटक नाशके व बुरशी नाशकांचा अभ्यास

३.८ साठवलेल्या धान्यातील किडी व त्यांचेनियंत्रण

३.९ बिजोत्पादन तंत्रप्रमाणीकरण, विलगीकरण, संकर कार्यक्रम, बिजोत्पादनाचे टप्पे.

४. पीक संवर्धन व शेती पुरक उद्योग -

४.१ निरनिराळ्या पीकपद्धती

४.२ पीकाचे पाणी व्यवस्थापन - पाणी व्यवस्थापन म्हणजे काय?

महत्त्व- विहिरीतील पाणी मोजणे, व विहिरीची क्षमता काढणे, पीकांना पाण्याच्या वेळा

ठरविण्याचे निकष, पाणी देण्याच्या निरनिराळ्या पद्धतींचा अभ्यास

४.३ आळिंबी- माहिती आणि उत्पादनाचे तंत्र, खाण्या योग्य आळिंबीचा अभ्यास व वर्गीकरण, आळिंबी उत्पादनासाठी आवश्यक असणारे साहित्य/ बाबी विषयी माहिती आळिंबीची काढणी आणि विक्री, प्रक्रिया आणि टिकविणे

४.४ रेशीमउत्पादनाची ओळख

५. उद्यान विद्या - रोपवाटिका आणि फळबाग व्यवस्थापन-
- ५.१ महाराष्ट्राचे हवामानानुसार पडलेले विभाग.
- ५.२ फळबाग यशस्वी करण्यासाठी आवश्यक बाबी, पर्जन्यमान, तापमान, आर्द्रता, जमिनीची निवड, योग्य जातीची निवड, पाणीपुरवठा, बाजारपेठ इ.
- ५.३ फळबाग लागवड व व्यवस्थापन पाणी / खते देण्याच्या पद्धती,
- सेंद्रिय खताचा निर्यातक्षम फळांच्या निर्मितीमध्ये महत्त्व
 - आंतर मशागत आणि पाण्याचा निचरा करण्याच्या पद्धती
 - तणाचा बंदोबस्त
 - बहार धरणे पद्धती - मृग, हस्त व आंबेबहार
 - छाटणी आणि वहण देण्याचे उद्देश व पद्धती -
 - फुल धारणेच्या सवयी आणि फुल धारणेवर होणारे परिणाम, हवामान, रासायनिक द्रव्ये व अवस्था
 - फळांचीगळ, विरळणी, पक्वता, काढणी अवस्था ओळखणे, प्रतवारी, पॅकींग, वाहतूक व विक्री व्यवस्था.
- ५.४ कोरडवाहू फळपिकांचे व्यवस्थापन
- ५.५ महाराष्ट्राच्या महत्वाच्या समशितोष्ण व उष्णकटिबंधातील आणि फळ झाडांची लागवड
- ५.६ फळपिका वरीलरोग व किडी यांचे नियंत्रण
- ५.७ शासनाच्या फळबाग लागवडीच्या योजना
- ५.८ रोपवाटिका व्यवस्थापन- भाजीपाला व फुलझाडे यांच्या अभिवृद्धीचे प्रकार बियापासून शाकीय अभिवृद्धी- पद्धती, फायदे व तोटे
- ५.९ मातृ वृक्षाचे महत्त्व व निगा
- ५.१० हरितगृह, तुषारगृह यांचे आधुनिक शेतीतील महत्त्व, प्रकार व आकार व उभारणी
६. उद्यानविद्या - भाजीपाला आणि फुलांचे उत्पादन
- ६.१ भाजी पालयाचे वर्गीकरण
- ६.२ प्रमुख भाजीपाल्याची लागवड- - पालेभाज्या, फळभाज्या, वेलवर्गीय भाज्या, शेंगवर्गीय भाज्या, मुळ वर्गीय भाज्या, कंद वर्गीय भाज्या आणि कोबी वर्गीय भाज्या, बहुवर्षीय भाज्या
- ६.३ फुलशेती - महत्त्व व लागवडीस असलेला वाव
- ६.४ पुष्प उत्पादनात अवलंबिल्या जात असलेल्या खास बाबी - हरित गृहातील फुलशेती पुष्प - प्रदर्शनासाठी फुलांची निवड व तयारी
- ६.५ फुलपिकांच्या अभिवृद्धीच्या पद्धती
- ६.६ महत्वाच्या फुलझाडांची लागवड
- ६.७ फळे आणि भाजीपाला टिकविण्याच्या विविध पद्धती

७ कृषी विस्तार

- ७.१ विस्ताराची मुल तत्त्वे, वैयक्तिक कसंपर्क - शेतावर व घरी भेट, दूरध्वनी वरील चर्चा, वैयक्तिक चर्चा
- ७.२ कार्यालयीन भेट - गटसंपर्क - सभा, प्रात्यक्षिके, शैक्षणिक सहल, गट चर्चा
- ७.३ समुह संपर्क - शेतकरी मेळावे. कृषि दिन, प्रदर्शन, रेडिओ, दूरदर्शन, सभा.
- ७.४ शेती विषयक वाडमय - घडी पत्रीका, परिपत्रक, पुस्तिका, भिक्तीपत्रक, तक्ते, आलेख, बातमी, नमुने छायाचित्र
- ७.५ दृकश्राव्य साधने - रेडिओ, दूरदर्शन, टेपरेकॉर्डर, चल चित्रपट, स्लाइड शो, व्हिडिओ कॅसेट, नाटक, तमाशा, कीर्तन.
- ७.६ संगणक - रचना, कार्य, उपयोग, माहिती साठविणे, माहितीची देवाणघेवाणइ.
- ७.७ विस्तार कार्यकर्ता- गुणकर्तव्ये व प्रकार
- ७.८ कार्यक्रमाचे नियोजन - तत्त्वे, पायऱ्या आणि फायदे
- ७.९ विकास योजना - माहिती, उद्देश, लाभार्थी, प्रशासन आणि फायदे, तोटे, कोरडवाहू क्षेत्र विकास योजना (डी.पी.अ.पी), निर्धारित लाभ क्षेत्र विकास कार्यक्रम, आदिवासी क्षेत्र विकास कार्यक्रम, डोंगरी क्षेत्र विकास कार्यक्रम, एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम, एकात्मिक बळ विकास योजना, फळबाग विकास योजना, बहुविध पीक योजना, एकात्मिक कडधान्य सुधार योजना, एकात्मिक तेलबिया सुधार कार्यक्रम, राष्ट्रीय प्रात्यक्षिक योजना, राष्ट्रीय कृषी संशोधन प्रकल्प, एकात्मिक चारा विकास योजना, जवाहर रोजगार योजना, राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम, कृषी विज्ञान केंद्र
- ७.१० महत्त्वाचे शेती विषयक कायदे- बि-बियाणे कायदा, रासायनिक खत नियंत्रण कायदा, कीटकनाशक कायदा, जंगल कायदा, तुकडे वंदी व तुकडे तोड कायदा.

८. कृषी व्यवसायातील वित्त व्यवस्थापन :-

- ८.१ कृषी व्यवसायात वित्त व्यवस्थापनाचे महत्त्व
- ८.२ कृषी व्यवसायात पत पुरवठ्याची भूमिका
- ८.३ कृषी पत पुरवणा-या संस्था
- ८.४ कृषी पत प्रस्ताव (आर्थिक सुसज्जते साठी कृषी पत चावणी)
- ८.५ कृषी व्यवसाय विश्लेषण

९. कृषी विपणन :-

- ९.१ शेतीमाल विक्री - व्याप्ती आणि महत्त्व
- ९.२ शेतीमालाच्या बाजारपेठेचे प्रकार
- ९.३ शेतीमाल विक्री व्यवस्थेतील माध्यम आणि संस्था
- ९.४ शेतीमाल विक्रीच्या समस्या

विभागीय कृषि सहसंचालक, कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर
भगवा चौक, कसबा बावडा, लाईन बाजार, कोल्हापूर पिन कोड नं- ४९६००६
फोन नं. ०२३१-२६००२५८ / २६००७१५

ई-मेल - estt_idakolhapur@yahoo.in

वेबसाईट - krishi.maharashtra.gov.in

विभागीय कृषि सहसंचालक, कोल्हापूर कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील भूतपूर्व दुय्यम सेवा निवड मंडळाच्या कक्षेतील गट -क संवर्गातील कृषि सहाय्यकांची रिक्त पदे कृषि सेवक म्हणून निश्चित वेतनावर सरळसेवेने भरण्याकरिता जाहिरात सन - २०२३.
जाहीरात क्रमांक :- वि.कृ.स.स./आस्था/कृसे/ससे भरती/जाहिरात/३३८५/२०२३, दि.११/८/२०२३

१. महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी व पदूम विभागातील कृषी आयुक्तालयाच्या अधिनस्त विभागीय कृषी सहसंचालक, कोल्हापूर व अधिनस्त कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील भूतपूर्व दुय्यम सेवा निवड मंडळाच्या कक्षेतील गट -क संवर्गातील कृषी सहाय्यकांची रिक्त पदे कृषी सेवक म्हणून निश्चित वेतनावर भरण्याकरिता पात्र उमेदवारांकडून कृषी विभागाच्या www.krishi.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर फक्त ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज मागविण्यात येत आहेत. या पदांकरिता पात्र असणारे महाराष्ट्र राज्यातील तसेच शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, महाराष्ट्र शासन- क्र.मकसी-१००७/प्र.क्र.३६/का.३६, दिनांक १० जुलै, २००८ नुसार महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावांतील मराठी भाषिक उमेदवार ही अर्ज करू शकतील. सदर पदांवरील भरतीकरिता ऑनलाईन परीक्षा महाराष्ट्रातील निश्चित केलेल्या जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी नेमून दिलेल्या केंद्रावर घेण्यात येईल. ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज करण्याबाबतच्या सूचना, अर्ज करण्याचा कालावधी याबाबतची स्वतंत्रपणे माहिती विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल तसेच ऑनलाईन परीक्षेची तारीख कृषी विभागाच्या संकेतस्थळावर यथावकाश प्रसिद्ध करण्यात येईल.

२. विभागीय कृषी सहसंचालक, कोल्हापूर व अधिनस्त कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील कृषी सेवक या रिक्त पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

२.१ - कृषी सेवक :-

२.१.१ अनुसूचित क्षेत्राबाहेरील पदसंख्या : २५० (रिक्त जागांचे प्रवर्गानिहाय सामाजिक/समांतर आरक्षणाचे विवरण पत्र खालीलप्रमाणे आहे)

प्रवर्ग	एकूण पदे	सर्व साधारण	महिला (३०%)	माजी सैनिक (१५%)	खेळाडू (५%)	प्रकल्प ग्रस्त (५%)	भुकंप ग्रस्त (२%)	अंश कालीन (१०%)	दिव्यांग (४%)	अनाथ (१%)
अ.जाती	१३	४	४	२	१	१	०	१	१३ (एकूण पदांत समाविष्ट)	३ (२ पदे संस्था अंतर्गत व १ पद संस्थाबाह्य) (एकूण पदांत समाविष्ट)
अ.जमाती	२१	८	६	३	१	१	०	२		
वि.जा. (अ)	०	०	०	०	०	०	०	०		
म.ज. (ब)	५	१	२	१	०	०	०	१		
म.ज. (क)	६	२	२	१	०	०	०	१		
म.ज. (ड)	३	२	१	०	०	०	०	०		
वि.मा.प्र.	०	०	०	०	०	०	०	०		
इ.मा.व	७०	२२	२१	११	४	४	१	७		
आ.दु.घ.	२५	७	८	४	१	१	१	३		
अराखीव पदे	१०७	३६	३२	१६	५	५	२	११		
एकूण पदे	२५०	८२	७६	३८	१२	१२	४	२६	१३	३

46

दिव्यांग प्रकारानुसार आरक्षित पदे

दिव्यांगत्व प्रकार	A) B, LV	B) D, HH	C) OA, OL, OAL, BL, CP, LC, Dw, AAV	D) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI	E) MD involving (a) To (d) above
शारीरिक योग्यता	S, ST, W, BN, L, MF, SE, C				
आरक्षित पदे	१	१	०	११	

टिप:- कृषी सेवक पदासाठी दिव्यांगांसाठी - सुनिश्चित केलेली पदी ही शासन निर्णय कृषी व पदुम विभाग दिनांक ०६ मे २०२२ नुसार आहेत.

FUNCTIONAL REQUIREMENT ABBREVIATIONS USED: S=Sitting, ST=Standing, W=Walking, BN=Bending, L=Lifting, KC=Kneeling & Crouching, JU=Jumping, CRL=Crawling, CL=Climbing, PP=Pulling & Pushing, MF=Manipulation with Fingers, RW=Reading & Writing, SE=Seeing, H=Hearing, C=Communication

CATEGORY ABBREVIATIONS USED: B=Blind, LV=Low Vision, D=Deaf, HH= Hard of Hearing, OA=One Arm, OL=One Leg, BA=Both Arms, BL=Both Leg, OAL=One Arm and One Leg, BLOA=Both Leg & One Arm, BLA=Both Legs Arms, CP=Cerebral Palsy, LC=Leprosy Cured, Dw=Dwarfism, AAV=Acid Attack Victims, MDy= Muscular Dystrophy, ASD= Autism Spectrum Disorder (M= Mild, MoD= Moderate), ID= Intellectual Disability, SLD= Specific Learning Disability, MI= Mental Illness, MD=Multiple Disabilities

३. पदसंख्या व आरक्षणासंदर्भात सर्वसाधारण तरतुदी:-

- ३.१ जाहिरातीत नमूद केलेल्या पद संख्येत व प्रवर्गानिहाय आरक्षणांमध्ये बदल होण्याची शक्यता आहे.
- ३.२ पदसंख्या व आरक्षणांमध्ये बदल झाल्यास याबाबतची घोषणा / सूचना वेळोवेळी कृषी विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल. संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या घोषणा / सूचनांच्या आधारे प्रस्तुत स्पर्धा परीक्षेमधून भरावयाच्या पदाकरिता भरती प्रक्रिया राबविण्यात येईल.
- ३.३ परीक्षा स्थगित करणे, रद्द करणे, अंशतः बदल करणे, पदांच्या एकूण व प्रवर्गानिहाय पद संख्येमध्ये बदल करण्याचे अधिकार नियुक्ती प्राधिकारी व त्यांचे नियंत्रण अधिकारी यांचेकडे राखून ठेवण्यात आलेले आहेत.
- ३.४ महिला, खेळाडू, माजी सैनिक, प्रकल्पग्रस्त, भूकंपग्रस्त, अंशकालीन, दिव्यांग तसेच अनाथांसाठीचे समांतर आरक्षण शासनाने या संदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार राहील.
- ३.५ महिलांसाठी आरक्षित पदांकरिता दावा करणाऱ्या उमेदवारांनी महिला आरक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास त्यांनी अर्जांमध्ये न चुकता महाराष्ट्र राज्याचे अधिवासी (Domiciled) असल्याबाबत प्रमाणपत्र सादर करावे. तसेच महाराष्ट्र शासन, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्र.महिआ २०२३/प्र.क्र.१२३/कार्या-२, दि.४ मे, २०२३ अन्वये खुल्या गटातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीकरीता नॉन क्रिमीलेअर (Non Creamy Layer) प्रमाणपत्र सादर करण्याची अट रद्द करण्यात आली आहे. तसेच, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती वगळता अन्य मागास प्रवर्गातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीसाठी दावा करू इच्छिणाऱ्या महिलांना त्या-त्या मागास प्रवर्गासाठी, इतर मागास प्रवर्ग व बहुजन कल्याण विभाग तसेच सामान्य प्रशासनाकडून वेळोवेळी विहित करण्यात आल्याप्रमाणे नॉन क्रिमीलेअर (Non Creamy Layer) प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.६ एखादी जात/जमात राज्य शासनाकडून आरक्षणासाठी पात्र असल्याचे घोषित केली असल्यास तसेच सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रदान केलेले जात प्रमाणपत्र उमेदवाराकडे अर्ज करताना उपलब्ध असेल तर संबंधित जात/जमातीचे उमेदवार आरक्षणाच्या दाव्यासाठी पात्र असतील.
- ३.७ आरक्षित मागास प्रवर्गाचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांकडे त्या संदर्भातील सक्षम अधिका-याने दिलेले जात प्रमाणपत्र व उपलब्ध असल्यास जात वैधता प्रमाणपत्र ऑनलाईन अर्ज सादर करताना सदर करणे आवश्यक आहे.
जात वैधता प्रमाणपत्र उपलब्ध नसल्यास सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.बीसीसी-२०११/प्र.क्र.१०६४/२०११/१६-ब दि.१२/१२/२०११ मधील तरतुदीनुसार, याचिका क्र.२१३६/२०११ व अन्य याचीकावर मा.मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने दि २५/८/२०११ रोजी दिलेल्या आदेशाच्या विरोधात मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यथे दाखल केलेल्या एस . एल. पी. मधील आदेशाच्या आधीन राहून तात्पुरते नियुक्ती आदेश निर्गमित

केल्याच्या दिनांकापासून ६ महिन्यांचे आत जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे, अन्यथा त्यांची नियुक्ती पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात येईल. याबाबतची तरतूद मान्य असलेबाबतचे बंधपत्र सादर केल्यानंतरच सदर उमेदवारांना नियुक्ती आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

- ३.८ समांतर आरक्षणाबाबत शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एसआरव्ही-१०१२/प्र.क्र.१६/१२/१६-अ, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ तसेच शासन शुध्दीपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक संकिर्ण-१११८/प्र.क्र.३९/१६-अ, दिनांक १९ डिसेंबर, २०१८ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- ३.९ आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील (ईडब्ल्यूएस) उमेदवारांकरीता शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: राआधो-४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ व दिनांक ३१ मे, २०२१ अन्वये विहित करण्यात आलेले प्रमाणपत्र कागदपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.१० अद्यावत नॉन क्रिमीलेयर प्रमाणपत्र/आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील असल्याबाबतचा पुरावा म्हणून सक्षम प्राधिकाऱ्याने वितरीत केलेले व अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.११ सेवा प्रवेशाच्या प्रयोजनासाठी शासनाने मागास म्हणून मान्यता दिलेल्या समाजाच्या वयोमर्यादेमध्ये सवलत घेतलेल्या उमेदवारांचा अराखीव (खुला) पदावरील निवडीकरिता विचार करणेबाबत शासनाच्या धोरणानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- ३.१२ अराखीव (खुला) उमेदवारांकरीता विहित केलेल्या वयोमर्यादा तसेच इतर पात्रता विषयक निकष संदर्भातील अटीची पूर्तता करणाऱ्या सर्व उमेदवारांचा (मागासवर्गीय उमेदवारांसह) अराखीव (खुला) सर्वसाधारण पदावरील शिफारशीकरिता विचार होत असल्याने, सर्व आरक्षित प्रवर्गांतील उमेदवारांनी त्यांच्या प्रवर्गासाठी पद आरक्षित / उपलब्ध नसले तरी, अर्जामध्ये त्यांच्या मूळ प्रवर्गा संदर्भातील माहिती अचूकपणे नमूद करणे बंधनकारक आहे.
- ३.१३ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा लाभ हा केवळ महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असणाऱ्या उमेदवारांना अनुज्ञेय आहे. सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेला भारतीय लोकप्रतिनिधीत्व कायदा १९५० च्या कलम २० अनुसार जो अर्थ आहे तोच अर्थ असेल.
- ३.१४ शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.मकसी-१००७/ प्र.क्र.३६/ का.३६, दि.१० जुलै, २००८ नुसार महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावातील मराठी भाषिक उमेदवार संबंधित पदांच्या सेवा प्रवेश नियमातील सर्व अटींची पूर्तता करीत असल्यास ते उमेदवार त्या संबंधित पदांसाठी अर्ज करू शकतील. त्यासाठी संबंधित मराठी भाषिक उमेदवारांनी ते महाराष्ट्र शासनाने दावा केलेल्या ८६५ गावातीलच रहिवासी असल्याबाबतचा त्यांचा वास्तव्याचा सक्षम प्राधिकाऱ्याचा विहित नमुन्यातील दाखला सादर करणे अनिवार्य राहिल.
- ३.१५ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा (सामाजिक अथवा समांतर) अथवा सोयी सवलतीचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांकडे संबंधित कायदा/नियम/आदेशानुसार विहित नमुन्यातील प्रस्तुत जाहिरातीस अनुसरून अर्ज स्वीकारण्यासाठी विहित केलेल्या दिनांकापूर्वीचे अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.
- ३.१६ भरती प्रक्रियेशी संबंधित विविध न्यायालयामध्ये दाखल न्यायप्रविष्ट प्रकरणी अंतिम निर्णयाच्या अधिन राहून पदभरतीची कार्यवाही करण्यात येईल.
- ३.१७ खेळाडू आरक्षण:-**
- ३.१७.१ शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक: राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १ जुलै, २०१६, तसेच शासन शुध्दीपत्रक, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक: राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१६, शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक संकीर्ण- : १७१६/प्र.क्र.१८/क्रीयुसे-२, दिनांक ३० जून, २०२२ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू आरक्षणासंदर्भात तसेच वयोमर्यादेतील सवलती संदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.
- ३.१७.२ प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू व्यक्तींसाठी असलेल्या आरक्षणाचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांच्या बाबतीत क्रीडा विषयक विहित अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रमाणित केलेले पात्र खेळाचे प्रावीण्य प्रमाणपत्र परीक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकाचे किंवा तत्पूर्वीचे असणे बंधनकारक आहे.

३.१७.३ खेळाचे प्रावीण्य प्रमाणपत्र योग्य दर्जाचे असल्याबाबत तसेच तो खेळाडू उमेदवार खेळाडूसाठी आरक्षित पदावरील निवडीकरिता पात्र ठरतो, याविषयीच्या पडताळणीकरिता त्यांचे प्रावीण्य प्रमाणपत्र संबंधित विभागीय उपसंचालक कार्यालयाकडे परीक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या दिनांकापूर्वीच सादर केलेले असणे बंधनकारक आहे. अन्यथा प्रावीण्य प्राप्त खेळाडूसाठी आरक्षणाकरिता पात्र समजण्यात येणार नाही.

३.१७.४ कागदपत्रे पडताळणीवेळी खेळाडू उमेदवारांनी विहित अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिकार्याने प्रमाणित केलेले प्रावीण्य प्रमाणपत्र तसेच त्यांचे प्रावीण्य प्रमाणपत्र योग्य असल्याबाबत तसेच खेळाडू कोणत्या संवर्गातील आरक्षित पदावरील निवडीकरिता पात्र ठरतो, याविषयीचा सक्षम प्राधिका - याने प्रदान केलेले प्रावीण्य प्रमाणपत्र पडताळणी बाबतचा अहवाल सादर केला तरच उमेदवाराचा संबंधित संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित पदावर नियुक्तीकरिता विचार करण्यात येईल.

४. दिव्यांग आरक्षण :-

४.१ दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ च्या आधारे शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक दिव्यांग २०१८ .क्र.प्र/ अ १६/११४, दिनांक २९ मे, २०१९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात आलेल्या आदेशानुसार दिव्यांग व्यक्तींच्या आरक्षणासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.

४.२ प्रस्तुत परीक्षेमधून भरण्यात येणा पदांच्या बाबतीत / या संवर्ग-शासन निर्णय कृषी व पदुम विभाग क्रमांक कृषिआ- २५१९/प्र.क्र.५३/१६-ए दिनांक ०६ मे, २०२२ अन्वये दिव्यांगासाठीची पदे सुनिश्चित करण्यात आली आहेत.

४.३ दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेली पदे भरावयाच्या एकूण पदसंख्येपैकी असतील.

४.४ दिव्यांग व्यक्तीसाठी आरक्षित पदांवर निवड करताना उमेदवार कोणत्या सामाजिक प्रवर्गातील आहे, याचा विचार न करता दिव्यांग गुणवत्ता क्रमांकानुसार त्यांची निवड करण्यात येईल.

४.५ संबंधित दिव्यांगत्वाच्या प्रकारचे किमान ४०% दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र धारक उमेदवार / व्यक्ती आरक्षण तसेच नियमानुसार अनुज्ञेय सोयी / सवलतीसाठी पात्र असतील.

४.६ दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेल्या वयोमर्यादेचा अथवा इतर कोणत्याही प्रकारचा फायदा घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक अप्रकी - २०१८ / प्र. क्र ४६/ आरोग्य -६, दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१८ मधील आदेशानुसार केंद्र शासनाच्या www.swavlambancard.gov.in अथवा SADM या संगणकीय प्रणालीद्वारे वितरीत करण्यात आलेले विहित नमुन्यातील दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे.

४.७ अनाथ आरक्षण :-

४.७.१ अनाथ व्यक्तीचे आरक्षण शासन निर्णय, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अनाथ- २०२२/प्र.क्र./१२२/का-०३, दिनांक ६ एप्रिल, २०२३ व समक्रमांकाचे शासन पुरक पत्र दि. १० मे, २०२३ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा-या आदेशानुसार राहिल.

४.७.२ अनाथांसाठी आरक्षित पदावर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश उमेदवार ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे, त्या प्रवर्गातून करण्यात येईल.

४.७.३ अनाथ आरक्षणाचा दावा केलेल्या उमेदवारांनी त्यांचेकडे सद्यस्थितीत उपलब्ध असलेले प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे तसेच दिनांक .६ एप्रिल, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे विहित करण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार सुधारित नमुन्यातील अनाथ प्रमाणपत्र व महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास प्रमाणपत्र कागदपत्रे पडताळणीवेळी सादर करणे आवश्यक राहिल अन्यथा अनाथ आरक्षणाचा दावा. विचारात घेतला जाणार नाही.

४.७.४ अनाथ आरक्षणाचा लाभ घेऊन शासन सेवेत रुजू होणाऱ्या उमेदवाराला अनाथ प्रमाणपत्र पडताळणीच्या अधीन राहून तात्पुरत्या स्वरूपात नियुक्ती देण्यात येईल. नियुक्ती पश्चात ६ महिन्यांच्या कालावधीत आयुक्त, महिला व बालविकास पुणे यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्राची पडताळणी करून घेण्याची जबाबदारी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी / विभाग प्रमुख यांची राहिल.

४.८ माजी सैनिकांकरीता आरक्षण :-

४.८.१ गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या माजी सैनिक उमेदवारांनी जिल्हा सैनिक बोर्डात नाव नोंदणी केली असल्यास मुळ प्रमाणपत्र व इतर आवश्यक कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे. निवड झालेल्या माजी सैनिक उमेदवारांच्या कागदपत्रांची सक्षम अधिकाऱ्याकडून पडताळणी झाल्याशिवाय त्यांना नियुक्ती आदेश देण्यात येणार नाहीत. महाराष्ट्र शासन सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. आरटीए-१०८२/३५०२/सीआर-१००/१६-अ, दि.२ सप्टेंबर, १९८३ नुसार अ) माजी सैनिकांसाठी आरक्षित असलेल्या पदांवर भरती करताना युद्ध काळात किंवा युद्ध नसताना सैन्यातील सेवेमुळे दिव्यांगत्व आले असल्यास असा माजी सैनिक १५ % राखीव पदांपैकी उपलब्ध पदांवर प्राधान्य क्रमाने नियुक्ती देण्यास पात्र राहील.

ब) युद्ध काळात व युद्ध नसताना सैनिकी सेवेत भूत झालेल्या किंवा अपंगत्व येऊन त्यामुळे नोकरीसाठी अयोग्य झालेल्या माजी सैनिकांच्या कुटुंबातील फक्त एका व्यक्तीला त्यानंतरच्या पसंतीक्रमाने १५ % आरक्षित पदांपैकी उपलब्ध पदांवर नियुक्तीस पात्र राहील. तथापि, सदर उमेदवारांनी कृषी सेवक पदासाठी आवश्यक शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे आवश्यक आहे. क) माजी सैनिक उमेदवाराकडे कृषी सेवक पदासाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक अर्हता (सांविधिक विद्यापीठाची कृषि विषयामधील पदविका) असणे आवश्यक आहे.

४.९ प्रकल्पग्रस्तांसाठीचे आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : ईएम-१०८०/३५/१६-अ, दि. २० जानेवारी, १९८० तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी नमूद करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार प्रकल्पग्रस्तांसाठीचे आरक्षण राहील. गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम अधिकारी यांचेकडील प्रकल्पग्रस्त असलेबाबतचे शासकिय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे बंधनकारक राहील. लेखी परीक्षेत निवड झालेल्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांचे मुळ प्रमाणपत्र हे संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याच्या अधिकारी यांचे कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणा -या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देणेबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

४.१० भूकंपग्रस्तांसाठीचे आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : भूकंप-१००९/प्र.क्र.२०७/२००९/१६-अ, दिनांक २७ ऑगस्ट, २००९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा -या आदेशानुसार भूकंपग्रस्तांसाठीचे आरक्षण राहील.

गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या भूकंपग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम अधिकारी यांचेकडील भूकंपग्रस्त असलेबाबतचे शासकिय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे बंधनकारक राहील. लेखी परीक्षेत निवड झालेल्या भूकंपग्रस्त उमेदवारांचे मुळ प्रमाणपत्र हे संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याच्या अधिकारी यांचे कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणा -या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देणेबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

४.११ पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : पअंक-१००९/प्र.क्र.२००/२००९/१६-अ, दिनांक २७ ऑक्टोबर, २००९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा -या आदेशानुसार पदवीधर अंशकालीन कर्मचाऱ्यांसाठीचे आरक्षण राहील.

५. वेतनश्रेणी:-

अ.क्र.	पदाचे नाव	निश्चित वेतन (एकत्रित मानधन)
१	कृषी सेवक	निश्चित वेतन रुपये १६०००/- प्रतिमाह

६ पात्रता:-

६.१ भारतीय नागरिकत्व

६.२ वयोमर्यादा :-

६.२.१ जाहिरातीत नमूद केलेल्या पदासाठी अर्ज करणाऱ्या उमेदवारांचे वय जाहिरात प्रसिध्द केल्याच्या तारखेस गणण्यात येईल.

अ.क्र.	प्रवर्ग	आवश्यक वयोमर्यादा
१	खुल्या प्रवर्गातील उमेदवार	किमान १९ वर्षे , कमाल ३८ वर्षे (कृषी व पदुम विभागाकडील अधिसूचना दिनांक २९/१/२०१८ मधील तरतुदीनुसार.)
२	मागासवर्गीय उमेदवार	किमान १९ वर्षे , कमाल ४३ वर्षे (कृषी व पदुम विभागाकडील अधिसूचना दिनांक २९/१/२०१८ मधील तरतुदीनुसार.)
३	दिव्यांग उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.दिव्यांग /प्रक्र/११४/१६ ए दिनांक २९/५/२०१९ मधील तरतुदीनुसार)
४	प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू उमेदवार	४३ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाकडील शासन निर्णय क्र.रा.क्रि.घो.-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीडुसे-२ दिनांक १/७/२०१६ मधील तरतुदीनुसार)
५	माजी सैनिक उमेदवार	सैनिक सेवेचा कालावधी अधिक ३ वर्षे वर्ष (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन शुधीपत्रक क्र.मा.सै.क.१०१०/प्र.क्र.२७९/१०/१६ए, दिनांक २०/८/२०१० मधील तरतुदीनुसार)
६	विकलांग माजी सैनिक उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन शुधीपत्रक क्र.मा.सै.क.१०१०/प्र.क्र.२७९/१०/१६ए, दिनांक २०/८/२०१० मधील तरतुदीनुसार)
७	अनाथ उमेदवार	४३ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम वर्ष (महिला व बालविकास विभागाकडील शासन निर्णय क्र.अनाथ २०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३, दिनांक २३/८/२०२१ मधील तरतुदीनुसार)
८	अंशकालीन उमेदवार	५५ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.अ.शं.का१९१८/प्रक्र५१८/१६ ए दिनांक २१/२/२०१९ मधील तरतुदीनुसार)
९	भूकंपग्रस्त / प्रकल्पग्रस्त उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथीलक्षम (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.प्रकल्प१००६/मु.स.३९६/प्र.क्र.५६/१६ ए, दिनांक ३/२/२००७ मधील तरतुदीनुसार).

६.२.२ सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.सानिव २०२३/प्र.क्र.१४/कार्या१२, दिनांक ३-३-२०२३ अन्वये दि ३१/१२/२०२३ पर्यंत शासकीय सेवेत सरळसेवेने नियुक्ती संदर्भात प्रसिद्ध होणा-या जाहिरातीकरिता अर्ज करणा-या उमेदवारांसाठी कमाल वयोमर्यादेत दोन वर्षे इतकी शिथिलता देण्यात येत आहे.

६.३ शैक्षणिक अर्हता व अनुभव :

पदाचे नाव	शैक्षणिक अर्हता व अनुभव
१. कृषी सेवक	<p>१. वेतन : निश्चित वेतन रुपये १६०००/- प्रतिमाह</p> <p>२. शैक्षणिक अर्हता : सांविधिक विद्यापीठाची कृषी विषयामधील पदविका किंवा पदवी किंवा कृषी विषयातील यापेक्षा उच्च शैक्षणिक अर्हता. (शैक्षणिक अर्हतेच्या शेवटच्या वर्षात अभ्यासक्रम पूर्ण करित असलेले उमेदवार अर्ज करण्यास पात्र राहणार नाहीत.) उपरोक्त नमूद शैक्षणिक अर्हतेशिवाय अर्ज करणारे उमेदवार निवडीसाठी विचारात घेतले जाणार नाहीत.</p> <p>३. निवड झालेल्या उमेदवारांची कृषी सेवक पदी प्रथमतः १ वर्षासाठी नियुक्ती करण्यात येईल व त्यांचे काम समाधानकारक असल्यास पुढील २ वर्षासाठी दर वर्षी पुनर्नियुक्ती करण्यात येईल. याप्रमाणे कृषी सेवक पदी नियुक्तीचा प्रत्यक्ष कामाचा कालावधी ३ वर्षांचा राहील. ३ वर्षांचा कालावधी समाधानकारक रित्या पूर्ण केल्यानंतर त्या उमेदवारास पदांच्या उपलब्धतेप्रमाणे व आवश्यकतेनुसार कृषी सहाय्यक या नियमित पदावर नियुक्ती देण्यात येईल.</p>

51

६.३.१ अर्हता / पात्रता गणण्याचा दिनांक -

सर्व पदांकरिता अर्ज स्वीकारण्याच्या अंतिम तारखेस किंवा त्यापूर्वी विहित शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे अनिवार्य आहे.

७. निवड प्रक्रिया :-

७.१ जाहिरातीमध्ये नमूद अर्हता / पात्रता विषयक अटी किमान असून किमान अर्हता धारण केली म्हणून उमेदवार शिफारशीसाठी पात्र असणार नाही.

७.२ सेवा भरतीची संपूर्ण प्रक्रिया खालील सेवा प्रवेश नियम अथवा तदनंतर शासनाकडून वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणा तसेच तरतुदीनुसार राबविण्यात येईल :-

(१) कृषी व पदूम विभाग, कृषी सहाय्यक (सेवा प्रवेश) नियम, २०१८ दिनांक- २९.०१.२०१८ व दिनांक- ३०.०६.२०१८.

(२) कृषी व पदूम विभाग, शासन निर्णय दिनांक-१७.०२.२००४ व दिनांक- ०६.०२.२००७

८. निवडीची पद्धत :-

८.१.१ सर्व पदांसाठी फक्त मराठी माध्यमातून संगणक प्रणालीद्वारे ऑनलाईन परीक्षा वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपात घेण्यात येईल. परीक्षा राज्यातील निश्चित केलेल्या जिल्ह्याच्या मुख्यालयी घेण्यात येईल.

८.१.२ संगणक आधारित परीक्षेद्वारे (Computer Based Online Examination) घेण्यात येणाऱ्या ऑनलाईन परीक्षेत प्राप्त गुणांच्या आधारे गुणवत्तेनुसार उमेदवारांची निवड केली जाईल. गुणवत्ता यादीत अंतर्भाव होण्यासाठी उमेदवाराने किमान ४५ टक्के गुण प्राप्त करणे आवश्यक राहिल.

८.१.३ संगणक आधारित (Computer Based Examination) परीक्षेसाठी अभ्यासक्रम व इतर तपशील खालीलप्रमाणे राहिल:

अ.क्र	विषय	प्रश्न संख्या	गुण
१	मराठी	२०	२०
२	इंग्रजी	२०	२०
३	सामान्य ज्ञान	२०	२०
४	बौद्धिक चाचणी	२०	२०
५	कृषी विषय	६०	१२०
एकूण		१४०	२००

८.१.४ प्रश्नपत्रिका वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाची असेल.

८.१.५ मराठी, इंग्रजी, सामान्य ज्ञान, बौद्धिक चाचणी परीक्षेचा दर्जा एस.एस.सी. (इयत्ता १० वी) अभ्यासक्रमावर आधारित राहिल व कृषि विषयाच्या परीक्षेचा दर्जा कृषि पदविका दर्जाचा राहिल.

८.१.६ प्रश्नांची काठीण्य पातळी ५० : ३० : २० अशी अनुक्रमे सोपे, मध्यम व कठीण याप्रमाणे राहिल.

८.१.७ कृषि विषयाचा अभ्यासक्रम सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट- अ नुसार राहिल. सदरचा अभ्यासक्रम विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेला आहे.

९. शुल्क :-

९.१ अमागास - १०००/-रु.

९.२ मागासवर्गीय/आ.दु.घ/अनाथ - १००/-रु.

९.३ शासनाने ज्या प्रवर्गासाठी परीक्षा शुल्कात सवलत दिली आहे त्यांना ती अनुज्ञेय राहिल

९.४ उपरोक्त परीक्षा शुल्काव्यतिरिक्त बँक चार्जस तसेच त्यावरील देय कर अतिरिक्त असतील.

९.५ परीक्षा शुल्क ना -परतावा (Non refundable) आहे.

१०. परीक्षा केंद्र व परीक्षेबाबतच्या सर्वसाधारण सूचना-

- १०.१ उमेदवारांना नेमून दिलेले परीक्षा केंद्र व त्याचा पत्ता प्रवेश पत्रात नमूद करण्यात येईल संबंधित परीक्षा केंद्रावर ऑनलाईन पद्धतीने परीक्षा घेतली जाईल.
- १०.२ उमेदवाराने एकदा केलेली परीक्षा केंद्राची निवड अंतिम असेल. परीक्षेचे केंद्र /स्थळ/तारीख/वेळ/ सत्र बदलण्याची कोणतीही विनंती कोणत्याही परिस्थिती मध्ये (वैद्यकीय किंवा इतर कारणांसाठी) स्वीकारली जाणार नाही. उमेदवाराने त्याची प्रवासाची व्यवस्था त्यानुसार आधीच ठरवावी.
- १०.३ कोणतेही परीक्षा केंद्र रद्द करणे आणि किंवा परीक्षा केंद्र वाढविणे याचे अधिकार विभाग स्वतःकडे राखून / ठेवीत आहे.
- १०.४ उमेदवाराला त्याने /तिने निवडलेल्या केंद्रा व्यतिरिक्त इतर कोणतेही केंद्र वाटप करण्याचा अधिकार विभाग स्वतः कडे राखून ठेवीत आहे.
- १०.५ उमेदवाराने परीक्षा केंद्रावर स्वतःच्या जोखमीवर आणि स्वखर्चाने उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. त्यासाठी त्यास कोणताही प्रवास खर्च वा भत्ता दिला जाणार नाही किंवा उमेदवारास कोणत्याही स्वरूपाच्या इजा किंवा नुकसानीसाठी विभाग जबाबदार राहणार नाही.
- १०.६ उमेदवारांनी एखाद्या विशिष्ट परीक्षा केंद्राची पुरेशा संख्येने निवड केलेली नसल्यास किंवा एखाद्या केंद्राची निवड त्या केंद्राच्या उपलब्ध क्षमतेपेक्षा जास्त उमेदवारांनी केलेली असल्यास उमेदवारांना ऑनलाईन परीक्षेसाठी इतर कोणतेही संलग्न केंद्र वाटप करण्याचा अधिकार विभागास राहिल.
- १०.७ उमेदवाराने भरणा केलेले परीक्षा शुल्क कोणत्याही परिस्थितीमध्ये (अनेकदा अर्ज करणे, अर्ज चुकणे, काही कारणास्तव परीक्षेस बसू न शकणे, इत्यादी अशा कारणांसाठी) परत केले जाणार नाही.

११. दिव्यांग व्यक्तींसाठी मार्गदर्शक सूचना :- दिव्यांग व्यक्तींसाठी मार्गदर्शक सूचना :- लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेल्या उमेदवारांना परीक्षेच्यावेळी लेखनिक व इतर सोयी सवलती उपलब्ध करून देण्यासंदर्भात शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र. दिव्यांग२०१९/प्र.क्र.२००/दि. क. दि ५/१०/२०२१ अन्वये जारी करण्यात आलेल्या लक्षणीय दिव्यांग व्यक्तींच्याबाबत लेखी परीक्षा घेणेबाबतची मार्गदर्शिका २०२१ तसेच तदनंतर शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

दृष्टिहीन व ज्यांच्या लेखन गतीवर कायमस्वरूपी प्रतिकूल परिणाम झालेला आहे असे उमेदवार ऑनलाईन परीक्षे दरम्यान खालील मुद्दा ११.८ आणि ११.९ मध्ये नमूद मर्यादेच्या अधीन राहून लेखनिकाचा वापर करू शकतात. जेथे लेखनिक वापरला जातो अशा सर्व प्रकरणांसाठी खालील नियम लागू होतील:

- ११.१ उमेदवाराला त्याच्या / तिच्या स्वखर्चाने स्वतःच्या लेखनिकाची व्यवस्था करावी लागेल.
- ११.२ उमेदवाराने निवडलेला लेखनिक हा त्याच परीक्षेसाठी उमेदवार न सावा. निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर वरील नियमांचे उल्लंघन आढळून आल्यास, उमेदवार आणि लेखनिक या दोघांची उमेदवारी रद्द केली जाईल. परीक्षेत लेखनिकाच्या सेवा वापरण्यास पात्र व इच्छित उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्जामध्ये तसे नमूद करणे आवश्यक राहिल. ऑनलाईन अर्जा मध्ये तसे नमूद नसल्यास नंतर लेखनिक वापरण्याची केलेली कोणतीही विनंती विचारात घेतली जाणार नाही.
- ११.३ लेखनिक म्हणून सेवा देणारी व्यक्ती एकापेक्षा जास्त उमेदवारांना लेखनिक म्हणून सेवा देऊ शकणार नाही. त्याबाबत उमेदवाराने आवश्यक ती काळजी घ्यावी.
- ११.४ लेखनिक उपरोल्लिखित सर्व विहित अर्हतेचे निकषांची पूर्तता करीत असल्याचे योग्य हमीपत्र उमेदवार आणि लेखनिक दोघांनाही परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी समवेक्षक /केंद्र प्रमुख यांचेकडे द्यावे लागेल. तदनंतर जर उमेदवार किंवा लेखनिक विहित अर्हतेच्या निकषांची पूर्तता करीत नसल्याचे आढळून आल्यास किंवा त्यांनी मुलभूत माहिती दडविली असल्याचे निष्पन्न झाल्यास ऑनलाईन परीक्षेच्या निकालाची पर्वा न करता, अर्जदाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल.

- ११.५ जे उमेदवार लेखनिकाचा वापर करतात त्यांना परीक्षेच्या प्रत्येक तासासाठी २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ भरपाई म्हणून देण्यात येईल. परीक्षेदरम्यान लेखनिकाने स्वतःहून प्रश्नांची उत्तरे देऊ नयेत. असं कोणतेही वर्तन आढळल्यास अर्जदाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल.
- ११.६ उमेदवारांना दिलेला भरपाईचा वेळ संगणक प्रणालीवर आधारित असल्याने ज्या उमेदवारांनी अर्ज करताना लेखनिकाची सेवा घेणार असल्याचे नमूद केलेले आहे अशा नोंदणीकृत उमेदवारांनाच अतिरिक्त वेळ देण्यात येईल. भरपाईच्या वेळेसाठी नोंदणीकृत नसलेल्या अन्य उमेदवारांना ऐनवेळी अशा सवलतींना परवानगी दिली जाणार नाही.
- ११.७ परीक्षेदरम्यान कोणत्याही टप्प्यावर लेखनिक स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देत असल्याचे आढळल्यास, परीक्षा सत्र समाप्त केले जाईल आणि उमेदवाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल. परीक्षा संपन्न झाल्यानंतरही जर परीक्षेदरम्यान लेखनिकाच्या सेवांचा स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देण्यासाठी वापर केल्याचे परीक्षा प्रशासनास आढळून आल्यास अशा उमेदवारांची उमेदवारी देखील रद्द केली जाईल.
- ११.८ अस्थिव्यंग आणि मेंदूचा पक्षाघात असलेल्या उमेदवारांसाठी मार्गदर्शक सूचना- अस्थिव्यंग आणि मेंदूचा पक्षाघात (किमान ४०% दिव्यांगत्व) असलेल्या उमेदवारांनी आवेदन पत्रामध्ये तसे नमूद केलेले असल्यास त्यांना प्रति तास २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ दिला जाईल.
- ११.९ दृष्टिहीन उमेदवारांसाठी मार्गदर्शक सूचना- दृष्टिहीन (ज्यांना ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व आहे) उमेदवार परीक्षेसाठी मॅग्निफाइड फॉन्ट ची सुविधा उपलब्ध करण्याचा पर्याय घेऊ शकतात. तसेच अशा उमेदवारांना भरपाई म्हणून दर तासासाठी अतिरिक्त २० मिनिटे देण्यात येतील. जे उमेदवार परीक्षेसाठी लेखनिकाचा वापर करणार आहेत. त्या उमेदवारांना परीक्षेतील मजकूर मॅग्निफाइड फॉन्टमध्ये पाहण्याची सुविधा दृष्टिहीन उमेदवारांना उपलब्ध होणार नाही.
- ११.१० सदरची मार्गदर्शक तत्वे केंद्र / महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी जाहीर केलेल्या सूचनांनुसार / निर्णयानुसार असून त्यामध्ये महाराष्ट्र शासनाने बदल केल्यास ते बदल लागू राहतील.
- १२ अयोग्य वर्तन / अयोग्य माध्यमांचा वापर केल्याबद्दल दोषी आढळलेल्या उमेदवारांविरुद्ध कारवाई:- उमेदवारांना सूचित केले जाते की त्यांनी ऑनलाईन अर्ज सादर करताना कोणतेही खोटे, छेडछाड केलेले किंवा बनावट तपशील सादर करू नयेत आणि कोणतीही महत्त्वाची माहिती लपवू नये. परीक्षेच्या वेळी किंवा त्यानंतरच्या निवड प्रक्रियेत, उमेदवार खालील बाबतीत दोषी असल्यास किंवा आढळून आल्यास असा उमेदवार त्याविरुद्ध फौजदारी खटला भरणे यासोबतच ज्या परीक्षेसाठी तो उमेदवार आहे त्या परीक्षेसाठी अपात्र ठरविणे, विभागामार्फत घेण्यात येणाऱ्या परीक्षेसाठी कायमस्वरूपी किंवा विशिष्ट कालावधीसाठी अपात्र ठरविणे किंवा त्याच्या सेवा समाप्त करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
- १२.१ अयोग्य मार्गाचा अवलंब करणे.
- १२.२ तोतयागिरी करणे किंवा कोणत्याही व्यक्तीद्वारे तोतयागिरी करून घेणे,
- १२.३ परीक्षा हॉलमध्ये गैरवर्तन करणे किंवा चाचणीची सामग्री किंवा त्यातील इतर कोणतीही माहिती कोणत्याही स्वरूपात तोंडी किंवा लेखी, इलेक्ट्रॉनिक किंवा यांत्रिकरित्या कोणत्याही उद्देशाने उघड करणे, प्रकाशित करणे, पुनरुत्पादन करणे, प्रसारित करणे, संग्रहित करणे किंवा प्रसारित करणेसाठी सुलभ करणे,
- १२.४ त्याच्या / तिच्या उमेदवारीच्या संदर्भात कोणत्याही अनियमित किंवा अयोग्य मार्गाचा अवलंब करणे, किंवा
- १२.५ अयोग्य मार्गाने त्याच्या / तिच्या उमेदवारीसाठी समर्थन मिळवणे, किंवा
- १२.६ परीक्षा / मुलाखत हॉलमध्ये मोबाईल फोन किंवा संवादाची तत्सम इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे बाळगणे.

54

१३ उमेदवारांसाठी महत्वाच्या सूचना

१३.१ परीक्षा केंद्राचा पत्ता प्रवेश पत्रा वर नमूद करण्यात येईल. परीक्षेचे केंद्र /स्थळ/ दिनांक /वेळ बदलाची कोणतीही विनंती विचारात घेतली जाणार नाही.

१३.२ परीक्षा प्रवेशपत्रावर नमूद केलेल्या वेळेनंतर परीक्षा केंद्रावर उपस्थित होणा -या उमेदवारांना परीक्षेला बसू देण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. परीक्षेचा कालावधी जरी १२० मिनिटाचा असेल तरी सुद्धा उमेदवारांना परीक्षा केंद्रावरील विहित प्रक्रिया (उमेदवारांना महत्वाच्या सूचना देणे. उमेदवाराची व कागदपत्राची पडताळणी करणे, आवश्यक कागदपत्र जमा करणे लॉग इन करणे) पार पाडण्यासाठी उमेदवारांनी परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी किमान १ तास परीक्षा केंद्रावर उपस्थित राहावे.

१३.३ उमेदवाराने अर्जामध्ये नमूद केलेली माहिती कोणत्याही टप्प्यावर चुकीची, अपूर्ण अथवा खोटी आढळून आल्यास उमेदवाराची संबंधित पदासाठीची उमेदवारी रद्द करण्यात येईल व संबंधित उमेदवार कायदेशीर कारवाईस पात्र राहील. चुकीच्या माहितीच्या आधारे नियुक्ती झाल्यास कोणतीही पूर्व सूचना / नोटीस अथवा कारण न देता उमेदवार तात्काळ सेवेतून काढून टाकण्यास पात्र राहील. त्यामुळे होणा -या सर्व परिणामास उमेदवार स्वतः जबाबदार राहील.

१३.४ ओळख पटविणे- परीक्षा केंद्रावर प्रवेशपत्रासह उमेदवाराचे ओळख पटवणारे व उमेदवाराचा अलिकडील फोटो चिकटवलेले वैध फोटो ओळखपत्र जसे पॅन कार्ड/पारपत्र/वाहनचालक परवाना/मतदार ओळखपत्र/फोटो सहित आधारकार्ड/बॅंकेचे फोटो सहीतचे पासबुक /महाविद्यालयाचे/विद्यापीठाचे अलिकडील वैध ओळखपत्र /कर्मचारी ओळखपत्र/फोटोसहित असणारे बार कौन्सिलचे ओळखपत्र समवेक्षक/पर्यवेक्षकाला सादर करणे आवश्यक आहे. उमेदवाराची ओळख ही उमेदवाराचे प्रवेशपत्र हजेरीपत्रक/उपस्थितीपत्रक त्याने सादर केलेल्या कागदपत्राच्या आधारे पटविली जाईल. जर उमेदवाराची ओळख पटवण्याबाबत काही शंका उपस्थित झाल्यास किंवा ओळख शंकास्पद असल्यास त्याला परीक्षेसाठी उपस्थित राहू दिले जाणार नाही.

१३.५ रेशनकार्ड व तात्पुरता वाहन परवाना परीक्षेसाठी वैध ओळखीचा पुरावा म्हणून स्वीकारले जाणार नाही

टीप-उपरोक्त परीक्षेला उपस्थित रहातांना उमेदवाराने स्वतःची ओळख पटविण्यासाठीची उपरोक्त नमूदपैकी आवश्यक ते मूळ कागदपत्रे, त्या कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती, परीक्षेच्या प्रवेशपत्रासह सादर करणे आवश्यक आहे. अन्यथा परीक्षा केंद्रावर प्रवेश दिला जाणार नाही. उमेदवाराचे परीक्षेच्या प्रवेशपत्रावरील आणि सादर केलेल्या ओळखपत्रावरील नांव आवेदनपत्रात नोंदणी केल्यानुसार तंतोतंत जुळणे आवश्यक राहील. ज्या महिला उमेदवारांच्या पहिल्या मधल्या, शेवटच्या नावांत विवाहानंतर बदल झाला असल्यास त्यांनी याबाबत विशेष खबरदारी घेणे आवश्यक आहे. सदर महिला उमेदवारांनी नावात बदल झाल्याबाबतचे राजपत्र / विवाह नोंदणी प्रमाणपत्र प्रतिज्ञापत्र यापैकी एक पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे. परीक्षेचे प्रवेशपत्र व सादर करण्यात आलेले फोटो ओळखपत्र यामधील नावात कोणतीही तफावत आढळल्यास उमेदवारास परीक्षेला उपस्थित राहू दिले जाणार नाही. सर्व उमेदवारांनी खालील कागदपत्रासह ऑनलाईन परीक्षेला उपस्थित रहाणे आवश्यक आहे. खालीलपैकी कोणतेही कागदपत्र नसल्यास उमेदवारास परीक्षेला उपस्थित राहू दिले जाणार नाही.

१. परीक्षेसाठी वैध प्रवेशपत्र
२. मूळ फोटो ओळखपत्र
३. फोटो ओळखपत्राची छायाप्रत

१३.६ ऑनलाईन अर्जत भरलेल्या माहितीस उमेदवार स्वतः जबाबदार राहील त्यास विभाग कोणत्याही प्रकारे जबाबदार राहणार नाही.

टीप: - उमेदवारांना परीक्षेला उपस्थित असताना परीक्षेच्या प्रवेशपत्रासह ओळखपत्राच्या पुराव्याची छायांकित प्रत सादर करावे लागेल, त्याशिवाय त्यांना परीक्षेस बसण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. परीक्षार्थी

उमेदवारांनी लक्षात ठेवावे की प्रवेशपत्रावर दिसणारे नाव (नोंदणी प्रक्रिये दरम्यान दिलेले) ओळखपत्रावर दिसत असलेल्या नावाशी तंतोतंत जुळले पाहिजे. विवाहानंतर नाव/अडनाव/नव्यान नाव बदललेल्या महिला उमेदवारांनी याची विशेष नोंद घ्यावी. प्रवेश पत्र आणि ओळखपत्रामध्ये दर्शविलेले नाव यामध्ये साम्य न आढळल्यास उमेदवाराला परीक्षेला बसू दिले जाणार नाही. ज्या उमेदवारांनी त्यांचे नाव बदलले आहे त्यांच्या बाबतीत, त्यांनी नाव बदलाबाबतचा पुरावा सादर केला तरच परीक्षेस बसण्याची परवानगी दिली जाईल.

१४ इतर अटी :-

- १४.१ परीक्षेच्या व्यवस्थापनामध्ये काही समस्या येण्याची शक्यता पूर्णपणे नाकारता येत नाही ज्यामुळे ऑनलाईन चाचणी वितरणावर तसेच निकालावर परिणाम होऊ शकतो. अशावेळी या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केले जातील. तथापि यामध्ये उमेदवारांची हालचाल, व परीक्षेला विलंब होणे यासारख्या बाबी गृहीत धरण्यात आलेल्या आहेत. परीक्षेचे फेर आयोजन हे विभागाच्या / परीक्षा आयोजित करणाऱ्या संस्थेच्या पूर्ण निर्णयावर अवलंबून राहील. परीक्षेच्या फेर आयोजनासाठी उमेदवारांचा कोणताही दावा राहणार नाही. चाचणी वितरणाची विलंबित प्रक्रिया न स्वीकारणारे, हालचालीस नकार देणारे किंवा अशा प्रक्रियेत सहभागी होण्यास इच्छूक नसलेले उमेदवार सरसकटपणे निवड प्रक्रियेतून बाद ठरविले जातील.
 - १४.२ परीक्षेची संबंधित सर्व बाबींमध्ये विभागाचा निर्णय अंतिम असेल आणि तो उमेदवारावर बंधनकारक असेल. या संदर्भात विभागाद्वारे कोणताही पत्रव्यवहार किंवा वैयक्तिक चौकशी केली जाणार नाही.
 - १४.३ परीक्षा एकापेक्षा जास्त सत्रांमध्ये घेतल्यास, विविध सत्रांमधील वापरल्या जाणाऱ्या चाचणीमधील अडचण पातळी विचारात घेऊन विविध सत्रांमधील गुण समायोजित करून समतुल्य करण्यात येतील. परीक्षा केंद्राची / परीक्षा केंद्रावरील नोडची (Node) क्षमता कमी असल्यास किंवा कोणत्याही केंद्रावर किंवा कोणत्या ही उमेदवारासाठी काही तांत्रिक व्यत्यय आल्यास अशा केंद्रावर एकापेक्षा जास्त सत्रे आयोजित केली जाऊ शकतात.
 - १४.४ विभाग उमेदवारांच्या वैयक्तिक प्रतिसादांचे (उत्तरे) विश्लेषण इतर उमेदवारांच्या प्रतिसादांशी अचूक आणि चुकीच्या उत्तरांच्या समानतेचे नमुने शोधण्यासाठी करेल. यासंदर्भात विभागाद्वारे अवलंबलेल्या विश्लेषणात्मक प्रक्रियेत, उमेदवारांनी उत्तरे एकमेकांसोबत वाटप (erashS) केलेली आहेत आणि त्यांना मिळालेले गुण खरे / वैध नाहीत असा निष्कर्ष निघाल्यास विभाग अशा उमेदवाराची उमेदवारी रद्द करण्याचा अधिकार राखून ठेवते तसेच अशा उमेदवारांचे निकाल रोखले जातील.
 - १४.५ निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर उमेदवाराने चुकीची माहिती दिल्याचे किंवा उमेदवारांकडून निवड प्रक्रियेचे उल्लंघन केल्याचे आढळल्यास उमेदवार निवड प्रक्रियेतून अपात्र ठरेल आणि त्याला / तिला यापुढे कोणत्याही निवड प्रक्रियेमध्ये भाग घेण्यास प्रतिबंध करण्यात येईल.
- १५ गुण पद्धती :- खालील पद्धतीचा अवलंब करून ऑनलाईन परीक्षेचे गुण ठरविले जातात:
- १५.१ वस्तुनिष्ठ चाचणीमध्ये प्रत्येक उमेदवाराने अचूक उत्तरे दिलेल्या प्रश्नांची संख्या अंतिम गुणांसाठी विचारात घेतले जातील.
 - १५.२ परीक्षा एकापेक्षा जास्त सत्रांमध्ये घेण्यात आलेली असल्यास वरीलप्रमाणे उमेदवाराने संपादित केलेले अंतिम गुण विविध सत्रांमधील वापरल्या जाणाऱ्या चाचणीमधील अडचण पातळी विचारात घेऊन विविध सत्रांमधील गुण समायोजित करून समतुल्य करण्यात येतील.
- १६ निवडीचे निकष :- जाहिरातीत नमूद विविध पदां वरील नियुक्त्या या सदरच्या परीक्षेच्या आधारे तयार केलेल्या गुणवत्ता यादीच्या (Merit List) आधारे निवड करून, करण्यात येतील. परीक्षेद्वारे निवडीसाठी आवश्यक किमान गुण व परीक्षेमध्ये

(56)

उमेदवारांना समान गुण मिळाल्यास गुणवत्ता यादीतील प्राधान्यक्रम शासन निर्णय , सामान्य प्रशासन विभाग क्र .प्र. १२२२/प्र.क्र.५४/का.१३-अ, दि.४ मे, २०२२ मधील तरतुदीनुसार राहील.

१६.१ निवडसूचीची कालमर्यादा-

(83)

निवडसमितीने तयार केलेली निवडसूची १ वर्षासाठी किंवा निवडसूची तयार करताना ज्या दिनांकापर्यंतची रिक्त पदे विचारात घेण्यात आली आहेत त्या दिनांकापर्यंत, यापैकी जे नंतर घडेल त्या दिनांकापर्यंत विधीग्राह्य राहील. त्यानंतर ही निवडसूची व्यपगत होईल.

१७ उमेदवारांची गुणवत्तेनुसार निवड करण्यासाठी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी यांचेकडे सादर करावयाच्या आवश्यक कागदपत्रांचा तपशील :

- १७.१ परीक्षेसाठी केलेल्या ऑनलाईन आवेदन पत्राची छायांकित प्रत.
- १७.२ शैक्षणिक अर्हतेबाबतची कागदपत्रे
- १७.३ संगणक परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र
- १७.४ परीक्षा शुल्क भरणा केलेल्या पावतीची प्रत.
- १७.५ अर्जात नमूद केलेल्या प्रमाणे जात प्रमाणपत्र/जात वैधत प्रमाणपत्र /नॉन क्रिमीलेअर/ इतर आवश्यक प्रमाणपत्र.

१८ सेवाप्रवेशोत्तर शर्ती:-

१. ज्या पदांकरिता प्रचलित नियमानुसार विभागीय / व्यावसायिक परीक्षा विधीत केली असेल अथवा आवश्यक असेल तेथे त्यासंबंधी केलेल्या नियमानुसार विभागीय / व्यावसायिक परीक्षा.
२. हिंदी आणि मराठी भाषा परीक्षेसंबंधी केलेल्या नियमानुसार जर ती व्यक्ती अगोदर परीक्षा उत्तीर्ण झाली नसेल किंवा तिला उत्तीर्ण होण्यातून सूट मिळाली नसेल तर ती परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील.
३. संगणकाच्या ज्ञानासंदर्भात शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.प्रशिक्षण-२०००/ प्र.क्र.६१/२००१/३९ दिनांक १९ मार्च, २००३ तसेच शासन निर्णय माहिती तंत्रज्ञान विभाग (सा.प्र.वि.) विभाग क्रमांक मातंस-२०१२/प्र.क्र.२७७/३९ दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१३ नुसार संगणक अर्हता प्राप्त करणे आवश्यक.

१९. सदर जाहिरात कृषी विभागाच्या www.krishi.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेली आहे.

स्थळ - कोल्हापूर

दिनांक - ११/८/२०२३

(बसवराज बिराजदार)

विभागीय कृषि सहसंचालक
कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर

गट-क संवर्गातील कृषी सेवक सरळसेवा पदभरती बाबतचा अभ्यासक्रम

अ) कृषी सेवक लेखी परीक्षेकरिता त्या पदासाठी विज्ञापित सामान्य ज्ञान, बुद्धीमत्ता चाचणी, मराठी व इंग्रजी भाषा विचारात घेऊन कृषी सेवक पदासाठी लेखी परीक्षेचा पाठ्यक्रम :-

१. सामान्य ज्ञान - २० प्रश्न - २० गुण
२. बुद्धीमत्ता चाचणी - २० प्रश्न - २० गुण
३. मराठी भाषा - २० प्रश्न - २० गुण
४. इंग्रजी भाषा - २० प्रश्न - २० गुण

ब) कृषी सेवक लेखी परीक्षेकरिता त्या पदासाठी विज्ञापित शैक्षणिक अर्हता व कृषी सहाय्यक पदांची कर्तव्य व जबाबदाऱ्या विचारात घेऊन कृषी सेवक पदासाठी लेखी परीक्षेचा पाठ्यक्रम

६० प्रश्न - १२० गुण

१) मृद शास्त्र व्यवस्थापन -

१.१ जमिनीचे स्वाभाविक गुणधर्म -

जमिनिचे प्राकृतिक व भौतिक गुणधर्म , जमिनीचा पोत , घडण, रचना, घनता, पोकळी किंवा सच्छिद्रता, रंग, स्थिरता, तापमान किंवा उष्णतामान , जमिनिचे रासायनिक गुणधर्म , जमिनीचा सामु विद्युतवाहकता, सेंद्रिय कर्ब, मुक्त चुनखडी, मातीतील कलील, आघात, प्रतिबंधक योग्यता (सी.ई.सी) इत्यादी.

१.२ जमिनीचे जैविक गुणधर्म , सुक्ष्म जीवजंतू व त्यांचे उत्पादन क्षमतेशी असलेले संबंध, जमिनीतील उपलब्ध अन्नद्रव्ये व त्यांच्या उपलब्धतेवर होणारा परिणाम , वनस्पतीसाठी लागणारी आवश्यक अन्नद्रव्ये , मुख्य, दुय्यम व सुक्ष्म अन्नद्रव्ये, त्यांचे कार्य व त्यांच्या कमतरतेची लक्षणे.

१.३ जमिनीतील पाण्याचे प्रकार आणि महत्व , पाण्याचे कार्य, जमिनीतील प्रवेश व हलचाल, जमिनीतील पाणी धरून ठेवणे, जमिनीतील पाणी स्थिर पदे, जमिनीचे पाण्याचे नुकसान आणि पाण्याचे चक्र, जमिनीचा निचरा, निचरा पध्दती, अतिरिक्त पाण्याचे पीकावर व जमिनीवर होणारे परिणाम.

१.४ जमिनीची मशागत , तिचे प्रकार , औजारे व त्यांचा उपयोग , जमिनीची मशागत व तिचे फुल , मशागतीचे उद्देश, मशागतीच्या कामाचे प्रकार व त्यासाठी लागणारी निरनिराळी औजारे.

१.५ माती परीक्षण, महत्व उद्देश

२) २.१ - जमिन व्यवस्थापन, जमिनीची धूप, धूप होण्याची कारणे, धूपीचे निरनिराळे प्रकार व नुकसान , धूप थांबविण्याचे उपाय.

२.२ भूमि व जलसंरक्षणाच्या पद्धती , व्यवस्थापन पद्धती , यांत्रिकी पद्धती , भूमी सुधारण्याच्या संरक्षणाच्या पद्धती , व्यवस्थापन पद्धती , यांत्रिकी पद्धती , भूमी सुधारणा व संरक्षणाच्या निरनिराळ्या शासकिय योजना

२.३ सेंद्रिय खते , प्रकार व त्याचे गुणधर्म , शेणखत बनविण्याच्या सुधारलेल्या पद्धती , कंपोस्ट खत बनविण्याच्या पद्धती, जैविक खते.

२.४ रासायनिक खतांचा प्रकार व त्यांचा होणारा वापर , रासायनिक खतांचा कार्यक्षम वापर होण्यासाठी निरनिराळी उपाययोजना , रासायनिक खतांची कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी सेंद्रिय खतांचा वापर , रासायनिक खतांचा समतोल वापर, खते देण्याच्या पद्धती, खते घालताना घ्यावायची काळजी.

२.५ कोरडवाहू क्षेत्राची व्यवस्था - पाणलोट क्षेत्राचा कोरडवाहू शेतीमधील सहभाग (पाणी अडवा पाणी जिरवा), पाणलोट क्षेत्राच्या पीकासाठी सामाजिक वनीकरण, मृद संधारण विभाग, फलोद्यान विभाग आणि सेवाभावी संस्थांचा सहभाग.

२.६ जमिनीचा आणि पाणी देण्याचा संबंध - पाणी देण्याच्या पद्धती, तुषार, ठिबक व बायऑल सिंचन पद्धती

३) पीक संवर्धन-

- ३.१ पीकसंवर्धन, पिकांचेवर्गीकरण, हवामानआणिहंगाम
- ३.२ बियाणे, बियाणाचे गुणधर्म, बियाच्या उगवणसाठी लागणाऱ्या आवश्यक गोष्टी
- ३.३ पीकाच्या वाढीसाठी लागणाऱ्या आवश्यक गोष्टी, जमीन, पाणी आणि हवामान.
- ३.४ तृणवर्गीय पिके, कडधान्य वर्गीय पिके, गळीतधान्य, हिरवळी खताची पिके
- ३.५ रोग नियंत्रणाची, कीड नियंत्रणाची सर्वसाधारण तत्त्वे
- ३.६ जैविक किड/ रोगनियंत्रण, एकात्मिक किड व रोगनियंत्रण.
- ३.७ कीटक नाशके व बुरशी नाशकांचा अभ्यास
- ३.८ साठवलेल्या धान्यातील किडी व त्यांचेनियंत्रण
- ३.९ बिजोत्पादन तंत्रप्रमाणीकरण, विलगीकरण, संकर कार्यक्रम, बिजोत्पादनाचे टप्पे.

४. पीक संवर्धन व शेती पुरकउद्योग -

- ४.१ निरनिराळ्या पीकपद्धती
- ४.२ पीकाचे पाणी व्यवस्थापन - पाणी व्यवस्थापन म्हणजे काय?
महत्त्व- विहिरीतील पाणी मोजणे, व विहिरीची क्षमता काढणे, पीकांना पाण्याच्या वेळी
ठरविण्याचे निकष, पाणी देण्याच्या निरनिराळ्या पद्धतींचा अभ्यास
- ४.३ आळीबी- माहिती आणि उत्पादनाचे तंत्र , खाण्या योग्य अळीबीचा अभ्यास व वर्गीकरण , अळीबी
उत्पादनासाठी आवश्यक असणारे साहित्य / बाबी विषयी माहिती अळीबीची काढणी आणि
विक्री, प्रक्रिया आणि टिकविणे
- ४.४ रेशीमउत्पादनाची ओळख

५. उद्यान विद्या - रोपवाटिका आणि फळबाग व्यवस्थापन-
- ५.१ महाराष्ट्राचे हवामानानुसार पडलेले विभाग.
- ५.२ फळबाग यशस्वी करण्यासाठी आवश्यक बाबी, पर्जन्यमान, तापमान, आर्द्रता, जमिनीची निवड, योग्य जातीची निवड, पाणीपुरवठा, बाजारपेठ इ.
- ५.३ फळबाग लागवड व व्यवस्थापन पाणी / खते देण्याच्या पद्धती,
- सेंद्रिय खताचा निर्यातक्षम फळांच्या निर्मितीमध्ये महत्त्व
 - आंतर मशागत आणि पाण्याचा निचरा करण्याच्या पद्धती
 - तणाचा बंदोबस्त
 - बहार धरणे पद्धती - मृग, हस्त व आंबेबहार
 - छाटणी आणि वहण देण्याचे उद्देश व पद्धती -
 - फुल धारणेच्या सवयी आणि फुल धारणेवर होणारे परिणाम, हवामान, रासायनिक द्रव्ये व अवस्था
 - फळांचीगळ, विरळणी, पक्वता, काढणी अवस्था ओळखणे, प्रतवारी, पॅकींग, वाहतूक व विक्री व्यवस्था.
- ५.४ कोरडवाहू फळपिकांचे व्यवस्थापन
- ५.५ महाराष्ट्राच्या महत्वाच्या समशितोष्ण व उष्णकटिबंधातील आणि फळ झाडांची लागवड
- ५.६ फळपिका वरीलरोग व किडी यांचे नियंत्रण
- ५.७ शासनाच्या फळबाग लागवडीच्या योजना
- ५.८ रोपवाटिका व्यवस्थापन- भाजीपाला व फुलझाडे यांच्या अभिवृद्धीचे प्रकार बियापासून शाकीय अभिवृद्धी- पद्धती, फायदे व तोटे
- ५.९ मातृ वृक्षाचे महत्त्व व निगा
- ५.१० हरितगृह, तुषारगृह यांचे आधुनिक शेतीतील महत्त्व, प्रकार व आकार व उभारणी
६. उद्यानविद्या - भाजीपाला आणि फुलांचे उत्पादन
- ६.१ भाजी पालयाचे वर्गीकरण
- ६.२ प्रमुख भाजीपाल्याची लागवड- - पालेभाज्या, फळभाज्या, वेलवर्गीय भाज्या, शेंगवर्गीय भाज्या, मुळ वर्गीय भाज्या, कंद वर्गीय भाज्या आणि कोबी वर्गीय भाज्या, बहुवर्षीय भाज्या
- ६.३ फुलशेती - महत्त्व व लागवडीस असलेला वाव
- ६.४ पुष्प उत्पादनात अवलंबिल्या जात असलेल्या खास बाबी - हरित गृहातील फुलशेती पुष्प - प्रदर्शनासाठी फुलांची निवड व तयारी
- ६.५ फुलपिकांच्या अभिवृद्धीच्या पद्धती
- ६.६ महत्त्वाच्या फुलझाडांची लागवड
- ६.७ फळे आणि भाजीपाला टिकविण्याच्या विविध पद्धती

(39)

(60)

७ कृषी विस्तार

- ७.१ विस्ताराची मुल तत्त्वे, वैयक्तिक संपर्क - शेतावर व घरी भेट, दूरध्वनी वरील चर्चा, वैयक्तिक चर्चा
- ७.२ कार्यालयीन भेट - गटसंपर्क - सभा, प्रात्यक्षिके, शैक्षणिक सहल, गट चर्चा
- ७.३ समुह संपर्क - शेतकरी मेळावे. कृषि दिन, प्रदर्शन, रेडिओ, दूरदर्शन, सभा.
- ७.४ शेती विषयक वाडमय - घडी पत्रीका, परिपत्रक, पुस्तिका, भितीपत्रक, तक्ते, आलेख, बातमी, नमुने छायाचित्र
- ७.५ दृकश्राव्य साधने - रेडिओ, दूरदर्शन, टेपरेकॉर्डर, चल चित्रपट, स्लाइड शो, व्हिडिओ कॅसेट, नाटक, तमाशा, कीर्तन.
- ७.६ संगणक - रचना, कार्य, उपयोग, माहिती साठविणे, माहितीची देवाणघेवाण.
- ७.७ विस्तार कार्यकर्ता- गुणकर्तव्ये व प्रकार
- ७.८ कार्यक्रमाचे नियोजन - तत्त्वे, पायन्या आणि फायदे
- ७.९ विकास योजना - माहिती, उद्देश, लाभार्थी, प्रशासन आणि फायदे, तोटे, कोरडवाहू क्षेत्र विकास योजना (डी.पी.ओ.पी), निर्धारित लाभ क्षेत्र विकास कार्यक्रम, आदिवासी क्षेत्र विकास कार्यक्रम, डोंगरी क्षेत्र विकास कार्यक्रम, एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम, एकात्मिक बळ विकास योजना, फळबाग विकास योजना, बहुविध पीक योजना, एकात्मिक कडधान्य सुधार योजना, एकात्मिक तेलबिया सुधार कार्यक्रम, राष्ट्रीय प्रात्यक्षिक योजना, राष्ट्रीय कृषी संशोधन प्रकल्प, एकात्मिक चारा विकास योजना, जवाहर रोजगार योजना, राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम, कृषी विज्ञान केंद्र
- ७.१० महत्त्वाचे शेती विषयक कायदे- बि-बियाणे कायदा, रासायनिक खत नियंत्रण कायदा, कीटकनाशक कायदा, जंगल कायदा, तुकडे बंदी व तुकडे तोड कायदा.

८. कृषी व्यवसायातील वित्त व्यवस्थापन:-

- ८.१ कृषी व्यवसायात वित्त व्यवस्थापनाचे महत्त्व
- ८.२ कृषी व्यवसायात पत पुरवठ्याची भूमिका
- ८.३ कृषी पत पुरवणा-या संस्था
- ८.४ कृषी पत प्रस्ताव (आर्थिक सुसज्जते साठी कृषी पत चाचणी)
- ८.५ कृषी व्यवसाय विश्लेषण

९. कृषी विपणन :-

- ९.१ शेतीमाल विक्री - व्याप्ती आणि महत्त्व
- ९.२ शेतीमालाच्या बाजारपेठेचे प्रकार
- ९.३ शेतीमाल विक्री व्यवस्थेतील माध्यम आणि संस्था
- ९.४ शेतीमाल विक्रीच्या समस्या

61

महाराष्ट्र शासन
कृषि विभाग

विभागीय कृषि सहसंचालक नागपूर विभाग, नागपूर
प्रशासकिय इमारत क्र.२.७ वा माळा, सिव्हिल लाईन, नागपूर-४४०००१
दुरध्वनी क्र.०७१२-२५५९९१०/२५५९८९५

ई-मेल- nagpurestt@gmail.com

संकेतस्थळ - krishi.maharashtra.gov.in

विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर विभाग, नागपूर कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील भूतपूर्व दुय्यम सेवा निवड मंडळाच्या कक्षेतील गट -क संवर्गातील कृषि सहाय्यकांची रिक्त पदे कृषि सेवक म्हणून निश्चित वेतनावर सरळसेवेने भरण्यासाठी जाहिरात सन - २०२३.

जाहिरात क्रमांक : ०३/२०२३

१. राज्य शासनाच्या कृषी व पदुम विभागातील कृषी आयुक्तालयाच्या अधिनस्त विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर विभाग, नागपूर व अधिनस्त कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील भूतपूर्व दुय्यम सेवा निवड मंडळाच्या कक्षेतील गट -क संवर्गातील कृषि सहाय्यकांची रिक्त पदे कृषि सेवक म्हणून निश्चित वेतनावर भरण्याकरीता पात्र उमेदवारांकडून कृषि विभागाच्या www.krishi.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर फक्त ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज मागविण्यात येत आहेत. या पदांकरिता पात्र असणारे महाराष्ट्र राज्यातील तसेच शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, महाराष्ट्र शासन- क्र.मकसी-१००७/प्र.क्र.३६/का.३६, दिनांक १० जुलै, २००८ नुसार महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावांतील मराठी भाषिक उमेदवारही अर्ज करू शकतील. सदर पदांवरील भरतीकरता ऑनलाईन परीक्षा महाराष्ट्रातील निश्चित केलेल्या जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी नेमून दिलेल्या केंद्रावर घेण्यात येईल. ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज करण्याबाबतच्या सूचना, अर्ज करण्याचा कालावधी याबाबतची स्वतंत्रपणे माहिती विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल तसेच ऑनलाईन परीक्षेची तारीख कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर यथावकाश प्रसिद्ध करण्यात येईल.

२. विभागीय कृषि सहसंचालक, नागपूर विभाग, नागपूर व अधिनस्त कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील कृषि सेवक या रिक्त पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

२.१ - कृषि सेवक :-

२.१.१ अनुसूचित क्षेत्राबाहेरील पदसंख्या : ३६५

(रिक्त जागांचे प्रवर्गानिहाय सामाजिक / समांतर आरक्षणाचे विवरणपत्र खालीलप्रमाणे आहे)

प्रवर्ग	एकूण पदे	सर्व साधारण	महिला (३०%)	माजी सैनिक (१५%)	खेळाडू (५%)	प्रकल्प ग्रस्त (५%)	भुकंप ग्रस्त (२%)	अंश कालीन (१०%)	दिव्यांग (४%)	अनाथ (१%)
अनु.जाती	५२	१६	१६	८	३	३	१	५	१५	४
अनु.जमाती	३	२	१	०	०	०	०	०		
वि.जा. (अ)	७	३	२	१	०	०	०	१		
म.ज. (ब)	१२	३	४	२	१	१	०	१		
म.ज. (क)	२०	७	६	३	१	१	०	२		
म.ज. (ड)	१०	२	३	२	१	१	०	१		
वि.मा.प्र.	१०	२	३	२	१	१	०	१		
इ.मा.व	१०२	३४	३१	१५	५	५	२	१०		
आ.दु.घ.	३७	११	११	६	२	२	१	४		
अराखीव पदे	११२	३६	३४	१७	६	६	२	११		
एकूण पदे	३६५	११६	१११	५६	२०	२०	६	३६		

74

62

दिव्यांग प्रकारानुसार आरक्षित पदे

दिव्यांगत्वाचा प्रकार	अंध/ अल्पदृष्टी	कर्णबधिरता अथवा ऐकु येण्यातील दुर्बलता	अस्थिव्यंगता / मेंदुचा पक्षाघात/ कुष्ठरोग मुक्त/ शारीरिक वाढ खुंटणे/ आम्ल हल्लाग्रस्त /स्नायू विकृती	स्वमग्नता/ मंदबुद्धी किंवा आकलनक्षमतेची कमतरता/ विशिष्ट शिक्षण अक्षमता/ मानसिक आजार	बहिरेपणा व अंधत्वासह एकापेक्षा जास्त प्रकारचे दिव्यांगत्व
आरक्षित पदे	३	१	०	११	

२.१.२ अनुसूचित क्षेत्रातील (पेसा) स्थानिक अनुसूचित जमाती या प्रवर्गामधून भरावयाची पद संख्या : ५०
(रिक्त जागांचे प्रवर्गानिहाय समांतर आरक्षणाचे विवरणपत्र खालीलप्रमाणे आहे)

जिल्हा	एकूण पदे	सर्व साधारण	महिला (३०%)	माजी सैनिक (१५%)	खेळाडू (५%)	प्रकल्प ग्रस्त (५%)	मुकप ग्रस्त (२%)	अंश कालीन (१०%)	दिव्यांग (४%)	अनाथ (१%)
गडचिरोली	४०	११	१२	६	२	२	१	४	२	०
चंद्रपूर	१०	२	३	२	१	१	०	१	०	०
एकूण	५०	१३	१५	८	३	३	१	५	२	०

दिव्यांग प्रकारानुसार आरक्षित पदे

दिव्यांगत्वाचा प्रकार	अंध/ अल्पदृष्टी	कर्णबधिरता अथवा ऐकु येण्यातील दुर्बलता	अस्थिव्यंगता / मेंदुचा पक्षाघात/ कुष्ठरोग मुक्त/ शारीरिक वाढ खुंटणे/ आम्ल हल्लाग्रस्त /स्नायू विकृती	स्वमग्नता/ मंदबुद्धी किंवा आकलनक्षमतेची कमतरता/ विशिष्ट शिक्षण अक्षमता/ मानसिक आजार	बहिरेपणा व अंधत्वासह एकापेक्षा जास्त प्रकारचे दिव्यांगत्व
आरक्षित पदे	१	१	०	०	

२.१.३ अनुसूचित क्षेत्रातील (पेसा) अनुसूचित जमाती प्रवर्गा व्यतिरीक्त इतर प्रवर्गातून भरावयाची पद संख्या : ३३
(रिक्त जागांचे प्रवर्गानिहाय समांतर आरक्षणाचे विवरणपत्र खालीलप्रमाणे आहे)

प्रवर्ग	एकूण पदे	सर्व साधारण	महिला (३०%)	माजी सैनिक (१५%)	खेळाडू (५%)	प्रकल्प ग्रस्त (५%)	मुकप ग्रस्त (२%)	अंश कालीन (१०%)	दिव्यांग (४%)	अनाथ (१%)
अनु.जाती	०	०	०	०	०	०	०	०		
वि.जा. (अ)	०	०	०	०	०	०	०	०		
म.ज. (ब)	०	०	०	०	०	०	०	०		
म.ज. (क)	२	१	१	०	०	०	०	०		
म.ज. (ख)	१	१	०	०	०	०	०	०		
वि.मा.प्र.	१	१	०	०	०	०	०	०		
इ.मा.व	७	३	२	१	०	०	०	०		
आ.दु.घ.	३	२	१	०	०	०	०	०		
अराखीव पदे	११	६	६	३	१	१	०	२		
एकूण पदे	३३	१४	१०	४	१	१	०	३		

दिव्यांगत्व	अंध/ अल्पदृष्टी	कर्णबधिरता अथवा ऐकु येण्यातील दुर्बलता	अस्थिव्यंगता / मेंदुचा पक्षाघात/ कुष्ठरोग मुक्त/ शारीरिक वाढ खुंटणे/ आग्ल हल्लाग्रस्त /स्नायु विकृती	स्वमग्नता/ मंदबुद्धी किंवा आकलनक्षमतेची कमतरता/ विशिष्ट शिक्षण अक्षमता/ मानसिक आजार	बहिरेपणा व अंधत्वासह एकापेक्षा जास्त प्रकारचे दिव्यांगत्व
आरक्षित पदे	१	०	०	०	०

३. पदसंख्या व आरक्षणासंदर्भात सर्वसाधारण तरतुदी:-

- ३.१ जाहिरातीत नमूद केलेल्या पद संख्येत व प्रवर्गानिहाय आरक्षणामध्ये बदल होण्याची शक्यता आहे.
- ३.२ पदसंख्या व आरक्षणामध्ये बदल झाल्यास याबाबतची घोषणा / सूचना वेळोवेळी कृषी विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल. संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या घोषणा / सूचनांच्या आधारे प्रस्तुत स्पर्धा परीक्षेमधून भरावयाच्या पदाकरिता भरती प्रक्रिया राबविण्यात येईल.
- ३.३ परीक्षा स्थगित करणे, रद्द करणे, अंशतः बदल करणे, पदांच्या एकूण व प्रवर्गानिहाय पद संख्येमध्ये बदल करण्याचे अधिकार नियुक्ती प्राधिकारी व त्यांचे नियंत्रण अधिकारी यांचेकडे राखून ठेवण्यात आलेले आहेत.
- ३.४ महिला, खेळाडू, माजी सैनिक, प्रकल्पग्रस्त, भूकंपग्रस्त, अंशकालीन, दिव्यांग तसेच अनाथांसाठीचे समांतर आरक्षण शासनाने या संदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार राहील.
- ३.५ महिलांसाठी आरक्षित पदांकरिता दावा करणाऱ्या उमेदवारांनी महिला आरक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास त्यांनी अर्जांमध्ये न चुकता महाराष्ट्र राज्याचे अधिवासी (Domiciled) असल्याबाबत प्रमाणपत्र सादर करावे. तसेच महाराष्ट्र शासन, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्र.महिआ २०२३/प्र.क्र.१२३/कार्या-२, दि.४ मे, २०२३ अन्वये खुल्या गटातील महिलांकरीता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीकरीता नॉन क्रिमीलेअर (Non Creamy Layer) प्रमाणपत्र सादर करण्याची अट रद्द करण्यात आली आहे. तसेच, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती वगळता अन्य मागास प्रवर्गातील महिलांकरीता आरक्षित असलेल्या पदावरील निवडीसाठी दावा करू इच्छिणाऱ्या महिलांना त्या-त्या मागास प्रवर्गासाठी, इतर मागास प्रवर्ग व बहुजन कल्याण विभाग तसेच सामान्य प्रशासनाकडून वेळोवेळी विहित करण्यात आल्याप्रमाणे नॉन क्रिमीलेअर (Non Creamy Layer) प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.६ एखादी जात/जमात राज्य शासनाकडून आरक्षणासाठी पात्र असल्याचे घोषित केली असल्यास तसेच सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रदान केलेले जात प्रमाणपत्र उमेदवाराकडे अर्ज करताना उपलब्ध असेल तर संबंधित जात/जमातीचे उमेदवार आरक्षणाच्या दाव्यासाठी पात्र असतील.
- ३.७ समांतर आरक्षणाबाबत शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एसआरव्ही-१०१२/प्र.क्र.१६/१२/१६-अ, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ तसेच शासन शुध्दीपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक संकिर्ण-१११८/प्र.क्र.३९/१६-अ, दिनांक १९ डिसेंबर, २०१८ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- ३.८ आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील (ईडब्ल्यूएस) उमेदवारांकरीता शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: राआधो-४०१९/प्र.क्र.३९/१६-अ, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ व दिनांक ३१ मे, २०२१ अन्वये विहित करण्यात आलेले प्रमाणपत्र कागदपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.९ अद्ययावत नॉन क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र/आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील असल्याबाबतचा पुरावा म्हणून सक्षम प्राधिकाऱ्याने वितरीत केलेले व अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.१० सेवा प्रवेशाच्या प्रयोजनासाठी शासनाने मागास म्हणून मान्यता दिलेल्या समाजाच्या वयोमर्यादेमध्ये सबलत घेतलेल्या उमेदवारांच्या अराखीव (खुला) पदावरील निवडीकरिता विचार करणेबाबत शासनाच्या धोरणानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

३.११ अराखीव (खुला) उमेदवाराकरीता विहित केलेल्या वयोमर्यादा तसेच इतर पात्रता विषयक निकष संदर्भातील अर्जांची पूर्तता करणाऱ्या सर्व उमेदवारांचा (मागासवर्गीय उमेदवारांसह) अराखीव (खुला) सर्वसाधारण पदावरील शिफारशीकरिता विचार होत असल्याने, सर्व आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांनी त्यांच्या प्रवर्गासाठी पद आरक्षित / उपलब्ध नसले तरी, अर्जांमध्ये त्यांच्या मूळ प्रवर्गा संदर्भातील माहिती अचूकपणे नमूद करणे बंधनकारक आहे.

३.१२ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा लाभ हा केवळ महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असणाऱ्या उमेदवारांना अनुज्ञेय आहे. सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेला भारतीय लोकप्रतिनिधीत्व कायदा १९५० च्या कलम २० अनुसार जो अर्थ आहे तोच अर्थ असेल.

३.१३ शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.मकसी-१००७/ प्र.क्र.३६/ का.३६, दि.१० जुलै, २००८ नुसार महाराष्ट्र कर्नाटक सीमा भागातील महाराष्ट्र शासनाने दावा सांगितलेल्या ८६५ गावातील मराठी भाषिक उमेदवार संबंधित पदांच्या सेवा प्रवेश नियमातील सर्व अटींची पूर्तता करीत असल्यास ते उमेदवार त्या संबंधित पदांसाठी अर्ज करू शकतील. त्यासाठी संबंधित मराठी भाषिक उमेदवारांनी ते महाराष्ट्र शासनाने दावा केलेल्या ८६५ गावातीलच रहिवासी असल्याबाबतचा त्यांचा वास्तव्याचा सक्षम प्राधिकार्याचा विहित नमुन्यातील दाखला सादर करणे अनिवार्य राहिल.

३.१४ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा (सामाजिक अथवा समांतर) अथवा सोयी सवलतीचा दावा करणाऱ्या उमेदवारांकडे संबंधित कायदा/नियम/आदेशानुसार विहित नमुन्यातील प्रस्तुत जाहिरातीस अनुसरून अर्ज स्विकारण्यासाठी विहित केलेल्या दिनांकापूर्वीचे अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.

३.१५ सामाजिक व समांतर आरक्षणासंदर्भात विविध न्यायालयामध्ये दाखल न्यायप्रविष्ट प्रकरणी अंतिम निर्णयाच्या अधीन राहून पदभरतीची कार्यवाही करण्यात येईल.

३.१६ खेळाडू आरक्षण:-

३.१६.१ शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक: राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १ जुलै, २०१६, तसेच शासन शुध्दीपत्रक, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक: राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१६, शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक संकीर्ण- : १७१६/प्र.क्र.१८/क्रीयुसे-२, दिनांक ३० जून, २०२२ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार प्राविण्य प्राप्त खेळाडू आरक्षणा संदर्भात तसेच वयोमर्यादेतील सवलती संदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.

३.१६.२ प्राविण्य प्राप्त खेळाडू व्यक्तींसाठी असलेल्या आरक्षणाचा दावा करणा-या उमेदवारांच्या बाबतीत क्रीडा विषयक विहित अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिका-याने प्रमाणित केलेले पात्र खेळाचे प्राविण्य प्रमाणपत्र परीक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकाचे किंवा तत्पूर्वीचे असणे बंधनकारक आहे.

३.१६.३ खेळाचे प्राविण्य प्रमाणपत्र योग्य दर्जाचे असल्याबाबत तसेच तो खेळाडू उमेदवार खेळाडूसाठी आरक्षित पदावरील निवडीकरिता पात्र ठरतो, याविषयीच्या पडताळणीकरिता त्यांचे प्राविण्य प्रमाणपत्र संबंधित विभागीय उपसंचालक कार्यालयाकडे परीक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या दिनांकापूर्वीच सादर केलेले असणे बंधनकारक आहे. अन्यथा प्राविण्य प्राप्त खेळाडूसाठी आरक्षणाकरिता पात्र समजण्यात येणार नाही.

३.१६.४ कागदपत्रे पडताळणीवेळी खेळाडू उमेदवारांनी विहित अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रमाणित केलेले प्राविण्य प्रमाणपत्र तसेच त्यांचे प्राविण्य प्रमाणपत्र योग्य असल्याबाबत तसेच खेळाडू कोणत्या संवर्गातील आरक्षित पदावरील निवडीकरिता पात्र ठरतो, याविषयीचा सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले प्राविण्य प्रमाणपत्र पडताळणी बाबतचा अहवाल सादर केला तरच उमेदवाराचा संबंधित संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित पदावर नियुक्तीकरिता विचार करण्यात येईल.

४. दिव्यांग आरक्षण :-

४.१ दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ च्या आधारे शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक दिव्यांग २०१८.क्र.प्र/ अ १६/११४, दिनांक २९ मे, २०१९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात आलेल्या आदेशानुसार दिव्यांग व्यक्तींच्या आरक्षणासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.

४.२ प्रस्तुत परीक्षेमधून भरण्यात येणाऱ्या संवर्ग / पदांच्या बाबतीत शासन निर्णय कृषी व पदुम विभाग क्रमांक कृषिआ-२५१९/प्र.क्र.५३/१६-ए दिनांक ०६ मे, २०२२ अन्वये दिव्यांगासाठीची पदे सुनिश्चित करण्यात आली आहेत.

४.३ दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेली पदे भरावयाच्या एकूण पदसंख्येपैकी असतील.

४.४ दिव्यांग व्यक्तीसाठी आरक्षित पदांवर निवड करताना उमेदवार कोणत्या सामाजिक प्रवर्गातील आहे, याचा विचार न करता दिव्यांग गुणवत्ता क्रमांकानुसार त्यांची निवड करण्यात येईल.

४.५ संबंधित दिव्यांगत्वाच्या प्रकारचे किमान ४०% दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र धारक उमेदवार / व्यक्ती आरक्षण तसेच नियमानुसार अनुज्ञेय सोयी / सवलतीसाठी पात्र असतील.

४.६ दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेल्या वयोमर्यादेचा अथवा इतर कोणत्याही प्रकारचा फायदा घेऊ इच्छिणाऱ्या उमेदवारांनी शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक अप्रकी - २०१८ / प्र. क्र ४६/ आरोग्य -६, दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१८ मधील आदेशानुसार केंद्र शासनाच्या www.swavlambancard.gov.in अथवा SADM या संगणकीय प्रणालीद्वारे वितरीत करण्यात आलेले विहित नमुन्यातील दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे.

४.७ अनाथ आरक्षण :-

४.७.१ अनाथ व्यक्तीचे आरक्षण शासन निर्णय, महिला व बालविकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: अनाथ-२०२२/प्र.क्र./१२२/का-०३, दिनांक ६ एप्रिल, २०२३ व समक्रमांकाचे शासन पुरक पत्र दि.१० मे, २०२३ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार राहिल.

४.७.२ अनाथांसाठी आरक्षित पदांवर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश उमेदवार ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे, त्या प्रवर्गातून करण्यात येईल.

४.७.३ अनाथ आरक्षणाचा दावा केलेल्या उमेदवारांनी त्यांचेकडे सद्यस्थितीत उपलब्ध असलेले प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे. तसेच दि. ०६ एप्रिल, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे विहित करण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार सुधारित नमुन्यातील अनाथ प्रमाणपत्र व महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास प्रमाणपत्र कागदपत्रे पडताळणीवेळी सादर करणे आवश्यक राहिल. अन्यथा अनाथ आरक्षणाचा दावा विचारात घेतला जाणार नाही.

४.७.४ अनाथ आरक्षणाचा लाभ घेऊन शासन सेवेत रुजू होणाऱ्या उमेदवाराला अनाथ प्रमाणपत्र पडताळणीच्या अधीन राहून तात्पुरत्या स्वरूपात नियुक्ती देण्यात येईल. नियुक्ती पश्चात ६ महिन्यांच्या कालावधीत आयुक्त, महिला व बालविकास पुणे यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्राची पडताळणी करून घेण्याची जबाबदारी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी / विभाग प्रमुख यांची राहिल.

४.८ माजी सैनिकांकरिता आरक्षण :-

४.८.१ गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या माजी सैनिक उमेदवारांनी जिल्हा सैनिक बोर्डात नाव नोंदणी केली असल्यास मुळ प्रमाणपत्र व इतर आवश्यक कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे. निवड झालेल्या माजी सैनिक उमेदवारांच्या कागदपत्रांची सक्षम अधिकाऱ्याकडून पडताळणी झाल्याशिवाय त्यांना नियुक्ती आदेश देण्यात येणार नाहीत. महाराष्ट्र शासन सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. आरटीए-१०८२/३५०२/सीआर-१००/१६-अ, दि.२ सप्टेंबर, १९८३ नुसार

अ) माजी सैनिकांसाठी आरक्षित असलेल्या पदांवर भरती करताना युद्ध काळात किंवा युद्ध नसताना सैन्यातील सेवेमुळे दिव्यांगत्व आले असल्यास असा माजी सैनिक १५ % राखीव पदांपैकी उपलब्ध पदांवर प्राधान्य क्रमाने नियुक्ती देण्यास पात्र राहिल.

ब) युद्ध काळात व युद्ध नसताना सैनिकी सेवेत मृत झालेल्या किंवा अपंगत्व येऊन त्यामुळे नोकरीसाठी अयोग्य झालेल्या माजी सैनिकांच्या कुटुंबातील फक्त एका व्यक्तिला त्यानंतरच्या पसंतीक्रमाने १५ % आरक्षित पदांपैकी उपलब्ध पदांवर नियुक्तीस पात्र राहिल. तथापि, सदर उमेदवारांनी कृषी सेवक पदासाठी आवश्यक शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे आवश्यक आहे.

४.९ प्रकल्पग्रस्तांसाठीचे आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक : एईएम-१०८०/३५/१६-अ, दि. २० जानेवारी, १९८० तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी नमूद करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार प्रकल्पग्रस्तांसाठीचे आरक्षण राहिल. गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या

प्रकल्पग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम अधिकारी यांचेकडील प्रकल्पग्रस्त असलेबाबतचे शासकिय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे बंधनकारक राहिल. लेखी परीक्षेत निवड झालेल्या प्रकल्पग्रस्त उमेदवाराचे मुळ प्रमाणपत्र हे संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याच्या अधिकारी यांचे कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणा-या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देणेबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

४.१० भूकंपग्रस्तांसाठीचे आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय , क्रमांक: भूकंप-१००९/प्र.क्र.२०७/२००९/१६-अ, दिनांक २७ ऑगस्ट, २००९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा-या आदेशानुसार भूकंपग्रस्तांसाठीचे आरक्षण राहिल.

गुणवत्ता यादीमध्ये येणाऱ्या भूकंपग्रस्त उमेदवारांनी सक्षम अधिकारी यांचेकडील भूकंपग्रस्त असलेबाबतचे शासकिय नोकरी मिळणेसाठी विहित केलेले मुळ प्रमाणपत्र कागदपत्रे तपासणीच्या वेळी सादर करणे बंधनकारक राहिल. लेखी परीक्षेत निवड झालेल्या भूकंपग्रस्त उमेदवाराचे मुळ प्रमाणपत्र हे संबंधित प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याच्या अधिकारी यांचे कार्यालयाकडून पडताळणी करून घेतले जाईल. सदर पडताळणी अंती प्राप्त होणा-या अहवालाच्या आधारे सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना नियुक्ती आदेश देणेबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

४.११ पदवीधर अंशकालीन कर्मचारी आरक्षण :-

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय , क्रमांक: पअंक-१००९/प्र.क्र.२००/२००९/१६-अ, दिनांक २७ ऑक्टोबर, २००९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा-या आदेशानुसार पदवीधर अंशकालीन कर्मचाऱ्यांसाठीचे आरक्षण राहिल.

४.१२ कृषी सेवक (पेसा क्षेत्रातील) पदांसाठी अर्ज सादर करणाऱ्या उमेदवारांसाठी महत्वाच्या सूचना :-

४.१२.१ पेसा (PESA) क्षेत्रातील कृषी सेवक पदे म्हणजेच अनुसूचित क्षेत्रातील कृषी सेवक पदे होय

४.१२.२ शासन अधिसूचना क्र. आरबी/टीसी/ई-१३०१३(४) नोटीफिकेशन-१४७४/२०१४, दि.१ जून, २०१४ नुसार सदर पदे आवश्यक शैक्षणिक अर्हता असलेल्या स्थानिक अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांमधून भरण्यात येतील.

४.१२.३ स्थानिक अनुसूचित जमातीचा उमेदवार याचा अर्थ "जो उमेदवार स्वतः किंवा त्यांचे वैवाहिक साथीदार किंवा ज्यांचे माता-पिता किंवा आजी-आजोबा हे दि.२६ जानेवारी, १९५० पासून आजपर्यंत संबंधित जिल्ह्याच्या अनुसूचित क्षेत्रात सलगपणे राहत आले आहेत, असे अनुसूचित जमातीचे उमेदवार" असा होय.

४.१२.४ अनुसूचित जमातीचे उमेदवार स्वतः किंवा त्यांचे वैवाहिक साथीदार किंवा ज्यांचे माता-पिता किंवा आजी-आजोबा संबंधित जिल्ह्याच्या अनुसूचित क्षेत्रामध्ये दि.२६ जानेवारी, १९५० पासून सातत्याने वास्तव्य करत आहेत, असे उमेदवार कृषी सेवक (पेसा क्षेत्रातील) पदासाठी अर्ज करू शकतील.

४.१२.५ अनुसूचित क्षेत्रातील उमेदवाराकडे अनुसूचित क्षेत्रातील स्थानिक (मुळ) रहिवासी असल्याबाबतचा महसूली पुरावा असणे आवश्यक आहे. तसेच सदर उमेदवारांनी अंतिम निवड झाल्यानंतर त्यांना नियुक्ती देण्यापुर्वी त्यांनी अनुसूचित क्षेत्रामधील स्थानिक रहिवासी असल्याबाबत सादर केलेल्या महसूली पुराव्याबाबत पडताळणी केली जाईल. त्यानंतरच निवड झालेल्या उमेदवारांना अनुसूचित क्षेत्रात (पेसा) नियुक्ती दिली जाईल.

५. वेतनश्रेणी:-

अ.क्र.	पदाचे नाव	वेतन मॅट्रीक्समधील वेतन स्तर
१	कृषी सेवक	निश्चित वेतन रुपये १६०००/- प्रतिमाह

६ पात्रता:-

६.१ भारतीय नागरिकत्व

६.२ वयोमर्यादा :-

६.२.१ जाहिरातीत नमूद केलेल्या पदासाठी अर्ज करणाऱ्या उमेदवारांचे वय जाहिरात प्रसिध्द केल्याच्या तारखेस गणण्यात येईल.

अ.क्र.	प्रवर्ग	आवश्यक वयोमर्यादा
१	खुल्या प्रवर्गातील उमेदवार	किमान १९ वर्ष, कमाल ३८ वर्ष
२	मागासवर्गीय उमेदवार	किमान १९ वर्ष, कमाल ४३ वर्ष
३	दिव्यांग उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथिलक्षम
४	प्रावीण्य प्राप्त खेळाडू उमेदवार	४३ वर्षांपर्यंत शिथिलक्षम
५	माजी सैनिक उमेदवार	सैनिक सेवेचा कालावधी अधिक ३ वर्ष
६	विकलांग माजी सैनिक उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथिलक्षम
७	अनाथ उमेदवार	४३ वर्षांपर्यंत शिथिलक्षम
८	अंशकालीन उमेदवार	५५ वर्षांपर्यंत शिथिलक्षम
९	भूकंपग्रस्त / प्रकल्पग्रस्त उमेदवार	४५ वर्षांपर्यंत शिथिलक्षम

टिप - १. कृषि व पदुम विभागाकडील अधिसूचना दिनांक २९/०१/२०१८ अन्वये किमान वयोमर्यादा १९ वर्षे इतकी राहिल.

२. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक सनिव २०२३/प्रक्र.१४/कार्या-१२, दिनांक- ०३ मार्च, २०२३ अनुसार कमाल वयोमर्यादेत दोन वर्षे इतकी शिथिलता देण्यात येत आहे.

६.३ शैक्षणिक अर्हता व अनुभव :

पदाचे नाव	शैक्षणिक अर्हता व अनुभव
१. कृषी सेवक	<p>१. वेतन : निश्चित वेतन रुपये १६०००/- प्रतिमाह</p> <p>२. शैक्षणिक अर्हता : सांविधिक विद्यापीठाची कृषी विषयामधील पदविका किंवा पदवी किंवा कृषी विषयातील यापेक्षा उच्च शैक्षणिक अर्हता. (शैक्षणिक अर्हतेच्या शेवटच्या वर्षात अभ्यासक्रम पूर्ण करित असलेले उमेदवार अर्ज करण्यास पात्र राहणार नाहीत.) उपरोक्त नमूद शैक्षणिक अर्हतेशिवाय अर्ज करणारे उमेदवार निवडीसाठी विचारात घेतले जाणार नाहीत.</p> <p>३. निवड झालेल्या उमेदवारांची कृषी सेवक पदी प्रथमतः १ वर्षासाठी नियुक्ती करण्यात येईल व त्यांचे काम समाधानकारक असल्यास पुढील २ वर्षासाठी दर वर्षी पुनर्नियुक्ती करण्यात येईल. याप्रमाणे कृषी सेवक पदी नियुक्तीचा प्रत्यक्ष कामाचा कालावधी ३ वर्षांचा राहिल. ३ वर्षांचा कालावधी समाधानकारकरीत्या पूर्ण केल्यानंतर त्या उमेदवारास पदाच्या उपलब्धतेप्रमाणे व आवश्यकतेनुसार कृषी सहाय्यक या नियमित पदावर नियुक्ती देण्यात येईल.</p>

६.३.१ अर्हता / पात्रता गणण्याचा दिनांक -

सर्व पदांकरिता अर्ज स्विकारण्याच्या अंतिम तारखेस किंवा त्यापूर्वी विहित शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे अनिवार्य आहे.

७. निवड प्रक्रिया :-

७.१ जाहिरातीमध्ये नमूद अर्हता / पात्रता विषयक अटी किमान असून किमान अर्हता धारण केली म्हणून उमेदवार शिफारशीसाठी पात्र असणार नाही.

७.२ सेवा भरतीची संपूर्ण प्रक्रिया खालील सेवा प्रवेश नियम अथवा तदनंतर शासनाकडून वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या सुधारणा तसेच तरतुदीनुसार राबविण्यात येईल :-

(१) कृषी व पदुम विभाग, कृषी सहाय्यक (सेवा प्रवेश) नियम, २०१८ दिनांक- २९.०१.२०१८ व दिनांक- ३०.०६.२०१८.

(२) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय दिनांक-१७.०२.२००४ व दिनांक- ०६.०२.२००७

८. निवडीची पद्धत :-

- ८.१.१ सर्व पदांसाठी फक्त मराठी माध्यमातून संगणक प्रणालीद्वारे ऑनलाईन परीक्षा वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपात घेण्यात येईल. परीक्षा राज्यातील निश्चित केलेल्या जिल्ह्याच्या मुख्यालयी घेण्यात येईल.
- ८.१.२ संगणक आधारित परीक्षेद्वारे (Computer Based Online Examination) घेण्यात येणाऱ्या ऑनलाईन परीक्षेत प्राप्त गुणांच्या आधारे गुणवत्तेनुसार उमेदवारांची निवड केली जाईल. गुणवत्ता यादीत अंतर्भाव होण्यासाठी उमेदवाराने किमान ४५ टक्के गुण प्राप्त करणे आवश्यक राहिल.
- ८.१.३ संगणक आधारित (Computer Based Examination) परीक्षेसाठी अभ्यासक्रम व इतर तपशील खालीलप्रमाणे राहिल:

अ.क्र	विषय	प्रश्न संख्या	गुण
१	मराठी	२०	२०
२	इंग्रजी	२०	२०
३	सामान्य ज्ञान	२०	२०
४	बौद्धिक चाचणी	२०	२०
५	कृषी विषय	६०	१२०
	एकूण	१४०	२००

कृषी विषयाचा अभ्यासक्रम सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट- अ नुसार राहिल. सदरचा अभ्यासक्रम विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेला आहे.

९. शुल्क :-

- ९.१ खुला (अराखीव) - १०००/-रु. (सा.प्र.वि शासन निर्णय आनिमं १२२३/प्र.क्र.१४/का.१३-अ, दि. १४/०२/२०२३.)
- ९.२ राखीव प्रवर्गासाठी (मागासवर्गीय) - १००/-रु.
- ९.३ उपरोक्त परीक्षा शुल्का व्यतिरिक्त बँक चार्जस तसेच त्यावरील देय कर अतिरिक्त असतील.
- ९.४ परीक्षा शुल्क ना-परतावा (Non refundable) आहे.

१०. परीक्षा केंद्र व परीक्षेबाबतच्या सर्वसाधारण सूचना:-

- १०.१ उमेदवारांना नेमून दिलेले परीक्षा केंद्र व त्याचा पत्ता प्रवेश पत्रात नमूद करण्यात येईल. संबंधित परीक्षा केंद्रावर ऑनलाईन पद्धतीने परीक्षा घेतली जाईल.
- १०.२ उमेदवाराने एकदा केलेली परीक्षा केंद्राची निवड अंतिम असेल. परीक्षेचे केंद्र/स्थळ/तारीख/वेळ/ सत्र बदलण्याची कोणतीही विनंती कोणत्याही परिस्थिती मध्ये (वैद्यकीय किंवा इतर कारणांसाठी) स्विकारली जाणार नाही. उमेदवाराने त्याची प्रवासाची व्यवस्था त्यानुसार आधीच ठरवावी.
- १०.३ कोणतेही परीक्षा केंद्र रद्द करणे आणि /किंवा परीक्षा केंद्र वाढविणे याचे अधिकार विभाग स्वतःकडे राखून ठेवीत आहे.
- १०.४ उमेदवाराला त्याने /तिने निवडलेल्या केंद्रा व्यतिरिक्त इतर कोणतेही केंद्र वाटप करण्याचा अधिकार विभाग स्वतःकडे राखून ठेवीत आहे.
- १०.५ उमेदवाराने परीक्षा केंद्रावर स्वतःच्या जोखमीवर आणि स्वखर्चाने उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. त्यासाठी त्यास कोणताही प्रवास खर्च वा भत्ता दिला जाणार नाही किंवा उमेदवारास कोणत्याही स्वरूपाच्या इजा किंवा नुकसानीसाठी विभाग जबाबदार राहणार नाही.
- १०.६ उमेदवारांनी एखाद्या विशिष्ट परीक्षा केंद्राची पुरेशा संख्येने निवड केलेली नसल्यास किंवा एखाद्या केंद्राची निवड त्या केंद्राच्या उपलब्ध क्षमतेपेक्षा जास्त उमेदवारांनी केलेली असल्यास उमेदवारांना ऑनलाईन परीक्षेसाठी इतर कोणतेही संलग्न केंद्र वाटप करण्याचा अधिकार विभागास राहिल.

- १०.७ उमेदवाराने भरणा केलेले परीक्षा शुल्क कोणत्याही परिस्थितीमध्ये (अनेकदा अर्ज करणे, अर्ज चुकणे, काही कारणास्तव परीक्षेस बसू न शकणे, इत्यादी अशा कारणांसाठी) परत केले जाणार नाही.
११. दिव्यांग व्यक्तींसाठी मार्गदर्शक सूचना :- दृष्टिहीन व ज्यांच्या लेखन गतीवर कायमस्वरूपी प्रतिकूल परिणाम झालेला आहे असे उमेदवार ऑनलाईन परीक्षेदरम्यान खालील मुद्दा ११.८ आणि ११.९ मध्ये नमूद मर्यादेच्या अधीन राहून लेखनिकाचा वापर करू शकतात. जेथे लेखनिक वापरला जातो अशा सर्व प्रकरणांसाठी खालील नियम लागू होतील:
- ११.१ उमेदवाराला त्याच्या / तिच्या स्वखर्चाने स्वतःच्या लेखनिकाची व्यवस्था करावी लागेल.
- ११.२ उमेदवाराने निवडलेला लेखनिक हा त्याच परीक्षेसाठी उमेदवार नसावा. निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर वरील नियमांचे उल्लंघन आढळून आल्यास, उमेदवार आणि लेखनिक या दोघांची उमेदवारी रद्द केली जाईल. परीक्षेत लेखनिकाच्या सेवा वापरण्यास पात्र व इच्छित उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्जांमध्ये तसे नमूद करणे आवश्यक राहिल. ऑनलाईन अर्जांमध्ये तसे नमूद नसल्यास नंतर लेखनिक वापरण्याची केलेली कोणतीही विनंती विचारात घेतली जाणार नाही.
- ११.३ लेखनिक म्हणून सेवा देणारी व्यक्ती एकापेक्षा जास्त उमेदवारांना लेखनिक म्हणून सेवा देऊ शकणार नाही. त्याबाबत उमेदवाराने आवश्यक ती काळजी घ्यावी.
- ११.४ लेखनिक उपरोल्लिखित सर्व विहित अर्हतेचे निकषांची पूर्तता करित असल्याचे योग्य हमीपत्र उमेदवार आणि लेखनिक दोघांनाही परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी समवेक्षक/केंद्र प्रमुख यांचेकडे द्यावे लागेल. तदनंतर जर उमेदवार किंवा लेखनिक विहित अर्हतेच्या निकषांची पूर्तता करित नसल्याचे आढळून आल्यास किंवा त्यांनी मुलभूत माहिती दडविली असल्याचे निष्पन्न झाल्यास ऑनलाईन परीक्षेच्या निकालाची पर्वा न करता, अर्जदाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल.
- ११.५ जे उमेदवार लेखनिकाचा वापर करतात त्यांना परीक्षेच्या प्रत्येक तासासाठी २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ भरपाई म्हणून देण्यात येईल. परीक्षेदरम्यान लेखनिकाने स्वतःहून प्रश्नांची उत्तर देऊ नयेत. असे कोणतेही वर्तन आढळल्यास अर्जदाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल.
- ११.६ उमेदवारांना दिलेला भरपाईचा वेळ संगणक प्रणालीवर आधारित असल्याने ज्या उमेदवारांनी अर्ज करताना लेखनिकाची सेवा घेणार असल्याचे नमूद केलेले आहे अशा नोंदणीकृत उमेदवारांनाच अतिरिक्त वेळ देण्यात येईल. भरपाईच्या वेळेसाठी नोंदणीकृत नसलेल्या अन्य उमेदवारांना ऐनवेळी अशा सवलतींना परवानगी दिली जाणार नाही.
- ११.७ परीक्षेदरम्यान कोणत्याही टप्प्यावर लेखनिक स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देत असल्याचे आढळल्यास, परीक्षा सत्र समाप्त केले जाईल आणि उमेदवाराची उमेदवारी रद्द केली जाईल. परीक्षा संपन्न झाल्यानंतरही जर परीक्षेदरम्यान लेखनिकाच्या सेवांचा स्वतंत्रपणे प्रश्नांची उत्तरे देण्यासाठी वापर केल्याचे परीक्षा प्रशासनास आढळून आल्यास अशा उमेदवारांची उमेदवारी देखील रद्द केली जाईल.
- ११.८ अस्थिव्यांग आणि मेंदूचा पक्षाघात असलेल्या उमेदवारांसाठी मार्गदर्शक सूचना:- अस्थिव्यांग आणि मेंदूचा पक्षाघात (किमान ४०% दिव्यांगत्व) असलेल्या उमेदवारांनी आवेदन पत्रामध्ये तसे नमूद केलेले असल्यास त्यांना प्रति तास २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ दिला जाईल.
- ११.९ दृष्टिहीन उमेदवारांसाठी मार्गदर्शक सूचना:- दृष्टिहीन (ज्यांना ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त दिव्यांगत्व आहे) उमेदवार परीक्षेसाठी मॅग्निफाइड फॉन्ट ची सुविधा उपलब्ध करण्याचा पर्याय घेऊ शकतात. तसेच अशा उमेदवारांना भरपाई म्हणून दर तासासाठी अतिरिक्त २० मिनिटे देण्यात येतील. जे उमेदवार परीक्षेसाठी लेखनिकाचा वापर करणार आहेत. त्या उमेदवारांना परीक्षेतील मजकूर मॅग्निफाइड फॉन्टमध्ये पाहण्याची सुविधा दृष्टिहीन उमेदवारांना उपलब्ध होणार नाही.

११.१० सदरची मार्गदर्शक तत्वे केंद्र / महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी जाहीर केलेल्या सूचनांनुसार / निर्णयानुसार अत्यामध्ये महाराष्ट्र शासनाने बदल केल्यास ते बदल लागू राहतील.

१२ अयोग्य वर्तन / अयोग्य माध्यमांचा वापर केल्याबद्दल दोषी आढळलेल्या उमेदवारांविरुद्ध कारवाई :- उमेदवारांना सूचित केले जाते की त्यांनी ऑनलाईन अर्ज सादर करताना कोणतेही खोटे, छेडछाड केलेले किंवा बनावट तपशील सादर करू नयेत आणि कोणतीही महत्त्वाची माहिती लपवू नये. परीक्षेच्या वेळी किंवा त्यानंतरच्या निवड प्रक्रियेत, उमेदवार खालील बाबतीत दोषी असल्यास किंवा आढळून आल्यास असा उमेदवार त्याविरुद्ध फौजदारी खटला भरणे यासोबतच ज्या परीक्षेसाठी तो उमेदवार आहे त्या परीक्षेसाठी अपात्र ठरविणे, विभागामार्फत घेण्यात येणाऱ्या परीक्षेसाठी कायमस्वरूपी किंवा विशिष्ट कालावधीसाठी अपात्र ठरविणे किंवा त्याच्या सेवा समाप्त करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

१२.१ अयोग्य मार्गाचा अवलंब करणे,

१२.२ तोतयागिरी करणे किंवा कोणत्याही व्यक्तीद्वारे तोतयागिरी करून घेणे,

१२.३ परीक्षा हॉलमध्ये गैरवर्तन करणे किंवा चाचणीची सामग्री किंवा त्यातील इतर कोणतीही माहिती कोणत्याही स्वरूपात तोंडी किंवा लेखी, इलेक्ट्रॉनिक किंवा यांत्रिकरित्या कोणत्याही उद्देशाने उघड करणे, प्रकाशित करणे, पुनरुत्पादन करणे, प्रसारित करणे, संग्रहित करणे किंवा प्रसारित करणेसाठी सुलभ करणे,

१२.४ त्याच्या / तिच्या उमेदवारीच्या संदर्भात कोणत्याही अनियमित किंवा अयोग्य मार्गाचा अवलंब करणे, किंवा

१२.५ अयोग्य मार्गाने त्याच्या / तिच्या उमेदवारीसाठी समर्थन मिळवणे, किंवा

१२.६ परीक्षा / मुलाखत हॉलमध्ये मोबाईल फोन किंवा संवादाची तत्सम इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे बाळगणे.

१३ उमेदवारांसाठी महत्त्वाच्या सूचना:

१३.१ परीक्षा केंद्राचा पत्ता प्रवेश पत्रावर नमूद करण्यात येईल. परीक्षेचे केंद्र / स्थळ / दिनांक / वेळ बदलाची कोणतीही विनंती विचारात घेतली जाणार नाही.

१३.२ परीक्षा प्रवेशपत्रावर नमूद केलेल्या वेळेनंतर परीक्षा केंद्रावर उपस्थित होणा-या उमेदवारांना परीक्षेला बसू देण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. परीक्षेचा कालावधी जरी १२० मिनिटांचा असेल तरी सुध्दा उमेदवारांना परीक्षा केंद्रावरील विहित प्रक्रिया (उमेदवारांना महत्त्वाच्या सूचना देणे. उमेदवाराची व कागदपत्राची पडताळणी करणे, आवश्यक कागदपत्र जमा करणे लॉग, इन करणे) पार पाडण्यासाठी उमेदवारांनी परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी किमान १ तास परीक्षा केंद्रावर उपस्थित राहावे.

१३.३ उमेदवाराने अर्जामध्ये नमूद केलेली माहिती कोणत्याही टप्प्यावर चुकीची, अपूर्ण अथवा खोटी आढळून आल्यास उमेदवाराची संबंधित पदासाठीची उमेदवारी रद्द करण्यात येईल व संबंधित उमेदवार कायदेशीर कारवाईस पात्र राहील. चुकीच्या माहितीच्या आधारे नियुक्ती झाल्यास कोणतीही पूर्व सूचना / नोटीस अथवा कारण न देता उमेदवार तात्काळ सेवेतून काढून टाकण्यास पात्र राहील. त्यामुळे होणा-या सर्व परिणामास उमेदवार स्वतः जबाबदार राहील.

१३.४ ओळख पटविणे- परीक्षा केंद्रावर प्रवेशपत्रासह उमेदवाराचे ओळख पटवणारे व उमेदवाराचा अलिकडील फोटो चिकटवलेले वैध फोटो ओळखपत्र जसे पॅन कार्ड/पारपत्र/वाहनचालक परवाना/मतदार ओळखपत्र/फोटो सहित आधारकार्ड/बँकेचे फोटो सहीतचे पासबुक /महाविद्यालयाचे/विद्यापीठाचे अलिकडील वैध ओळखपत्र /कर्मचारी ओळखपत्र/फोटोसहित असणारे बार कौन्सिलचे ओळखपत्र समवेक्षक/पर्यवेक्षकाला सादर करणे आवश्यक आहे. उमेदवाराची ओळख ही उमेदवाराचे प्रवेशपत्र हजेरीपत्रक/उपस्थितीपत्रक त्याने सादर केलेल्या कागदपत्राच्या आधारे पटविली जाईल. जर उमेदवाराची ओळख पटवण्याबाबत काही शंका उपस्थित झाल्यास किंवा ओळख शंकास्पद असल्यास त्याला परीक्षेसाठी उपस्थित राहू दिले जाणार नाही.

१३.५ रेशनकार्ड व तात्पुरता वाहन परवाना परीक्षेसाठी वैध ओळखीचा पुरावा म्हणून स्वीकारले जाणार नाही.

टीप - उपरोक्त परीक्षेला उपस्थित रहातांना उमेदवाराने स्वतःची ओळख पटविण्यासाठीची उपरोक्त नमूदपैकी आवश्यक ते मूळ कागदपत्रे, त्या कागदपत्रांच्या छायाकॉपीत प्रती, परीक्षेच्या प्रवेशपत्रासह सादर करणे आवश्यक आहे. अन्यथा परीक्षा केंद्रावर प्रवेश दिला जाणार नाही. उमेदवाराचे परीक्षेच्या प्रवेशपत्रावरील आणि सादर केलेल्या ओळखपत्रावरील नांव आवेदनपत्रात नोंदणी केल्यानुसार तंतोतंत जुळणे आवश्यक राहिल. ज्या महिला उमेदवारांच्या पहिल्या मधल्या, शेवटच्या नावांत विवाहानंतर बदल झाला असल्यास त्यांनी याबाबत विशेष खबरदारी घेणे आवश्यक आहे. सदर महिला उमेदवारांनी नावात बदल झाल्याबाबतचे राजपत्र / विवाह नोंदणी प्रमाणपत्र प्रतिज्ञापत्र यापैकी एक पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे. परीक्षेचे प्रवेशपत्र व सादर करण्यात आलेले फोटो ओळखपत्र यामधील नावात कोणतीही तफावत आढळल्यास उमेदवारास परीक्षेला उपस्थित राहू दिले जाणार नाही. सर्व उमेदवारांनी खालील कागदपत्रासह ऑनलाईन परीक्षेला उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. खालीलपैकी कोणतेही कागदपत्र नसल्यास उमेदवारास परीक्षेला उपस्थित राहू दिले जाणार नाही.

१. परीक्षेसाठी वैध प्रवेशपत्र
२. मूळ फोटो ओळखपत्र
३. फोटो ओळखपत्राची छायाप्रत

१३.६ ऑनलाईन अर्जात भरलेल्या माहितीस उमेदवार स्वतः जबाबदार राहिल त्यास विभाग कोणत्याही प्रकारे जबाबदार राहणार नाही.

टीप: - उमेदवारांना परीक्षेला उपस्थित असताना परीक्षेच्या प्रवेशपत्रासह ओळखपत्राच्या पुराव्याची छायांकित प्रत सादर करावे लागेल, त्याशिवाय त्यांना परीक्षेस बसण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. परीक्षार्थी उमेदवारांनी लक्षात ठेवावे की प्रवेशपत्रावर दिसणारे नाव (नोंदणी प्रक्रिये दरम्यान दिलेले) ओळखपत्रावर दिसत असलेल्या नावाशी तंतोतंत जुळले पाहिजे. विवाहानंतर नाव/आडनाव/मध्यम नाव बदललेल्या महिला उमेदवारांनी याची विशेष नोंद घ्यावी. प्रवेश पत्र आणि ओळखपत्रामध्ये दर्शविलेले नाव यामध्ये साम्य न आढळल्यास उमेदवाराला परीक्षेला बसू दिले जाणार नाही. ज्या उमेदवारांनी त्यांचे नाव बदलले आहे त्यांच्या बाबतीत, त्यांनी नाव बदलाबाबतचा पुरावा सादर केला तरच परीक्षेस बसण्याची परवानगी दिली जाईल.

१४ इतर अटी :-

- १४.१ परीक्षेच्या व्यवस्थापनामध्ये काही समस्या येण्याची शक्यता पूर्णपणे नाकारता येत नाही ज्यामुळे ऑनलाईन चाचणी वितरणावर तसेच निकालावर परिणाम होऊ शकतो. अशावेळी या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केले जातील. तथापि यामध्ये उमेदवारांची हालचाल व परीक्षेला विलंब होणे यासारख्या बाबी गृहीत धरण्यात आलेल्या आहेत. परीक्षेचे फेर आयोजन हे विभागाच्या / परीक्षा आयोजित करणाऱ्या संस्थेच्या पूर्ण निर्णयावर अवलंबून राहिल. परीक्षेच्या फेर आयोजनासाठी उमेदवारांचा कोणताही दावा राहणार नाही. चाचणी वितरणाची विलंबित प्रक्रिया न स्वीकारणारे, हालचालीस नकार देणारे किंवा अशा प्रक्रियेत सहभागी होण्यास इच्छूक नसलेले उमेदवार सरसकटपणे निवड प्रक्रियेतून बाद ठरविले जातील.
- १४.२ परीक्षेची संबंधित सर्व बाबींमध्ये विभागाचा निर्णय अंतिम असेल आणि तो उमेदवारावर बंधनकारक असेल. या संदर्भात विभागाद्वारे कोणताही पत्रव्यवहार किंवा वैयक्तिक चौकशी केली जाणार नाही.
- १४.३ परीक्षा एकापेक्षा जास्त सत्रांमध्ये घेतल्यास, विविध सत्रांमधील वापरल्या जाणाऱ्या चाचणीमधील अडचण पातळी विचारात घेऊन विविध सत्रांमधील गुण समायोजित करून समतुल्य करण्यात येतील. परीक्षा केंद्राची / परीक्षा केंद्रावरील नोडची (Node) क्षमता कमी असल्यास किंवा कोणत्याही केंद्रावर किंवा कोणत्याही उमेदवारासाठी काही तांत्रिक व्यत्यय आल्यास अशा केंद्रावर एकापेक्षा जास्त सत्रे आयोजित केली जाऊ शकतात.
- १४.४ विभाग उमेदवारांच्या वैयक्तिक प्रतिसादांचे (उत्तरे) विश्लेषण इतर उमेदवारांच्या प्रतिसादांशी अचूक आणि चुकीच्या उत्तरांच्या समानतेचे नमुने शोधण्यासाठी करेल. यासंदर्भात विभागाद्वारे अदलंबलेल्या विश्लेषणात्मक

प्रक्रियेत, उमेदवारांनी उत्तरे एकमेकांसोबत वाटप (Share) केलेली आहेत आणि त्यांना मिळालेले गुण खरे, नाहीत असा निष्कर्ष निघाल्यास विभाग अशा उमेदवाराची उमेदवारी रद्द करण्याचा अधिकार राखून ठेवते तसेच अशा उमेदवारांचे निकाल रोखले जातील.

१४.५ निवड प्रक्रियेच्या कोणत्याही टप्प्यावर उमेदवाराने चुकीची माहिती दिल्याचे किंवा उमेदवारांकडून निवड प्रक्रियेचे उल्लंघन केल्याचे आढळल्यास उमेदवार निवड प्रक्रियेतून अपात्र ठरेल आणि त्याला / तिला यापुढे कोणत्याही निवड प्रक्रियेमध्ये भाग घेण्यास प्रतिबंध करण्यात येईल.

१५ गुण पद्धती :- खालील पद्धतीचा अवलंब करून ऑनलाईन परीक्षेचे गुण ठरविले जातात:

१५.१ वस्तुनिष्ठ चाचणीमध्ये प्रत्येक उमेदवाराने अचूक उत्तरे दिलेल्या प्रश्नांची संख्या अंतिम गुणांसाठी विचारात घेतले जातील.

१५.२ परीक्षा एकापेक्षा जास्त सत्रांमध्ये घेण्यात आलेली असल्यास वरीलप्रमाणे उमेदवाराने संपादित केलेले अंतिम गुण विविध सत्रांमधील वापरल्या जाणाऱ्या चाचणीमधील अडचण पातळी विचारात घेऊन विविध सत्रांमधील गुण समायोजित करून समतुल्य करण्यात येतील.

१६ निवडीचे निकष :- जाहिरातीत नमूद विविध पदांवरील नियुक्त्या या सदरच्या परीक्षेच्या आधारे तयार केलेल्या गुणवत्ता यादीच्या (Merit List) आधारे निवड करून, करण्यात येतील. परीक्षेद्वारे निवडीसाठी आवश्यक किमान गुण व परीक्षेमध्ये उमेदवारांना समान गुण मिळाल्यास गुणवत्ता यादीतील प्राधान्यक्रम शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. प्रानिमं १२२२/प्र.क्र.५४/का.१३-अ, दि.४ मे, २०२२ मधील तरतुदीनुसार राहील.

१६.१ निवडसूचीची कालमर्यादा -

अ) निवड समितीने तयार केलेली निवडसूची १ वर्षासाठी विधीग्राह्य राहील. प्रकरणी शासनाच्या प्रचलित घोरणानुसार कार्यवाही करण्यात येईल. (सामान्य प्रशासन विभागाकडील शासन निर्णय क्र. प्रानिम १२२२/प्र.क्र.५४/का.१३-अ दिनांक ०४/०५/२०२२ मधील तरतुदीनुसार निवडसूचीची कालमर्यादा असेल)

ब) निवड समितीने तयार केलेल्या निवडसूचीमधून ज्येष्ठतेनुसार उमेदवारांची नियुक्तीसाठी शिफारस केल्यानंतर शिफारस केलेला उमेदवार सदर पदावर विहित मुदतीत रुजू न झाल्यास किंवा संबंधित पदाच्या सेवाप्रवेश नियमातील तरतुदीनुसार, किंवा जात प्रमाणपत्र/अन्य आवश्यक प्रमाणपत्रांची अनुपलब्धता/अवैधता किंवा अन्य कोणत्याही कारणास्तव नियुक्तीसाठी पात्र ठरत नसल्याचे आढळून आल्यास अथवा शिफारस केलेला उमेदवार रुजू झाल्यानंतर नजिकच्या कालावधीत त्याने राजीनामा दिल्यामुळे किंवा त्याचा मृत्यु झाल्याने पद रिक्त झाल्यास, अशी पदे त्या त्या प्रवर्गाच्या निवडसूचीतील अतिरिक्त उमेदवारांमधून वरिष्ठतेनुसार उतरत्या क्रमाने भरण्यात यावीत. मात्र, अशी कार्यवाही निवडसूचीच्या कालमर्यादेत करण्यात यावी.

१७ उमेदवाराची गुणवत्तेनुसार निवड करण्यासाठी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी यांचेकडे सादर करावयाच्या आवश्यक कागदपत्रांचा तपशील :-

१७.१ परीक्षेसाठी केलेल्या ऑनलाईन आवेदन पत्राची छायांकित प्रत.

१७.२ शैक्षणिक अर्हतेबाबतची कागदपत्रे

१७.३ संगणक परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र

१७.४ परीक्षा शुल्क भरणा केलेल्या पावतीची प्रत.

१७.५ अर्जात नमूद केलेप्रमाणे जात प्रमाणपत्र/जात वैधता प्रमाणपत्र/नॉन क्रिमीलेअर/ इतर आवश्यक प्रमाणपत्र.

73

१८ सेवाप्रवेशोत्तर शर्ती:-

१. ज्या पदांकरिता प्रचलित नियमानुसार विभागीय / व्यावसायिक परीक्षा विहित केली असेल अथवा आवश्यक असेल तेथे त्यासंबंधी केलेल्या नियमानुसार विभागीय / व्यावसायिक परीक्षा.
२. हिंदी आणि मराठी भाषा परीक्षेसंबंधी केलेल्या नियमानुसार जर ती व्यक्ती अगोदर परीक्षा उत्तीर्ण झाली नसेल किंवा तिला उत्तीर्ण होण्यातून सूट मिळाली नसेल तर ती परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल.
३. संगणकाच्या ज्ञानासंदर्भात शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.प्रशिक्षण-२०००/ प्र.क्र.६१/२००१/३९ दिनांक १९ मार्च, २००३ तसेच शासन निर्णय माहिती तंत्रज्ञान विभाग (सा.प्र.वि.) विभाग क्रमांक मातंस-२०१२/प्र.क्र.२७७/३९ दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१३ नुसार संगणक अर्हता प्राप्त करणे आवश्यक.
१९. सदर जाहिरात कृषी विभागाच्या www.krishi.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेली आहे.

स्थळ - नागपूर

दिनांक - १०/८/२०२३

 १११८

(राजेंद्र दा. साबळे)

विभागीय कृषी सहसंचालक

नागपूर विभाग, नागपूर

परिशिष्ट-अ

गट-क संवर्गातील कृषी सेवक सरळसेवा पदभरती बाबतचा अभ्यासक्रम

अ) कृषि सेवक लेखी परीक्षेकरिता त्या पदासाठी विज्ञापित सामान्य ज्ञान, बुद्धीमत्ता चाचणी, मराठी व इंग्रजी भाषा विचारात घेऊन कृषी सेवक पदासाठी लेखी परीक्षेचा पाठयक्रम :-

१. सामान्य ज्ञान - २० प्रश्न - २० गुण
२. बुद्धीमत्ता चाचणी - २० प्रश्न - २० गुण
३. मराठी भाषा - २० प्रश्न - २० गुण
४. इंग्रजी भाषा - २० प्रश्न - २० गुण

ब) कृषी सेवक लेखी परीक्षेकरिता त्या पदासाठी विज्ञापित शैक्षणिक अर्हता व कृषी सहाय्यक पदांची कर्तव्य व जबाबदाऱ्या विचारात घेऊन कृषी सेवक पदासाठी लेखी परीक्षेचा पाठयक्रम -

६० प्रश्न - १२० गुण

१) मृद शास्त्र व्यवस्थापन -

१.१ जमिनीचे स्वाभाविक गुणधर्म-

जमिनिचे प्राकृतिक व भौतिक गुणधर्म, जमिनीचा पोत, घडण, रचना, घनता, पोकळी किंवा सच्छिद्रता, रंग, स्थिरता, तापमान किंवा उष्णतामान, जमिनिचे रासायनिक गुणधर्म, जमिनीचा सामु विद्युत्वाहकता, सेंद्रिय कर्ब, मुक्त चुनखडी, मातीतील कलील, आघात, प्रतिबंधक योग्यता (सी.ई.सी) इत्यादी.

१.२ जमिनीचे जैविक गुणधर्म, सूक्ष्म जीवजंतू व त्यांचे उत्पादन क्षमतेशी असलेले संबंध, जमिनीतील उपलब्ध अन्नद्रव्य व त्यांच्या उपलब्धतेवर होणारा परिणाम, वनस्पतीसाठी लागणारी आवश्यक अन्नद्रव्ये, मुख्य, दुय्यम व सूक्ष्म अन्नद्रव्ये, त्यांचे कार्य व त्यांच्या कमतरतेची लक्षणे.

१.३ जमिनीतील पाण्याचे प्रकार आणि महत्व, पाण्याचे कार्य, जमिनीतील प्रवेश व हालचाल, जमिनीतील पाणी धरून ठेवणे, जमिनीतील पाणी स्थिर, जमिनीचे पाण्याचे नुकसान आणि पाण्याचे चक्र, जमिनीचा निचरा, निचरा पध्दती, अतिरिक्त पाण्याचे पिकावर व जमिनीवर होणारे परिणाम.

१.४ जमिनीची मशागत, तिचे प्रकार, औजारे व त्यांचा उपयोग, जमिनीची मशागत व तिचे फुल, मशागतीचे उद्देश, मशागतीच्या कामाचे प्रकार व त्यासाठी लागणारी निरनिराळी औजारे.

१.५ माती परीक्षण, महत्व व उद्देश.

२) २.१ जमिन व्यवस्थापन, जमिनीची धूप, धूप होण्याची कारणे, धूपीचे निरनिराळे प्रकार व नुकसान, धूप थांबविण्याचे उपाय.

२.२ भूमि व जलसंरक्षणाच्या पध्दती, व्यवस्थापन पध्दती, यांत्रिकी पध्दती, भूमी सुधारण्याच्या व संरक्षणाच्या पध्दती, व्यवस्थापन पध्दती, यांत्रिकी पध्दती, भूमी सुधारणा व संरक्षणाच्या निरनिराळ्या शासकिय योजना.

२.३ सेंद्रिय खते, प्रकार व त्याचे गुणधर्म, शेणखत बनविण्याच्या सुधारलेल्या पध्दती, कंपोस्ट खत बनविण्याच्या पध्दती, जैविक खते.

२.४ रासायनिक खतांचा प्रकार व त्यांचा होणारा वापर, रासायनिक खतांचा कार्यक्षम वापर होण्यासाठी निरनिराळी उपाययोजना, रासायनिक खतांची कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी सेंद्रिय खतांचा वापर, रासायनिक खतांचा समतोल वापर, खते देण्याच्या पध्दती, खते घालताना घ्यावावयाची काळजी.

२.५ कोरडवाहू क्षेत्राची व्यवस्था - पाणलोट क्षेत्राचा कोरडवाहू शेतीमधील सहभाग (पाणी अडवा पाणी जिरवा), पाणलोट क्षेत्राच्या पिकासाठी सामाजिक वनीकरण, मृद संधारण विभाग, फलोद्यान विभाग आणि सेवाभावी संस्थांचा सहभाग.

२.६ जमिनीचा आणि पाणी देण्याचा संबंध - पाणी देण्याच्या पध्दती, तुषार, ठिबक व बायऑल सिंचन पध्दती

३) पीक संवर्धन-

३.१ पीकसंवर्धन, पिकांचे वर्गीकरण, हवामान आणि हंगाम.

३.२ बियाणे, बियाणाचे गुणधर्म, बियाच्या उगवणसाठी लागणाऱ्या आवश्यक गोष्टी.

३.३ पीकाच्या वाढीसाठी लागणाऱ्या आवश्यक गोष्टी, जमीन, पाणी आणि हवामान.

३.४ तृणवर्गीय पिके, कडधान्य वर्गीय पिके, गळीतधान्य, हिरवळी खताची पिके.

३.५ रोग नियंत्रणाची, कीड नियंत्रणाची सर्वसाधारण तत्त्वे.

३.६ जैविक किड/ रोगनियंत्रण, एकात्मिक किड व रोगनियंत्रण.

३.७ कीटक नाशके व बुरशी नाशकांचा अभ्यास.

३.८ साठवलेल्या धान्यातील किडी व त्यांचे नियंत्रण.

३.९ बिजोत्पादन तंत्रप्रमाणीकरण, विलगीकरण, संकर कार्यक्रम, बिजोत्पादनाचे टप्पे.

४. पिक संवर्धन व शेती पुरक उद्योग -

४.१ निरनिराळ्या पिकपध्दती

४.२ पिकाचे पाणी व्यवस्थापन - पाणी व्यवस्थापन म्हणजे काय?

महत्त्व- विहिरीतील पाणी मोजणे, व विहिरीची क्षमता काढणे, पिकांना पाण्याच्या वेळा ठरविण्याचे निकष, पाणी देण्याच्या निरनिराळ्या पध्दतींचा अभ्यास.

४.३ अळिंबी- माहिती आणि उत्पादनाचे तंत्र, खाण्या योग्य अळिंबीचा अभ्यास व वर्गीकरण, अळिंबी उत्पादनासाठी आवश्यक असणारे साहित्य/ बाबी विषयी माहिती अळिंबीची काढणी आणि विक्री, प्रक्रिया आणि टिकविणे.

४.४ रेशीमउत्पादनाची ओळख.

५. उद्यान विद्या - रोपवाटिका आणि फळबाग व्यवस्थापन-

- ५.१ महाराष्ट्राचे हवामानानुसार पडलेले विभाग.
- ५.२ फळबाग यशस्वी करण्यासाठी आवश्यक बाबी, पर्जन्यमान, तापमान, आर्द्रता, जमिनीची निवड, योग्य जातीची निवड, पाणीपुरवठा, बाजारपेठ इ.
- ५.३ फळबाग लागवड व व्यवस्थापन पाणी / खते देण्याच्या पद्धती,
- सेंद्रिय खताचा निर्यातक्षम फळांच्या निर्मितीमध्ये महत्त्व
 - आंतर मशागत आणि पाण्याचा निचरा करण्याच्या पद्धती
 - तणाचा बंदोबस्त
 - बहार धरणे पद्धती - मृग, हस्त व आंबेबहार
 - छाटणी आणि वहण देण्याचे उद्देश व पद्धती
 - फुल धारणेच्या सवयी आणि फुल धारणेवर होणारे परिणाम, हवामान, रासायनिक द्रव्ये व अवस्था
 - फळांचीगळ, विरळणी, पक्वता, काढणी अवस्था ओळखणे, प्रतवारी, पॅकींग, वाहतूक व विक्री व्यवस्था.
- ५.४ कोरडवाहू फळपिकांचे व्यवस्थापन
- ५.५ महाराष्ट्राच्या महत्वाच्या समशितोष्ण व उष्णकटिबंधातील आणि फळ झाडांची लागवड
- ५.६ फळपिका वरीलरोग व किडी यांचे नियंत्रण
- ५.७ शासनाच्या फळबाग लागवडीच्या योजना
- ५.८ रोपवाटिका व्यवस्थापन- भाजीपाला व फुलझाडे यांच्या अभिवृद्धीचे प्रकार बियापासून शाकीय अभिवृद्धी- पद्धती, फायदे व तोटे
- ५.९ मातृ वृक्षाचे महत्त्व व निगा
- ५.१० हरितगृह, तुषारगृह यांचे आधुनिक शेतीतील महत्त्व, प्रकार व आकार व उभारणी
६. उद्यानविद्या - भाजीपाला आणि फुलांचे उत्पादन
- ६.१ भाजीपाल्याचे वर्गीकरण
- ६.२ प्रमुख भाजीपाल्याची लागवड- - पालेभाज्या, फळभाज्या, वेलवर्गीय भाज्या, शेंगवर्गीय भाज्या, मुळ वर्गीय भाज्या, कंद वर्गीय भाज्या आणि कोबी वर्गीय भाज्या, बहुवर्षीय भाज्या
- ६.३ फुलशेती - महत्त्व व लागवडीस असलेला वाव
- ६.४ पुष्प उत्पादनात अवलंबिल्या जात असलेल्या खास बाबी - हरित गृहातील फुलशेती पुष्प - प्रदर्शनासाठी फुलांची निवड व तयारी
- ६.५ फुलपिकांच्या अभिवृद्धीच्या पद्धती
- ६.६ महत्त्वाच्या फुलझाडांची लागवड
- ६.७ फळे आणि भाजीपाला टिकविण्याच्या विविध पद्धती
- ७ कृषी विस्तार
- ७.१ विस्ताराची मुल तत्त्वे, वैयक्तिकसंपर्क - शेतावर व घरी भेट, दूरध्वनी वरील

- ७.२ कार्यालयीन भेट - गटसंपर्क - सभा, प्रात्यक्षिके, शैक्षणिक सहल, गट चर्चा
- ७.३ समुह संपर्क - शेतकरी मेळावे, कृषि दिन, प्रदर्शन, रेडिओ, दूरदर्शन, सभा.
- ७.४ शेती विषयक वाडमय - घडी पत्रीका, परिपत्रक, पुस्तिका, भितीपत्रक, तक्ते, आलेख, बातमी, नमुने छायाचित्र
- ७.५ दृकश्राव्य साधने - रेडिओ, दूरदर्शन, टेपरेकॉर्डर, चल चित्रपट, स्लाइड शो, व्हिडिओ कॅसेट, नाटक, तमाशा, कीर्तन.
- ७.६ संगणक - रचना, कार्य, उपयोग, माहिती साठविणे, माहितीची देवाणघेवाण इ.
- ७.७ विस्तार कार्यकर्ता- गुणकर्तव्ये व प्रकार
- ७.८ कार्यक्रमाचे नियोजन - तत्त्वे, पायऱ्या आणि फायदे
- ७.९ विकास योजना - माहिती, उद्देश, लाभार्थी, प्रशासन आणि फायदे, तोटे, कोरडवाहू क्षेत्र विकास योजना (डी.पी.अ.पी), निर्धारित लाभ क्षेत्र विकास कार्यक्रम, आदिवासी क्षेत्र विकास कार्यक्रम, डोंगरी क्षेत्र विकास कार्यक्रम, एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम, एकात्मिक बळ विकास योजना, फळबाग विकास योजना, बहुविध पिक योजना, एकात्मिक कडधान्य सुधार योजना, एकात्मिक तेलबिया सुधार कार्यक्रम, राष्ट्रीय प्रात्यक्षिक योजना, राष्ट्रीय कृषी संशोधन प्रकल्प, एकात्मिक चारा विकास योजना, जवाहर रोजगार योजना, राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम, कृषी विज्ञान केंद्र
- ७.१० महत्त्वाचे शेती विषयक कायदे- बि-बियाणे कायदा, रासायनिक खत नियंत्रण कायदा, कीटकनाशक कायदा, जंगल कायदा, तुकडे वंदी व तुकडे तोड कायदा.

८. कृषी व्यवसायातील वित्त व्यवस्थापन :-

- ८.१ कृषी व्यवसायात वित्त व्यवस्थापनाचे महत्त्व
- ८.२ कृषी व्यवसायात पत पुरवठ्याची भूमिका
- ८.३ कृषी पत पुरवणा-या संस्था
- ८.४ कृषी पत प्रस्ताव (आर्थिक सुसज्जते साठी कृषी पत चाचणी)
- ८.५ कृषी व्यवसाय विश्लेषण

९. कृषी विपणन :-

- ९.१ शेतीमाल विक्री - व्याप्ती आणि महत्त्व
- ९.२ शेतीमालाच्या बाजारपेठेचे प्रकार
- ९.३ शेतीमाल विक्री व्यवस्थेतील माध्यम आणि संस्था
- ९.४ शेतीमाल विक्रीच्या समस्या

कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन

कृषि सेवक या पदासाठी ऑनलाईन परीक्षेचे प्रवेशपत्र

परीक्षार्थी क्रमांक/यूजर आय-डी : 1510000990
पासवर्ड : 33273885
प्रकार : OPEN
विभागाचे नाव AURANGABAD
उमेदवाराचे नाव व पत्ता :
RAJENDRA VITTHAL JEDHE
AT POST JATNANDUR TEH SHIRUR KASAR

नॉदणी क्रमांक : 355003706
परीक्षा स्थळाचा सांकेतिक क्र : 15023
परीक्षेचे स्थळ :
SWAMI VIVEKANAND COMPUTER
CENTER BEED NAGAD NARAYAN
CHOWK TRIPATI COMPLEX CHARHATH
FATA NAGAR ROAD BEED 431122

BEED
MAHARASHTRA 413229

तुमचा पासपोर्ट आकाराचा
कलर फोटो या चौकोनात
चिकटवा आणि त्यावर सहीचा
काही भाग येईल अशा
पद्धतीने सही करा

परीक्षा दिनांक : 19/01/24 Friday
रिपोर्टिंग वेळ : 11:30 AM

महोदय/महोदया,

कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासनाने केलेल्या जाहिरातीस अनुसरून आपण ऑनलाईन पद्धतीने सादर केलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने सदर पदाकरीता घेण्यात येणा-या ऑनलाईन परीक्षेस या प्रवेशपत्रात नमूद केलेल्या अटी व शर्तीच्या अधीन राहून नमूद केलेल्या दिवशी, वेळी आणि परीक्षा केंद्रावर उपस्थित राहण्याकरीता अपणास सशर्त परवानगी देण्यात येत आहे. परीक्षेस येताना आपल्या सोबत अद्यावत फोटो चिकटवलेले प्रवेशपत्र आणि सध्या वैध अशा ओळखीच्या पुराव्याची मूळ प्रत व त्याची एक छायांकीत प्रत (जसे की, स्वतःचे आधार कार्ड/ई-आधार कार्ड/पॅन कार्ड/पारपत्र/वाहन चालक परवाना/निवडणूक आयोगाचे ओळखपत्र आणावे. कृपया लक्षात घ्या - रेशनकार्ड आणि वाहनचालक शिकारू परवाना या परीक्षेसाठी वैध ओळखीचा पुरावा म्हणून स्वीकारता जाणार नाही. मूळ ओळखपत्राच्या पुराव्याऐवजी केवळ त्याच्या छायांकीत प्रती अथवा कलर झेरोक्स सादर केल्यास तो ग्राह्य धरता जाणार नाही व उमेदवारास परीक्षेस प्रवेश नाकारण्यात येईल. उमेदवाराने परीक्षेच्यावेळी प्रवेश प्रमाणपत्र व उपरोक्त नमूद केलेल्या ओळखपत्रांपैकी कोणतेही एक मूळ ओळखपत्र व ओळखपत्राची छायांकीत प्रत सादर कराव्यात. अन्यथा त्याचा परीक्षेस प्रवेश नाकारण्यात येईल याची उमेदवारांनी जाणीवपूर्वक नोंद घ्यावी. या परीक्षेच्या प्रवेशपत्रावर नमूद वेळेच्या 15 मिनिटे अगोदर परीक्षा स्थानी उपस्थित राहणे अनिवार्य आहे. परीक्षा कक्षामध्ये विहित केलेल्या वेळेनंतर कोणत्याही परिस्थितीत उमेदवारांना परीक्षेस प्रवेश दिला जाणार नाही. परीक्षा सुरु झाल्यानंतर ते परीक्षा कालावधी संपेपर्यंत कोणत्याही उमेदवारास कोणत्याही कारणासाठी परीक्षेकक्षाच्या अनुमतीशिवाय परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्याची परवानगी दिली जाणार नाही.

हस्ताक्षराचा नमुना (स्क्रीनवरील मजकूर सूचनेनुसार येथे लिहावे)

मी माझे ओळखपत्र _____ संख्या _____ सोबत आणले आहे तसेच ते जोडले आहे.
(आधार / पॅन / ड्राइविंग लायसेंस इ.)

छाया अंगठ्याचा ठसा (परीक्षेच्या वेळी परीक्षकाच्या उपस्थितीत स्पष्टपणे उमटवावा) यासाठी उमेदवार स्वतःचे स्टॅप ईंक पॅड आणू शकतात.	उमेदवाराची स्वाक्षरी (परीक्षेच्या वेळी परीक्षकाच्या उपस्थितीत स्वाक्षरी करावी).	परीक्षेकक्षी स्वाक्षरी (उमेदवाराची स्वाक्षरी आणि छाया अंगठ्याचा ठसा माझ्या उपस्थितीत प्राप्त केला आणि मी फोटो पडताळला आहे)
--	---	--

मुख्य प्रशासनिक अधिकारी

महत्वाचे : प्रवेशपत्रावर चिकटवलेल्या उमेदवाराचा फोटो ऑनलाईन अर्जामध्ये अपलोड केलेल्या फोटोशी जुळावयास हवा. तसे न झाल्यास उमेदवारास परीक्षेस बसू दिले जाणार नाही. उमेदवाराची प्रवेशपत्रावरील स्वाक्षरी व आवेदन पत्रावरील अपलोड केलेल्या स्वाक्षरीशी जुळावयास हवी. यामध्ये तफावत आढळल्यास उमेदवारास सदर परीक्षेसाठी बसू दिले जाणार नाही. आवेदनपत्रावर ऑनलाईन अर्ज नोंदणीच्यावेळी उमेदवाराने नमूद केलेले नांव उपरोक्त नमूद केलेल्या ओळखपत्राशी तत्तोलत जुळावयास हवे. विवाहानंतर ज्या महिला उमेदवारांचे पहिले/मधले/अंतिम नांव बदलले आहे त्यांनी याची खास दखल घ्यावी. आवेदन पत्रावरील आणि ओळखपत्रावरील नावात कोणताही फरक/बदल असेल तर अशा उमेदवारास परीक्षेस प्रवेश नाकारण्यात येईल. सध्या स्थितीत वैध अशा ओळखीच्या पुराव्याची मूळ प्रत (नाव वर दर्शविल्याप्रमाणे जशास तसे) आणि एक छायांकीत प्रत प्रवेश पत्रासोबत जोडलेली हवी. असे न आढळल्यास उमेदवारास परीक्षेस बसू दिले जाणार नाही.

परीक्षा ऑनलाईन घेतली जाईल. परीक्षेच्या वेळी वेबसाइटवर लॉगिन करण्यासाठी तुम्हाला आपला यूजर आय-डी आणि पासवर्ड एंटर करावा लागेल. स्क्रीनवर दिसणारे नाव आणि इतर माहिती आपलीच आणि बरोबर असल्याची कृपया खात्री करून घ्यावी. यूजर आय-डी आणि पासवर्ड त्रयस्थ व्यक्तीला सांगितला गेल्यास जबाबदारी आणि जोखिम उमेदवाराची राहिल.

DEPARTMENT OF AGRICULTURE, MAHARASHTRA STATE

CALL LETTER FOR ONLINE EXAMINATION FOR THE POST OF KRUSHI SEVAK

ROLL NO./USER ID : 1110002223
PASSWORD : 52343032
CATEGORY : OPEN
NAME OF DIVISION : AURANGABAD
NAME AND ADDRESS :
NAVNATH GAHININATH CHAVAN
VILL JATNANDUR
POST JATNANDUR
TEHSHIRUR KASAR
BEED
MAHARASHTRA 413229

REGISTRATION NO. : 355017208
VENUE CODE : 15001
VENUE OF EXAMINATION :
SUMAN TALENT 5/6TH FLOOR
SUMAN HOUSE NEXT TO ANKUR LAWN
ANANDRISHIJI HOSPITAL ROAD
BURUDGAON ROAD AHMEDNAGAR
414001

DATE OF EXAMINATION: 19/01/24 Friday
REPORTING TIME : 11:30 AM

PLEASE AFFIX YOUR
RECENT PASSPORT SIZE
COLOUR
PHOTOGRAPH & SIGN
ACROSS

Madam / Sir,

With reference to your Application for the above recruitment, you are hereby admitted provisionally to the online examination on the date and time at the venue mentioned above. **Please bring this call letter with your recent photograph affixed thereon, photocopy of the ID proof stapled with call letter and same currently valid photo identity proof in original. - THIS IS ESSENTIAL. Please hand over this call-letter along with photocopy of photo identity proof duly stapled together to the invigilator. Currently valid photo identity proof may be PAN Card/Passport/ Permanent Driving License/Voter's Card with photograph. Please Note - Ration Card and Learner's Driving License will NOT be accepted as valid ID proof for this purpose.** In case only a photocopy or color xerox of the ID card is submitted instead of original ID proof, it will not be accepted and the candidate will be denied admission to the examination. At the time of examination, the candidate should present the call letter and any one of the above-mentioned identity proofs in original and a photocopy of the identity proof. Candidates should consciously note that otherwise they will be denied admission to the examination. You must report at the examination venue 15 minutes before the time as printed on this call-letter. Candidates reporting later than the time mentioned above will not be allowed to appear for the online examination. The candidates will not be allowed to leave the examination hall without the permission of the test administrator.

Handwriting Sample (to be copied from screen as instructed)

I have brought and attached my _____ (Aadhaar/PAN/DL etc.) ID with number _____

Left Thumb Impression (In the presence of the invigilator at the time of examination; you may bring your own ink stamp pad for this purpose)	Candidate's Signature (To be signed in the presence of the invigilator at the time of examination)	Invigilator's Signature (Candidate's signature and left thumb impression obtained in my presence and photograph verified by me)

Chief Admin Officer

IMPORTANT: Your photograph affixed on the call letter should match the one uploaded in the online application form, failing which you may not be allowed to appear for the examination. Registration at the exam venue will be done by photo and biometric capture. Photo captured will be matched with the photo uploaded by you in the application (as printed in the call letter). You must NOT change your appearance from the photo uploaded by you. Your signature should tally with your signature uploaded by you. In case of discrepancy, you will not be allowed to appear for the examination. Latecomers will not be allowed to take the test. Female candidates who have changed first/last/middle name post marriage must take special note of this. If there is any mismatch between the name indicated in the Call Letter and Photo Identity Proof you will not be allowed to appear for the exam.

Candidates coming without stipulated currently valid photo ID card in original (bearing same name as given above) and photocopy of the same ID proof stapled with the call letter will not be allowed to take the test. Photo ID should be valid as on the day of exam.

The examination will be conducted online. You will be required to enter USER ID and Password to enter the Online exam site. Please ensure that your name and other details which will subsequently appear on the screen are correct. Disclosure of User ID & Password to third party shall be at the risk & responsibility of the candidate.

➤ Please print and read the attached instructions from next page care fully.

EXHIBIT-"C"

80

महाराष्ट्र शासन

कृषी विभाग

विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालय छत्रपती संभाजीनगर विभाग
छत्रपती संभाजीनगर

पत्ता-अदालत रोड, सोडकर हॉस्पिटलसमोर, क्रांती चौक, छत्रपती संभाजीनगर-४३१००१

आस्थापना शाखा (अ-४)

दुरध्वनी क्र.२३३१०९४/ २३३४८२१/०२४० ईमेल- prashasan123@gmail.com

क्र.विना/आस्था/अ-४/कृ.से.भरती-2023/1469/2024

दिनांक 12 मार्च 2024

-:निवेदन:-

विभागीय कृषि सहसंचालक छत्रपती संभाजीनगर विभागातील कृषी सेवक संवर्गाची सरळसेवा जाहिरात क्रमांक ०३ दिनांक १४/०८/२०२३ नुसार आयबीपीएस संस्थेकडून कृषी सेवक पदाचे निकालपत्र व गुणवत्ता यादीत अंतर्भाव करण्यासाठी किमान ४५% गुणांची अर्हता धारण करणा-या उमेदवारांची प्रवर्गनिहाय गुणवत्तायादी दिनांक १२ मार्च २०२४ ते दिनांक ११ एप्रिल २०२४ या कालावधीसाठी प्रसिध्द करण्यात येत आहे. अंतरिम निवडसुची व अंतरिम अतिरिक्त निवडसुची लवकरच प्रसिध्द करण्यात येईल यासाठी संकेतस्थळावर वेळोवेळी भेट द्यावी. प्रसिध्द केलेल्या यादीत नाव समाविष्ट असणे म्हणजे निवडीसाठी दावा करता येणार नाही.

ठिकाण:- छत्रपती संभाजीनगर

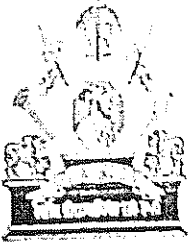
दिनांक १२/०३/२०२४

(डॉ.तुकाराम मोटे)

विभागीय कृषि सहसंचालक
छत्रपती संभाजीनगर

True Copy

Ashish S. Gaikwad

महाराष्ट्र शासन

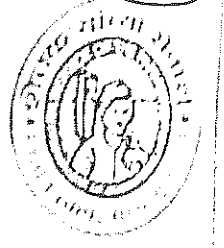
कृषी विभाग

विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालय छत्रपती संभाजीनगर विभाग
छत्रपती संभाजीनगर

पत्ता-अदालत रोड, खंडवर हॉस्पिटलसमोर, क्रांती चौक, छत्रपती संभाजीनगर-४३१००१

आस्थापना शाखा (अ-४)

दुरध्वनी क्र.२३३१०९४/ २३३४८२१/०२४० ईमेल- prashasan123@gmail.com

82

क्र.विना/आस्था/अ-४/कृ.से.भरती-2023/1469/2024

दिनांक 12 मार्च 2024

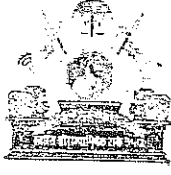
-:निवेदन:-

विभागीय कृषि सहसंचालक छत्रपती संभाजीनगर विभागातील कृषी सेवक संवर्गाची सरळसेवा जाहिरात क्रमांक ०३ दिनांक १४/०८/२०२३ नुसार आयबीपीएस संस्थेकडून कृषी सेवक पदाचे निकालपत्र व गुणवत्ता यादीत अंतर्भाव करण्यासाठी किमान ४५% गुणांची अर्हता धारण करणा-या उमेदवारांची प्रवर्गनिहाय गुणवत्तायादी दिनांक १२ मार्च २०२४ ते दिनांक ११ एप्रिल २०२४ या कालावधीसाठी प्रसिध्द करण्यात येत आहे. अंतरिम निवडसुची व अंतरिम अतिरिक्त निवडसुची लवकरच प्रसिध्द करण्यात येईल यासाठी संकेतस्थळावर वेळोवेळी भेट द्यावी. प्रसिध्द केलेल्या यादीत नाव समाविष्ट असणे म्हणजे निवडीसाठी दावा करता येणार नाही.

ठिकाण:- छत्रपती संभाजीनगर

दिनांक १२/०३/२०२४

(डॉ.तुकाराम मोटे)
विभागीय कृषि सहसंचालक
छत्रपती संभाजीनगर

महाराष्ट्र शासन,
कृषि विभाग

विभागीय कृषि सहसंचालक, कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर
भगवा चौक, कसबा बावडा, लाईन बाजार, कोल्हापूर पिन कोड नं- ४१६००६
फोन नं. ०२३१-२६००२५८ / २६००७१५

ई-मेल - estt_idakolhapur@yahoo.in

वेबसाईट - www.krishi.maharashtra.gov.in

निवेदन

कोल्हापूर विभागाच्या कृषि सेवक पदाच्या भरती जाहिरात क्रमांक जाक्र.विकृससं/आस्था/कृसे/ससे भरती-२०२३/जाहिरात/ ३३८१/२०२३, दिनांक ११/८/२०२३ वृत्तपत्रामध्ये प्रसिध्द करण्यात आली होती. सदर जाहिरातीनुसार दिनांक १६ व १९ जानेवारी २०२४ रोजी ऑनलाईन पध्दतीने विविध केंद्रावर परिक्षा घेण्यात आली होती. सदर परिक्षेच्या अनुषंगाने आय.बी.पी.एस. संस्थेकडून प्राप्त गुणांनुसार उमेदवारांची अंतरिम सर्वसाधारण गुणवत्ता यादी व किमान ४५ टक्के गुणांची अर्हता धारण करणा-या उमेदवारांची प्रवर्गनिहाय गुणवत्ता यादी www.krishi.maharashtra.gov.in या वेबसाईट वर प्रसिध्द करण्यांत आली आहे.

अंतरिम निवडसूची व अंतरिम प्रतिक्षा निवडसूची लवकरच प्रसिध्द करण्यात येईल. यासाठी संकेतस्थळावर वेळोवेळी भेट द्यावी.

कोल्हापूर

दिनांक - १२/०३/२०२४

(बसवराज विराजदार)

विभागीय कृषि सह संचालक
कोल्हापूर विभाग, कोल्हापूर

True Copy

Ashish S. Galke

GENERAL MERIT LIST OF KRISHI SEVAK (GROUP - C) - KOLHAPUR DIVISION

GENERAL MERIT LIST OF KRISHI SEVAK (GROUP - C) - KOLHAPUR DIVISION																									
Gen Merit No.	ROLL NO	REGT. NO	NAME	BIRTH DATE	GENDER	CATEGORY	APPROVED CATEGORY	T1, EX, 20	T2, MA, 20	T3, GK, 20	T4, IT, 20	T5, SC, 120	TOTAL MARKS OUT OF 200	GROUP OF DISABILITY	DISABILITY TYPE	EX-CERTIFICATION	WOMAN RESERVATION	NON-CREAMY LAYER	SHORTCUT	PROPERTY AFFECTED	EARTHQUAKE AFFECTED	ORPHAN	ANNUALITY	DEPT. %	PG. %
3067	243000024	355078014	DEVARASHOK NARWAGE	07-08-1958	M	DBC	DBC	12	15	5	12	36	80											70.6	
3068	211000057	355084400	SURESH BALASO CHAVAN	05-12-1958	M	OPEN	OPEN	9	12	7	8	44	80											70.6	
3069	211000049	355024613	DEVASHI SURYAKANT CHUDRE	28-03-1959	F	NT-C	NT-C	13	16	6	1	44	80											63.3 79.4	
3070	211000038	355047822	PRASAD DAMODAR GUJJE	28-03-1958	M	EWIS	EWIS	11	14	10	5	40	80											80.3	
3071	211000045	355046677	RAJENDRAN JAGANNATH SHIRDIKAR	18-08-1959	F	DBC	DBC	8	15	5	16	36	80											75.5	
3072	211000027	355020211	ADHWARYA SANTOSH DADALEKHAR	24-08-1959	F	DBC	OPEN	8	14	5	7	44	80				WR	NCL						71.7	
3073	243000014	355010012	PRATAP NIDHIVAS KANDE	27-08-1959	M	SC	SC	12	13	6	13	36	80				WR							75.2	
3074	251000048	355060035	PRALATA KANESH PHARADE	28-04-1959	F	DBC	DBC	11	13	8	6	42	80				WR							74.1	
3075	243000022	355007852	AKRITI BALASO BHURADE	21-10-1959	F	EWIS	EWIS	22	34	10	2	42	80				WR							75	
3076	221000031	355006203	DHARASHRUTI KRODAR	14-02-2000	F	DBC	DBC	10	15	10	7	38	80				WR							73.0	
3077	243000010	355004656	DATTA RAHULASHR BANGAR	01-09-2000	M	EWIS	EWIS	10	13	3	8	46	80				WR	NCL						74.2	
3078	221000018	355013159	AAKASHA PRANASH DESAI	25-03-2000	F	OPEN	OPEN	12	13	5	10	40	80				WR							75.3	
3079	243000083	355077780	SANTOSH DUNDA SANGADE	24-04-2000	M	ST	ST	7	18	5	6	44	80				WR							67.8	
3080	291000025	355051576	ANURAG ANURAG AMRE	08-07-2000	M	NT-C	NT-C	12	14	4	10	40	80				WR							72	
3081	221000027	355032476	PRASAD ANURAG TABDE	14-07-2000	M	DBC	DBC	7	17	5	13	38	80				WR							74.2	
3082	243000016	355046812	PRATAP PRATAPRAO SHINDE	15-08-2000	M	OPEN	OPEN	14	6	7	5	48	80				NCL							75.2	
3083	2910000104	355063384	MAHESH VINAYAK PATIL	17-08-2000	M	DBC	OPEN	9	17	4	15	34	80				NCL			EXP				76	
3084	291000045	355026510	SUSHANT ANURAG KUMBHAR	13-09-2000	M	NT-C	NT-C	3	12	9	8	48	80				NCL							70.9	
3085	211000010	355046480	SHRUTI SHIVAS SHINDE	20-10-2000	M	EWIS	EWIS	10	16	7	13	34	80				NCL							82	
3086	243000048	355057710	RUNAL SURESH PAWAR	18-12-2000	F	DBC	DBC	13	14	10	9	34	80				NCL							74	
3087	321000021	355031010	PERA HEMANT GAVADE	26-01-2001	F	OPEN	OPEN	8	13	8	9	42	80				NCL							70.7 75.7	
3088	221000023	355062744	PRATHMESH CHANDRABANT NULLE	13-02-2001	M	OPEN	OPEN	16	14	5	7	38	80											82.4	
3089	291000007	355046168	PARMANUJHANT PATIL	28-03-2001	M	OPEN	OPEN	14	16	4	6	40	80											76.3	
3090	341000004	355076598	SUSHANT ANIL BANGAR	10-04-2001	M	OPEN	OPEN	13	15	8	4	40	80				NCL							76.1	
3091	243000048	355025617	GANPATI RAMANSHYUJI OPPAKUMH	09-05-2001	F	EWIS	EWIS	13	19	0	18	30	80				WR							82.5	
3092	271000079	355056486	PRATIK PANDURANG KAGADE	28-06-2001	M	DBC	DBC	10	15	8	7	43	80				WR							84	
3093	211000019	355000212	SHUBHAM MANIK PAWAR	31-12-2001	F	OPEN	OPEN	9	13	9	11	36	80				WR							75.1	
3094	341000013	355033935	ASHWANT KANAK PAWAR	09-01-2002	M	EWIS	EWIS	4	13	5	10	48	80				WR							74.2	
3095	291000019	355060650	PRITHVIA PANDURANGHATH KUDT	25-02-2002	F	OPEN	OPEN	10	17	5	10	38	80				WR							76.7	
3096	291000016	355042746	SURESH SHIVAJI KUMBHAR	19-03-1992	M	DBC	DBC	4	13	5	9	48	79				WR							75.8 85.8	
3097	271000015	355022158	SAHAY SHIVAJI BHIMAR	03-03-1983	M	OPEN	OPEN	6	11	6	8	46	79											75.8	
3098	221000080	355046412	SHANTEN SHIVAJI PATIL	25-01-1986	M	OPEN	OPEN	5	12	7	5	50	79											80.1	
3099	291000012	355066091	PRATAP RANGRAO DESAI	11-04-1986	M	OPEN	OPEN	10	11	7	3	48	79											87.1	
3100	311000014	355013665	JYOTINDRA SURESH PAJAJE	01-07-1987	M	EWIS	EWIS	4	18	7	4	46	79											70.6	

निवेदन

दिनांक: 26/06/2024

प्रति,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य.
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य.
३. मा. उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य.
४. मा. महसूल मंत्री, महाराष्ट्र राज्य.
५. मा. जलसंपदा मंत्री, महाराष्ट्र राज्य.
६. मा. अरोग्य मंत्री, महाराष्ट्र राज्य.
७. मा. कृषि मंत्री, महाराष्ट्र राज्य.
८. मा. नगर विकास मंत्री, महाराष्ट्र राज्य.
९. मा. वन मंत्री, महाराष्ट्र राज्य.
१०. मा. ग्रामविकास मंत्री, महाराष्ट्र राज्य.

११. ~~उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य~~

विषय: सन २०२३-२४ या वर्षामध्ये राज्यातील विविध विभागामध्ये गट-क पदभरतीमध्ये माजी सैनिक यांच्यासाठी राखीव असलेल्या जागेवर नियुक्तीसाठी अन्यायकारक किमान गुणांची अट एम.पी.एस.सी. गट-क पदभरतीप्रमाणे लागू करून माजीसैनिकांना न्याय देणेबाबत...

- संदर्भ: १. महाराष्ट्र राजपत्रित गट-ब व गट-क सेवा परीक्षा योजना प्रसिद्ध दिनांक १९ जानेवारी २०२३
 २. महाराष्ट्र राजपत्रित तांत्रिक सेवा परीक्षा योजना प्रसिद्ध दिनांक २४ फेब्रुवारी २०२३.
 ३. महाराष्ट्र राजपत्रित नागरी सेवा परीक्षा परीक्षा योजना प्रसिद्ध दिनांक ३० सप्टेंबर २०२२.
 ४. UPSC जाहिरात क्रमांक 05/2024 CSP प्रसिद्ध दिनांक १४ फेब्रुवारी २०२४

महोदय,

उपरोक्त विषयान्वये, सन २०२३-२४ या वर्षामध्ये राज्यातील महसूल विभाग, नगरविकास विभाग, ग्रामविकास विभाग, जलसंपदा विभाग, आरोग्य विभाग, अर्थ व वित्त विभाग, वन विभाग, कृषी इत्यादी विभागामध्ये गट-क संवर्गातील ४५६०९ हून अधिक विविध पदभरतीसाठी जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या असून, एकूण ६००० हजाराहून अधिक पदे महाराष्ट्र शासनाच्या समांतर आरक्षणाद्वारे माजीसैनिक यांच्यासाठी राखीव आहेत. परंतु सदर पदभरतीच्या जाहिरातीमध्ये अन्यायकारक किमान ४५ टक्के म्हणजे २०० पैकी ९० गुणांची अट सर्वसामान्य विद्यार्थ्यांप्रमाणे माजी सैनिकांसाठी अनिवार्य केल्याने माजी सैनिक, सदर पदापासून वंचित राहत आहे. मुळात माजी सैनिकांसाठी लागू केलेली किमान ४५ टक्के गुणांची अट ही चुकीची असल्याचे आपल्या खालील मुद्यांच्या आधारे निदर्शनास आणून देण्यात येत आहे.

१. महोदय, माजी सैनिक हा १० वी अथवा १२ वी नंतर सैन्य दलामध्ये भरती होतात व १७ ते २५ वर्ष प्रदीर्घ देशसेवेत असतात, या कालावधी मध्ये ते अभ्यासापासून पूर्णतः दुरावलेले असतात. प्रदीर्घ सेवेनंतर ते सेवानिवृत्त होऊन पुन्हा वयाच्या ३६ नंतर आपल्या आयुष्याची नव्याने सुरवात करत असताना ते सामान्य विद्यार्थ्यांप्रमाणे स्पर्धा करू शकत नाहीत, म्हणूनच शासनाने माजी सैनिकांना समाजामध्ये सन्मानाने जगता यावे यास्तव त्यांच्यासाठी गट क परीक्षेमध्ये १५ टक्के जागा समांतर आरक्षणाद्वारे राखीव ठेवल्या आहेत. परंतु वरील परीक्षांमध्ये सर्वसामान्य विद्यार्थ्यांप्रमाणे माजी सैनिकांना देखील ४५ टक्के किमान गुणांची अट असल्याने बहुतांशी जागा रीक्त आहे.
- संदर्भ क्रमांक १ अन्वये महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाद्वारे गट-क सेवा परीक्षा घेण्यात येते, ज्या परीक्षेमध्ये माजी सैनिकांसाठी १५ टक्के जागा समांतर आरक्षणाद्वारे राखीव आहेत. या परीक्षेमध्ये किमान गुणांची अट ही अराखीव

True Copy

Ashish S. Galkwad

प्रवर्गासाठी 35 शतमत (percentile), इतर प्रवर्गासाठी 30 शतमत (percentile), प्राविण्य प्राप्त खेळाडू व दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी 20 शतमत (percentile) ही आहे व माजी सैनिकासाठी कोणतीही किमान गुणांची अट स्पष्टपणे दिलेली नाही. परंतु वरील प्रमाणे विविध विभागामध्ये चालू असलेल्या पदभरती मध्ये मात्र किमान गुणांची अट शतमत (percentile) मध्ये न ठेवता ती अन्यायकारक पद्धतीने एकूण गुणांच्या 45 टक्केवारीमध्ये ठेवण्यात आल्याने माजी सैनिक आपल्या हक्काच्या पदापासून वंचित ठेवण्यात आले आहे.

३. संदर्भ क्रमांक २ अन्वये महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग राजपत्रीत तांत्रिक सेवा परीक्षाद्वारे वर्ग अ व वर्ग ब संवर्गातील पदभरती करते. या परीक्षेमध्ये किमान गुणांची अट ही अराखीव प्रवर्गासाठी 35 शतमत (percentile), इतर प्रवर्गासाठी 30 शतमत (percentile), प्राविण्य प्राप्त खेळाडू व दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी 20 शतमत (percentile) ही आहे. म्हणजे शासनाला वर्ग अ व वर्ग ब संवर्गातील अधिकारी किमान 35 शतमत (percentile) किंवा त्यापेक्षा कमी गुण असलेले चालतात परंतु त्याच विभागातील वर्ग क चा कर्मचारी मात्र किमान 45 टक्के गुण घेणाराच पाहिजे. त्यापुढे गनिमत अशी की माजी सैनिक हा देखील शासनाला वर्ग अ व वर्ग ब अधिकाऱ्यापेक्षा जास्त गुण घेणारा पाहिजे ही बाब येथे खेदाने नमूद करावी लागते.
४. संदर्भ क्रमांक 3 अन्वये महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग राजपत्रीत नागरी सेवेतील वर्ग अ व वर्ग ब संवर्गातील अधिकाऱ्यांची पदभरती करते. या परीक्षेमध्ये किमान गुणांची अट ही अराखीव प्रवर्गासाठी 35 शतमत (percentile), इतर प्रवर्गासाठी 30 शतमत (percentile), प्राविण्य प्राप्त खेळाडू व दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी 20 शतमत (percentile) ही आहे. म्हणजे शासनाला नागरी सेवेतील (उपजिल्हाधिकारी, उपविभागीय पोलीस अधीक्षक, तहसीलदार, गट विकास अधिकारी इत्यादी) वर्ग अ व वर्ग ब संवर्गातील अधिकारी किमान 35 शतमत (percentile) किंवा त्यापेक्षा कमी गुण असलेले चालतात, परंतु गट क चा माजी सैनिक कर्मचारी मात्र किमान 45 टक्के गुण घेणाराच पाहिजे ही बाब आपल्या निदर्शनास आणून देण्यात येत आहे.
५. संदर्भ क्रमांक 4 अन्वये UPSC द्वारे IAS, IPS व IFS अधिकाऱ्यांची पदभरती करते. सदर पदभरतीच्या पूर्व परीक्षेला असलेल्या पेपर-2 साठी किमान गुणांची अट ही केवळ 33 टक्के आहे. परंतु महाराष्ट्र शासनाच्या विविध विभागामध्ये गट क चा माजी सैनिक कर्मचारी मात्र किमान 45 टक्के गुण घेणाराच पाहिजे.
६. विशेष म्हणजे वरील प्रमाणे विविध विभागातील पद भरती ज्या IBPS व TCS यांच्या कडून करण्यात आली. त्यापैकी IBPS द्वारे राष्ट्रीयकृत बँकेतील विविध पदासाठी भरती केली जाते तेथे देखील किमान 45 टक्के गुणांची अट नाही. आपल्या माहितीसाठी कृषि विभागातील जाहिरातीद्वारे प्रसिद्ध जागेचे विवरण पुढीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	विभाग	माजी सैनिकांसाठी राखील जागा	भरलेल्या जागा	45 टक्के किमान गुणांच्या अटीमुळे रीक्त जागा
१	ठाणे	36	01	35
२	कोल्हापूर	38	05	33
३	पुणे	28	02	26
४	नाशिक	27	05	22
५	छत्रपती संभाजीनगर	30	05	25
६	लातूर	26	02	24
७	अमरावती	24	01	23
८	नागपूर	56	0	56
	एकूण	265	21	244

वरील कृषि विभागातील माजी सैनिकांसाठी असलेल्या रीक्त जागेप्रमाणेच इतर विभागाची देखील थोड्या-फार फरकाने सारखीच स्थिती असल्याचे दिसून येते.

प्रमुख मागण्या

१. माजी सैनिक व सर्वसामान्य विद्यार्थ्यांसाठी एकच असलेली किमान 45 टक्के गुणांची अट माजी सैनिक या समांतर आरक्षण असलेल्या राखीव जागेसाठी पूर्णतः शिथिल करण्यात यावी.
२. माजी सैनिक यांना त्यांच्या सेवा कार्यामुळे व अभ्यासापासून दूर राहिल्याने विशेष समांतर आरक्षण असल्याने किमान 45 टक्के गुणांची अन्यायकारक अट महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या गट-क संवर्गातील माजी सैनिकासाठी असलेल्या नियमप्रमाणे शिथिल करण्यात यावी.
३. सर्व विभागांना मा. मुख्यमंत्री, उपमुख्यमंत्री तसेच सर्व संबंधित विभागाच्या मंत्री महोदयांनी सन २०२३-२०२४ सालामध्ये पदभरती झालेल्या संबंधित पदभरती करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना तत्काळ सूचना देऊन माजी सैनिकांना नियुक्ती देण्याबाबत सूचना द्याव्यात.
४. माजी सैनिकासाठी राखीव असलेल्या जागा इतर सामान्य विद्यार्थ्यांना देण्यात येऊ नयेत.
५. सर्व माजी सैनिक यांच्यासाठी राखीव असलेल्या जागी अर्जदारांना मिळालेल्या गुणांच्या आधारे कोणत्याही किमान गुणांच्या अटीशिवाय तत्काळ नियुक्ती देऊन भरण्यात याव्यात.

वरील सर्व मुद्द्यांचा तटस्थपणे न्यायपूर्वक विचार करून माजी सैनिकांच्या हाक्काच्या जागा कोणत्याही किमान गुणांच्या अटी शिवाय भरण्याची प्रक्रिया तत्काळ पूर्ण करण्याच्या सूचना संबंधित विभागातील पदभरती करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना द्याव्यात व वरीलप्रमाणे सर्व विभागामध्ये माजी सैनिकासाठी राखीव असलेल्या जागी सर्व नियुक्ती देण्यात याव्यात ही नम्र विनंती.

SDJ
आपले विश्वासु

प्रत:

- मा. मुख्य न्यायाधीश, मुंबई उच्च न्यायालय यांना माहिती सविनय सादर.
- मा. अध्यक्ष, मानव अधिकार आयोग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती सविनय सादर.
- मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. सचिव, महसूल विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. सचिव, नगरविकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. सचिव, ग्रामविकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. सचिव, जलसंपदा विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. सचिव, आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. सचिव, वन विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. सचिव, अर्थ व वित्त विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. सचिव, कृषी विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
- मा. गट-क संवर्गातील पदभरती करणारे महसूल विभाग, नगरविकास विभाग, ग्रामविकास विभाग, जलसंपदा विभाग, आरोग्य विभाग, अर्थ व वित्त विभाग, वन विभाग, कृषी विभागाचे संबंधित अधिकारी, यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

33 =

EXHIBIT-E

90

24

RNINo. MAHBIL/2009/55526

Reg.No. MH/MR/South-342/2014-16

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

भाग चार-क

वर्ष ६, अंक ११]

गुरुवार ते बुधवार, ऑगस्ट २८-सप्टेंबर ३, २०१४/भाद्र ६-१२, शके १९३६

[पृष्ठ १०

[किंमत : रुपये ६.००]

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाव्यतिरिक्त इतर वैधानिक प्राधिकार्यांनी तयार केलेले (भाग एक, एक-अ व एक-त यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले वैधानिक नियम व आदेश यांमध्ये इतर) वैधानिक नियम व आदेश ; यात भारत सरकार, उच्च न्यायालय, पोलीस आयुक्त, आयुक्त (राज्य उत्पादन शुल्क), जिल्हा दंडाधिकारी व निवडणूक आयोग, निवडणूक न्यायाधिकरण, निवडणूक निर्णय अधिकारी व निवडणूक आयोगाखालील इतर प्राधिकारी यांनी तयार केलेले वैधानिक नियम व आदेश यांचा समावेश होतो.

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

Rules of Procedure

No. ROP/2005/II Preamble.—The Maharashtra Public Service Commission framed the Rules of Procedure in the year 1981 to regulate its internal procedure of work. These rules of Procedure were revised at the instance of the Union Public Service Commission so as to have uniform pattern all over the country and to accommodate the relevant judgments of the various Courts of law. After the revised Rules of Procedure came into being on 20th October, 2005 several amendments were made to the said Rules of Procedure over the period of time, so as to make the functioning of the Commission more transparent, impartial, rational, reasonable, fare and equitable. Incorporating all these modifications and in supersession of all the previous rules the Maharashtra Public Service Commission in exercise of its functions as stipulated in article 320 of the Constitution of India hereby makes and adopts the following rules of procedure to regulate its internal procedure of work.

1. *Short Title and Commencement.*—(1) These rules may be called The Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure, 2014.

(2) These rules shall come into force on 16th day of May, 2014.

2. *Definitions.*— In these rules, unless there is anything repugnant in the subject and context :—

(1) "Chairman" means the Chairman of the Maharashtra Public Service Commission ; and includes a person appointed by the Governor by virtue of clause 1(A) of Article 316 of the Constitution for discharging the function of Chairman.

(2) "Commission" means the Maharashtra Public Service Commission ;

(3) "Constitution" means the Constitution of India ;

(4) "Controller of Examinations" means the Deputy Secretary and Controller of Examinations in the office of the Commission ; or any other officer who is entrusted with the responsibility of the said post by the Chairman.

- (5) "Examination Committee" means the Committee constituted under Rule 6.3 (ii);
- (6) "Examiner" means and includes paper setters, scrutinizers, evaluators and moderators as appointed for examination by the Commission.
- (7) "Government" means the Government of Maharashtra;
- (8) "Governor" means the Governor of Maharashtra;
- (9) "Gazette" means the Maharashtra Government Gazette;
- (10) "Interview Committee" means the Committee constituted under Rule 6.3 (i);
- (11) "Member" means a Member of the Maharashtra Public Service Commission and includes the Chairman or Acting Chairman thereof;
- (12) "Secretary" means the Secretary to the Maharashtra Public Service Commission;
- (13) "Screening Committee" means the Committee constituted under Rule 6.3 (i).

3. *Allocation of work.*—The work coming before the Commission shall be dealt with either by the Commission or by the Chairman or by a Committee of one or more Members formed by the Chairman or by the Commission as provided in these rules.

4. *Matters to be decided by the Commission.*—The following matters shall be decided by the Commission—

(1) Any case in which a decision is required to be taken regarding the formulation of a new policy of the Commission in respect of any matter coming before it or the variation, modification or revision of the policy earlier decided upon;

(2) Any case in which a decision is required to be taken on the general principles to be adopted in the matter of Appointment by Promotion, Transfer or Nomination, including laying down qualifications required to be fulfilled by the candidates for such a Promotion, Transfer or Nomination;

(3) Any case in which a decision is required to be taken regarding framing of Schemes for holding a Competitive Examination for Recruitment or Departmental Examinations or their modification;

(4) Any case in which a decision is required to be taken on framing of Rules or Regulations connected with the Commission or their powers or the conduct of their business;

(5) The Annual Report of the Commission;

(6) Any matter which the Chairman or any Member may, like to place before the Commission for decision or for formulating the views of the Commission thereon;

(7) A. Preparation of Panels of Examiners and Advisers;

B. Preparation, approval and maintenance of a panel of the retired Members Chairpersons of Maharashtra Public Service Commission for the purpose as provided for under rule 10.

(8) Blacklisting of or any other Punitive Action against any applicant for a post advertised by the Commission.

(9) Withdrawal of names of candidates recommended to any posts on account of their misconduct in violation of the Commissions Instructions;

(10) All the matters of the Commission shall be decided either by circulation or in a Meeting of the Commission. However, if any Member desires that a particular matter should be decided in a Meeting of the Commission then that matter shall be so decided in the Meeting of the Commission.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र भाग चार-क. गुरुवार ते बुधवार, ऑगस्ट २८-सप्टेंबर २, २०१४/भाद्र ६-१२, संके ११३६

5. *Matters to be decided by the Chairman.*—The following matters shall be decided by the Chairman :—

- (1) All matters pertaining to the Administration of the Commission's office, except those which are within the competence of the Secretary, the matters decided by the Secretary being submitted to the Chairman for information and approval ;
- (2) Constitution or reconstitution of Committees of one or more Members including the Chairman and assigning or reassigning to each Committee specific items of work, Committees so formed to remain in operation till reconstituted by the Chairman ;
- (3) Advertisement and Notifications for Recruitment to the posts within the purview of the Commission specifying the prescribed application fee for rechecking, mode of payment of such a fee etc. therein and the newspapers in which they are to be published ;
- (4) Matters relating to the Competitive and Departmental Examinations, except those referred to in Sub-rule (3) of Rule 4.
- (5) Experts to be invited to assist the Commission, or the Interview Committee at the time of interviews ;
- (6) Appointment of Examiners ;
- (7) Venue of the Examinations conducted by the Commission ;
- (8) Dates of interview of candidates for posts advertised by the Commission ;
- (9) The Chairman may assign any of the above matters either to a Member or a Committee/s.

6. *Matters to be decided by the Committees.*—(1) The Committee constituted under rule 5 (2) shall, if it consists of more than one Member, decide the work, assigned to such a Committee by the Chairman under the said Rule, generally by circulation of the relevant papers among the Members of the Committee.

(2) Where any Member desires the matter under circulation to be discussed in a Meeting of the Committee, the same shall be so discussed and a decision taken. The decision of the Committee shall thereafter be circulated to the remaining Members of the Commission for their approval. If any such Member disagrees with the decision of the Committee, the matter shall be decided by the Commission.

(3) *The Chairman may appoint.*—

(i) A Screening Committee consisting of one or more members for discharge of functions in pursuance of Rule -5(2) of these regulations.

(ii) An Examination Committee consisting of one or more Members for discharging functions in pursuance of Rule 5(2) of these regulations.

(iii) An Interview Committee consisting of one or more Members for discharge of functions in pursuance of Rule 5(2) of these regulations.

7. *Mode of Recruitment.*—(A) The Commission on receipt of a requisition from the Government, in respect of the posts to be filled up shall adopt any one of the following methods for recruitment, viz—

(I) Competitive Examination.

(II) Direct recruitment.

(III) Limited Departmental Competitive Examination.

93

(I) Competitive Examination :

A. Competitive Examination may consist of any one or more of the following viz.

- (i) Written Preliminary Examination,
- (ii) Written Main Examination.
- (iii) Physical Test,
- (iv) Interview.

(II) Direct recruitment :

Shall consist of any one of the following :—

(i) Interviews only when the number of eligible applicants is within the proportion prescribed under the provision of Rule 9 (i).

(ii) Shortlisting of candidates by applying suitable criteria and thereafter by interview of the shortlisted candidates.

(iii) Screening test of the candidates followed by interview.

(III) Limited Departmental Competitive Examination :

A Limited Departmental Competitive Examination shall be held as provided for in the Rules of Recruitment for that post and selection of the candidates shall be so done solely on the basis of such an examination without holding interviews.

B. If it is required to delete a question from any Preliminary / Main / Screening Departmental examination for any reason whatsoever marks allocated for the question shall be reduced from the total maximum marks for that paper and the percentages for that particular paper, subject or examination, as the case may be, shall be deduced on the basis of such reduced maximum marks.

8. Recruitment based on Competitive Examination.—(i) The Commission may hold a Preliminary Examination with a view to shortlist candidates who will then appear for the Main Examination. The shortlisting will be done based on merits of the candidates, in their respective category and the number of vacancies for that category.

(ii) The cut-off line of marks shall be fixed in such a manner that the number of candidates available for the main examination shall be 8 times the total posts available for recruitment. The cut-off line of marks so fixed shall be brought down so as to have candidates 10 times the number of vacancies, in each of the categories. However, candidates so additionally qualified for the main examination shall be eligible for selection for the posts from their respective reserved categories only.

(iii) The marks of this preliminary examination shall be counted only for the purpose of shortlisting of candidates and will not be counted while drawing the final merit list

(iv) The Commission shall conduct main written examination in accordance with the prescribed examination scheme.

(v) The number of candidates to be shortlisted for the interview shall be 3 times the number of vacancies in the respective categories.

(vi) The candidates securing minimum 35 percentile marks in open category, 30 percentile marks in the backward class category, 20 percentile marks in the meritorious sports persons category and physically handicapped category in the Main examination shall only be considered to be called for the interview. The candidates to be shortlisted under physically handicapped category or meritorious sports persons category shall be eligible to avail only one facility, either as physically handicapped or as meritorious sports persons. Similarly candidates belonging to Ex-Service men category securing minimum 20% percentile in the main examination shall only be called for interview. They shall also be able to avail only one facility either as that for Ex-Service men, Physically handicapped or that for meritorious sports persons.

94

महाराष्ट्र शासन राजपत्र भाग चार-क, गुरुवार ते बुधवार, ऑगस्ट २८-२९ सेंबर ३, २०१४/भाद्र ६-१२, शके १९३६

However, the total number of candidates to be called for interview for a category shall not exceed three times the number of vacancies reserved for that particular category :

Provided that the number of candidates to be called for the interview for a particular category may exceed three times the number of vacancies of that category only in the contingency that more candidates secure equal cut-off percentile.

Explanation.—"Percentile" means the percentage of marks arrived by treating the marks of the candidate/candidates securing highest marks in that particular main examination as 100%.

Notwithstanding anything contained in the text above; if the number of candidates available for interview are less than the number of vacancies reserved for that particular category for the reason that the adequate number of candidates could not secure minimum percentile marks prescribed for the particular category, the Commission may for such an examination consider to reduce the minimum percentile prescribed to the extent that at least candidates equal in number to the vacancies reserved for that particular category are available.

(vii) The marks secured by these eligible candidates in the main examination shall be counted for the final result.

(viii) For certain recruitment, the physical test may have to be held. Passing in the physical test in accordance with the scheme shall be obligatory. Where such physical test is to be conducted, the number of candidates shortlisted for physical test, shall be four times the number of vacancies. The candidates who do not pass the physical test shall not be called for the interview.

9. *Direct Recruitment.*—(i) The number of candidates to be shortlisted for the interview shall be as follows :—

No. of posts advertised	No. of candidates to be called : for interview
1	5
2	8
3 and more	3 times

However, in cases of isolated posts at the State level i.e. Directors of field department etc. which are equivalent to the grade of Joint Secretary in Mantralaya or above, the Commission may decide from time to time, the number of candidates to be called for the interview. The number of candidates to be shortlisted for interview shall not exceed 10 times the number of such vacancies, in any case.

(ii) If the number of candidates found eligible after scrutiny are less than the proportion mentioned herein above in clause (i) all such eligible candidates shall be called for the interview.

(iii) If some of the candidates having called, either do not turn-up for the interviews or are found ineligible on verification of their original documents or fail to produce relevant documents and hence do not qualify for the interview, it shall not prevent the Commission from conducting the interviews of only the eligible candidates from amongst those called for the interview.

(iv) If the candidates once called for the interview, fail to produce the original documents for verification or are found to have made false, incorrect, excessive, misleading claims in their application, on the basis of which they were called for the interview, they shall be liable to be debarred from appearing in any of the examinations or applying for any vacancy published by the Commission.

(v) In case, the response to the advertisement exceeds the proportion laid down in Rule 9(i) above, the Commission may apply criteria for shortlisting of the candidates for interview as follows :—

(a) Whenever there is a provision for a preferential academic qualification or experience in the rules of recruitment of the post it shall be accorded the highest priority while shortlisting the candidates for interview.

(b) For the posts prescribing only minimum educational qualifications without experience, preference shall thereafter be given to the higher academic qualification. A higher academic qualification means, an educational qualification above the one that has been sought as a minimum academic qualification in the very same field i.e. when graduation is the minimum qualification, post graduation of that graduation stream shall be considered to be the next higher qualification, so however that every diploma or degree gained subsequent to the basic relevant graduation shall not be deemed to be a higher qualification :

Provided that M.Phil or equivalent degree, Ph.D. or equivalent qualification under any other nomenclature recognized by the competent authorities shall be construed as the next higher level academic qualification after the post graduation in ascending order :

Provided further that whenever the professional degrees (like B.Ed.etc) have been sought along with the basic graduation, they will not be regarded as higher academic qualifications for the purpose of short listing, though the higher professional degrees than the minimum required shall be treated as higher academic qualifications only after all the higher academic qualifications mentioned herein above are exhausted for short listing :

Provided also that no preference shall be accorded to any other additional degree, diploma or such other academic qualifications which are not relevant to the basic stream of minimum academic qualification asked for.

(c) The preferences mentioned above shall be applied in a sequential order till the prescribed ratio of short listing in the rule 9(i) is reached.

(d) For the posts prescribing minimum academic qualifications together with minimum experience, the criterion of higher experience than the minimum prescribed shall be applied after the preferential qualification for short listing and if the ratio is not reached, then only the criterion of higher academic qualification as provided for in clause (b) above shall be invoked.

(e) In the contingency that the ratio still remains higher after exhausting the procedure laid down above, the candidates having higher class, grade or percentage in that order in the basic graduation (minimum academic qualification) shall be shortlisted.

If the ratio still remains higher then the class grade or percentage in the higher academic qualification shall be taken into consideration.

(vi) If the response to the advertisement is so large that application of such a criteria to shortlist candidates for interview is not possible the Commission may decide to hold a screening test. Based on the merit of the performance in such a test the candidates will be shortlisted, the proportion being the same as mentioned in Rule 9 (i) above.

(vii) In every case where the Commission decides to hold a screening test, the Commission may also prescribe the syllabus, type and the number of questions, duration of the test, the marking system etc.

(viii) Whenever a screening test is held for selection by direct recruitment for the post/cadre which is :-

- (a) the lowest feeder / entry level, or
- (b) not specifying special qualifications, or
- (c) not seeking experience.

the marks of the screening test shall be considered only for short listing of the candidates and final recommendation shall be made on the basis of the marks obtained by the candidates in the interview / viva voce and for all other selections by direct recruitment to the posts/cadre other than those specified in a,b,c above, if a screening test is held the marks of the screening test shall be considered for final recommendation, so however that, the marks allocated for interview shall not exceed 25% of the marks allocated for the screening test

महाराष्ट्र शासन राजपत्र भाग चार-क, गुरुवार ते बुधवार, ऑगस्ट २८-सप्टेंबर ३, २०१४/भाद्र ६-१२, शके १९३३

Provided that the Commission shall determine as to which of the types mentioned above, a Screening Test falls in and notify accordingly before the conduct of the Screening Test :

Provided further that, if any question arises as to the type in which a particular Screening Test falls, the decision of the Commission shall be final.

(ix) Notwithstanding anything contained in these rules, only those candidates securing at least 41% marks in the interview/viva voce conducted for all types of direct recruitment shall be eligible for final recommendation :

(x) Provided that in respect of the direct recruitment where marks of the screening tests are required to be considered for the recommendation, the final merit list shall be drawn for each category by adding marks obtained in the Screening Test by such eligible candidates to the marks secured by them in the interview/viva voce and in respect of all the other direct recruitments only on the basis of the marks obtained by such eligible candidates in interview/viva voce for each category.

Note.—In this clause word “category” means and includes the reserved categories prescribed for vertical and lateral reservations by the Government.

10. *Appointment of Interview Committee and declaration of result.*—(1) For the purpose of conducting interview of the candidates shortlisted, the Chairman may constitute an Interview Committee consisting of the Chairman and/ or one or more Members.

(2) The Chairman may evolve / adopt any method as he deems fit to maintain the secrecy of the Interview Committee from the prospective candidates and vice-versa.

(3) The Chairman, and where he is not a Member of the Committee, the Senior most Member shall be the President of the Interview Committee.

(4) Whenever the strength of the Members of the Commission including the Chairman is reduced to less than half the total approved strength for any reason whatsoever, including non appointment of the Members or the members proceeding on a long leave for a period more than two months or due to the suspension of the Members or for any other reason and if the Commission thinks that the work of conducting interviews is likely to suffer, the Commission may authorize Chairman to constitute special interview committees under the chairmanship of the retired Chairpersons/Members of the Commission from the panel constituted and maintained as provided under Rule 4(7 B) :

Provided that the President of such a special interview committee shall hand over immediately at the end of the interview the list of the candidates considered suitable by such a committee to the Secretary in a sealed envelope and shall not retain or maintain any record whatsoever thereof with himself/herself. Further processing of the result of interviews conducted by such a special interview committee shall be done by the Secretary and shall be finalized as provided for hereinafter. The President of such a committee shall not be involved or associated with any other process of selection excepting conducting of the interview and handing over of the list of suitable candidates to the Commission as provided herein above :

Provided further that, selection of the member and the kind of interviews to be entrusted to such a Committee constituted under the chairmanship of the non sitting Members shall be done by the Chairman.

(5) The Interview Committee may be assisted by a Representative of the Government and/ or Expert Adviser, if any invited on that occasion. The representative of the Government and / or adviser shall at the conclusion of the interview, hand over to the President of the interview Committee, a list of candidates considered suitable by him/them. This list shall be of a recommendatory nature and it shall not be binding on the Interview Committee to accept it. In case of direct recruitment, Interview Committee shall prepare the final list of candidates according to the order of merit taking into consideration the reservation for backward classes, if any.

(6) The President of the Interview Committee shall then, Communicate to the Secretary the decision of the Interview Committee, who shall then draw up the minutes of the Selection and submit them to the Members of the Interview Committee, for their approval.

(7) While preparing the final recommendation list for deciding the ranking of the candidates securing equal marks, the following criteria shall be made use of in a sequential manner one after the other :—

- (i) Educational Qualification as on the last date of receipt of application in descending order as Ph.D., M.Phil, Post Graduation, Post Graduation by distance Education
- (ii) The date of acquiring higher qualification.
- (iii) Preferential qualification if so mentioned in the advertisement / notification Rules of Recruitment.
- (iv) If the experience is desired for the post in question then the experience on the last day of receipt of application.
- (v) If a provision is made in the advertisement or notification or Rules of Recruitment then the backward classes candidates in ST, SC, DT (A), NT(B), SBC, NT(C), in that order.
- (vi) Older in age.
- (vii) Thereafter the ranking should be decided by the first letter of the surname as appears alphabetically.

But in the case of the Police Sub Inspector Limited (Departmental) examination while preparing the final recommendation list for deciding the ranking of the candidates securing equal marks, the following criteria shall be made use of in a sequential manner one after the other :—

- (a) Degree + Maximum to minimum experience in descending order
- (b) 12th + Maximum to minimum experience in descending order
- (c) 10th + Maximum to minimum experience in descending order

The Minutes of the selection so approved by the Interview Committee shall be intimated to the Government by way of recommendation of the suitable candidates against the informed vacancies after ratification by at least one half the Members of the Commission (who are functioning including the Chairman).

(8) (a) In case of recruitment by Competitive Examination wherever multiple cadre posts are involved, the reserve list shall not be maintained. The posts fallen vacant due to non- acceptance of the offer of appointment by the candidates recommended, shall be filled in through subsequent Competitive Examination. When only single cadre is involved for selection by competitive examination the reserve list shall be maintained for a period of one year from the date of declaration of result or up to the publication of subsequent advertisement for recruitment to the same post "whichever" is earlier.

(b) In case of direct recruitment, the reserve list shall be maintained to the extent of 50% of the posts advertised and shall lapse on the expiry of one year from the date of declaration of the result or on the publication of subsequent advertisement for recruitment to the concerned post, whichever is earlier.

11. Answer books of the candidates—handling, custody, verification.—(1) Answer books of all the examinations conducted by the Commission shall be received at the office of the Commission as specified by the Secretary or the Controller of Examination.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र भाग चार-क, गुरुवार ते बुधवार, ऑगस्ट २८-सप्टेंबर ३, २०२३/सा.३-३२, शके १९३६.

(2) For conventional examination, the candidates shall have the right to apply to the Commission for verification of their answer books. The action of verification shall be limited to :—

- (a) ascertaining that every answer is assessed ;
- (b) totalling of all the marks.

Thus there shall be no revaluation of answer books whatsoever :

Provided further that the applicant/candidate shall be required to submit his application within a stipulated period of time and with the prescribed fees as laid down either in the Notification or in the Scheme of the examination as the case may be.

(3) Verification of the answer sheets shall not be permissible in case of Preliminary Examination and Screening Examination.

12. *Method of Moderation.*—To ensure fair and equitable assessment of the Answer Books, the Commission may resort to moderation of the evaluated answer books in respect of all the conventional examinations. The modalities in which moderation is to be done have been spelt out by the Commission in its Standing Orders. The Commission may suitably modify any one the above orders based on the experience gained by them.

13. *Irregularities committed by the Candidates.*—Any candidate who wilfully commits any irregularity as regards the selection procedure shall face Administrative Action or Punitive Action as may be imposed by the Commission. The Commission may to the extent possible by a separate standing order spell out the irregularities and the likely actions that may follow as a consequence. Provided further that either the Secretary or the Controller of Examination may issue a Show Cause Notice to the concerned candidates before taking action as above.

14. *Appointments by Promotion, Disciplinary Action, Recruitment Rules and Inter-service transfers.*—(1) The Chairman may appoint a standing Committee of one or more Members for one or more Departments from time to time. This Committee shall consider proposals received from the Government as regards selection by Promotion, Departmental Inquiries, Recruitment Rules and Inter-service transfers.

(2) The decision of such a Committee shall be circulated by the Secretary to all the other Members of the Commission for concurrence. In case of any disagreement either within the Committee or with any other Member of the Commission, the subject matter can be decided by the Commission either by circulation or in the Commission meeting.

15. *Meeting of the Commission.*—(1) *Quorum.*—Half the number of Members appointed shall be the quorum for a meeting of the Commission.

(2) Every subject in a meeting of the Commission shall be approved by majority of votes of the Members present. In case of an equal division of vote the Chairman shall have second or casting vote.

(3) The meeting of the Commission shall be held at least once in every two months.

(4) If the Meeting of the Commission cannot be held for want of quorum at the appointed time, the Chairman may adjourn the Meeting for half an hour and thereafter the Meeting shall be held at the same place, wherein the question of quorum will not apply. The Chairman may also adjourn the meeting for want of quorum to further date, when the adjourned meeting could be so convened.

(5) If the Chairman is unable to be present at a meeting the senior most Member present shall preside over the meeting and he shall have all the powers of the Chairman in that meeting.

(6) All decisions of the Commission shall be recorded by the Secretary in accordance with the directions of the Commission. If any Member dissents with any decision, his opinion shall be so recorded in the minutes if desired by him.

(7) The Minutes of Meeting after the approval of the Chairman shall be circulated to all the Members within a reasonable time. It shall be the duty of the Secretary to ensure that all the Minutes of the Meeting of the Commission are invariably preserved as a permanent record. Further at the end of every financial year all the minutes of Meetings in that year shall be bound together and preserved as a permanent record.

(8) If the Chairman is away from the headquarter or has not attended the office for any other reason then the senior most Member present in the office may deal with any urgent matter appearing before him. Such an action shall thereafter be reported to the Chairman and the other Members for information.

(9) When a decision of the Commission is not unanimous neither the fact nor the remarks shall be communicated by the Commission to any other authority.

16. *Power of the Commission to correct the mistake.*—The Commission may correct any clerical, typographical, arithmetical or other mistake in the rank list, advice list or short list etc. or errors arising therein from any accidental slip or omission at any time, either on its own motion or on the application of any of the concerned.

Secretary shall keep a detailed record of such deliberation leading to correcting the mistake by the Commission. This record shall be maintained permanently.

17. *Commission's Decision.*—When the Commission is required to give advice or to submit proposals to any authority, the decision of the Commission shall be communicated in a letter signed by the Secretary or any other officer in the Office of the Commission authorised by the Chairman. In any case, when the decision is not unanimous, neither the fact of, nor the ground for dissent, shall be communicated to the authority.

18. *Matters not regulated.*—In dealing with the matters for which no provision is made in these Rules, the Commission may regulate the proceeding in such a manner as they deem fit.

19. *Right to Interpretation.*—Commission reserves to itself the right of interpreting these rules.

20. *Duties of Secretary.*—(1) All communication addressed to the Commission shall be addressed to the Secretary of the Commission.

(2) All communication sent on behalf of the Commission shall be signed by the Secretary of the Commission.

(3) The Secretary may also by an office order stipulate the Officers who could sign such a communication.

21. *Legal Proceedings :-* For the purpose of all legal proceedings the Commission may sue or be sued in the name of Secretary, Maharashtra Public Service Commission. The Writ Petition bearing the name of the Hon'ble Chairman or any Member of Maharashtra Public Service Commission as a respondent is liable to be rejected on the grounds of non maintainability.

22. *Repeal and Saving* - The corresponding rules of procedure 2005 as in force immediately before the commencement of these rules are hereby repealed in so far as they provide for any of the matters contained in these rules :

Provided that anything done or any action taken under the rules shall not be called in question in any proceedings in any court or otherwise before the Commission on the ground that the rules have been repealed.

RAJENDRA MANGRULKAR,

Secretary,

Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.

Date : 16th May 2014.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र, भाग एक-मध्य उप-विभाग, गुरुवार ते बुधवार, मे २८-जून ३, २०१५/अखे ७-१३, शके १९३७

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

मुख्य कार्यालय : ५१/३, ७ व ८ वा मजला, कुपरेज टेलिफोन निगम इमारत, महर्षि कर्वे मार्ग, कुपरेज, मुंबई ४०० ०२१, दूरध्वनी : २२८२ १७२८, २२८२ १९६७

फोटो कार्यालय : बँक ऑफ इंडिया इमारत, ३ रा मजला, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१
दूरध्वनी क्रमांक : ०२२-२२६७ ०२१०, २२६७ ०१४८, २२६७ ०२४८, २२१० २२२२

फॅक्स नं. : ०२२-२२६७ ३९१५

ई-मेल : sec.mpsc@maharashtra.gov.in वेबसाईट : www.mpsc.gov.in

<https://mahampsc.mahaonline.gov.in>

100

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

Amendment To The Rules of Procedure

No. ROP/2013/II.—In exercise of its functions as stipulated under Article 320 of the Constitution of India, the Maharashtra Public Service Commission hereby makes the following rules further to amend the Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure, 2014; namely:—

1. These rules may be called, "the Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure (Amendment), 2015.
2. In rule 8, after sub-rule (ii), the following proviso shall be added, namely:—
"provided that, in exceptional circumstances and for reasons to be recorded in writing, the Commission may fix the cut-off line of marks so as to make available candidates up to 20 times the number of vacancies."

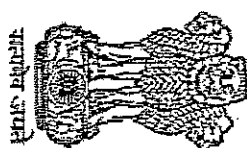
Mumbai,

RAJENDRA MANGRULKAR,

Secretary,

Dated: 15th May 2015.

Maharashtra Public Service Commission.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

भाग चार-क

वर्ष २, अंक ३७]

गुरुवार ते बुधवार, डिसेंबर २१, २०१६-जानेवारी ४, २०१७/पौष ८-१४, शके १९३८

[पृष्ठ ६

[किंमत : रुपये ६.००]

(10)

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाव्यतिरिक्त इतर वैधानिक प्राधिकाऱ्यांनी तयार केलेले (भाग एक, एक-अ व एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले वैधानिक नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त इतर) वैधानिक नियम व आदेश ; यात भारत सरकार, उच्च न्यायालय, पोलीस आयुक्त, आयुक्त (राज्य उत्पादन शुल्क), जिल्हा दंडाधिकारी व निवडणूक आयोग, निवडणूक न्यायाधिकरण, निवडणूक निर्णय अधिकारी व निवडणूक आयोगाखालील इतर प्राधिकारी यांनी तयार केलेले वैधानिक नियम व आदेश यांचा समावेश होतो.

(3)

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

Amendment to the Rules of Procedure

No. ROP/2016/II.—In exercise of its functions as stipulated under Article 320 of the Constitution of India, the Maharashtra Public Service Commission hereby makes the following rules further to amend the Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure, 2014, namely :—

1. (1) These rules may be called the Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure (Amendment), 2016.

(2) These rules shall be deemed to have come into force on 31st May 2016.

2. In rule 10 of the Maharashtra Public Service Commission, Rules of Procedure, 2014.

(1) In clause (a) of sub-rules (8), for the words "or up to the publication of subsequent advertisement" the words "or till the declaration of result of subsequent Competitive Examination" shall be substituted.

(2) for clause (b) of sub-rule (8), the following shall be substituted, namely :—

"(b) (i) In case of Direct Recruitment, the reserve list (waiting list) shall be operative for the period of one year from the date of declaration of the result or till the declaration of result of the subsequent recruitment process for the same post, whichever is earlier :

Provided that, the reserve list (waiting list), for the teaching posts such as Assistant Professor, Associate Professor and Professor under the Medical Education and Drugs Department of the Government shall be operative for the period of two years from the date of declaration of result or till declaration of result of the subsequent recruitment process for that post, whichever is earlier.

(ii) In case of Limited Departmental Competitive Examination, the reserve list (waiting list) shall be operative for the period of one year from the date of declaration of the result or till declaration of the result of the subsequent Examination for the same post whichever is earlier".

(3) after clause (b) of sub-rule (8) so substituted, the following shall be added, namely :—

"(c) While calculating the period of operation or period of validity of the reserve list (waiting list) under clause (a) or sub-clauses (i) and (ii) of clause (b) of this sub-rule, the period for which any order of court or tribunal staying the operation of the result or restraining the appointment, shall be excluded".

Mumbai,
dated 28th December 2016.

PRADEEP KUMAR,
Secretary,
Maharashtra Public Service Commission,
Mumbai.

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

मुख्य कार्यालय : ५ १/२, ७ व ८ वा मजला, कुपरेज टेलिफोन निगम इमारत,
महर्षी कर्वे मार्ग, कुपरेज, मुंबई ४०० ०२१.

दूरध्वनी क्रमांक : २२७९ ५९००, फॅक्स : २२८८ ०५२४.

फोटो कार्यालय : बँक ऑफ इंडिया इमारत, ३रा माळा, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१.

दूरध्वनी : २२६७ ०२१०/१४८/२४८, २२१० २२२२, फॅक्स : २२६७ ३९१५.

ई-मेल : sec.mpsc@maharashtra.gov.in वेबसाईट : www.mpsc.gov.in
<https://mahampsc.mahaonline.gov.in>

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

Amendment to the Rules of Procedure

No. ROP/2020/II.—In exercise of its functions as stipulated under Article 320 of the Constitution of India, the Maharashtra Public Service Commission hereby makes the following rules further to amend the Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure, 2014; namely:—

1. These rules may be called "The Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure (Amendment), Rules 2020."

2. In rule 2, sub-rule 10, shall be substituted as under:—

"Interview Committee" means the committee constituted under Rule 6(3)(iii) and Rule 10(4).

PRADEEP KUMAR,

Secretary,

Maharashtra Public Service Commission,
Mumbai.

Mumbai,
dated 22nd January 2020.

104

महाराष्ट्र शासन राजपत्र, भाग एक-मध्य उप-विभाग, गुरुवार ते बुधवार, जानेवारी २८-फेब्रुवारी ३, २०२१/माघ ८-१४, शके १९४२

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

मुख्य कार्यालय : ५ १/२, ७ व ८ वा मजला, कुपरेंज टेलिकॉम निगम इमारत,

महर्षा कर्वे मार्ग, कुपरेंज, मुंबई ४०० ०२१.

दूरध्वनी क्रमांक : २२८२ १७२८, फॅक्स : २२८२ ११६७.

फोर्ट कार्यालय : बँक ऑफ इंडिया इमारत, ३रा माळा, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१.

दूरध्वनी : २२६७ ०२१०/१४८/२४८, २२१० २२२२, फॅक्स : २२६७ ३११५.

ई-मेल : sec_mpsc@maharashtra.gov.in वेबसाईट : www.mpsc.gov.in

<https://mahampsc.mahaonline.gov.in>

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

Amendment to the Rules of Procedure

No. ROP/2020/II.— In exercise of its functions as stipulated under Article 320 of the Constitution of India, the Maharashtra Public Service Commission hereby makes the following rules further to amend the Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure, 2014; namely :—

1. (I) These rules may be called, “ The Maharashtra Public Service Commission Rules of Procedure (Amendment) Rules 2021.”

(II) These rules shall be deemed to have come into force on 16th July 2020.

2. In rule 8, sub rule (vi) the following portion,

“ The candidates securing minimum 35 percentile marks in open category, 30 percentile marks in the backward class category, 20 percentile marks in the meritorious sports persons category and physically handicapped category in the Main examination shall only be considered to be called for the interview.”

shall be substituted as

“ The candidates securing minimum 35 percentile marks in open category, 30 percentile marks in the backward class category and orphan class category, 20 percentile marks in the meritorious sports persons category and persons with benchmark disabilities category in the Main examination shall only be considered to be called for the interview.”

Mumbai,
Dated : 13th January, 2021.

PRADEEP KUMAR,
Principal Secretary,
Maharashtra Public Service Commission,
Mumbai.

Employment to defense services
personnel disabled in action and to the
dependents of defense services
personnel killed in action in the recent
conflict with Pakistan-grant of
priority for the purpose of-

Government Resolution. No. MCN. 1072/50877-V,
dated the 7th January 1972.

The question of rehabilitation of defense services personnel disabled in action and dependents of defense services personnel killed in action has been considered by Government in the light of the need for immediate assistance to them. Government has decided that defense services personnel disabled in action and one member each of the families of the defense services personnel killed, in action in the recent conflict with Pakistan in 1971 should be given priority in the matter of recruitment to Class III and Class IV posts in the State Government services, which are filled otherwise than by promotion or through the Maharashtra Public Service Commission. For the purpose of this concession, the members of the family of such deceased defense services personnel would include, besides his widow/his sons/unmarried daughters/near relations who agree to support his family.

2. Government is, therefore, pleased to issue the following instructions :—

(1) Lists of the defense services personnel disabled in action and the dependents of the defense services personnel killed in action who desire employment should be prepared by the Committee to be constituted by the Collector in accordance with the para 3 of this Government Resolution. The Committee should furnish such list to the respective Collector in the case of Greater Mumbai, such lists should be forwarded to the General Administration Department ('Z' Branch).

(2) In pursuance of the orders issued in Government Resolution, General Administration Department No. CDR. 1071/776/D-1, dated the 2nd April 1971 and Government Resolution, G. A. D. No. AEM. 1071-J, dated the 1st June 1971, all recruiting authorities whenever they have to make recruitment for any vacancies in Class III and Class IV posts are required to communicate particulars of vacancies in question together with the qualifications required for them to the Collectors of the respective Districts, in the case of Deptts./Offices outside Greater Bombay and to the General Administration Department, Sachivalaya, Bombay in the case of Departments/Offices in Greater Bombay. The General Administration Department and the Collectors of the respective Districts should utilise this information about vacancies for the purpose of forwarding to the recruiting authorities names of persons from the lists referred to in (1) above, who possess the prescribed qualifications and

196

appear to be suitable for the vacancies in question. Persons in the lists referred to in (1) above should be given priority for appointment over the strike period recruits/retrrenched personnel to be absorbed in accordance with the orders issued in Government Resolution, General Administration Department No. AEM. 1071-J, dated the 1st June 1971.

(3) The recruiting authorities should make appointment of the persons whose names have been forwarded to them by the General Administration Department/Collectors straightway without interview. As recruitment to Class III posts in Greater Bombay is made through the Maharashtra Public Service Commission, appointment of the personnel referred to in para 1 of this Government Resolution should be made only to those posts which are, outside the purview of the Maharashtra Public Service Commission.

(4) Recruitment of disabled defense service personnel and the dependents of those killed in action on the aforesaid priority basis should remain in force for a period of one year in the first instance from the date of the issue of the Government Resolution.

3. The Collectors should constitute Committee in their respective districts for the purpose of preparing the lists of persons referred to in para 2 (1) above. The composition of this Committee should be as follows :—

Collector,	...	Chairman
Secretary, District Soldiers' Sailors and Airman's Board.	...	Secretary
One Official to be nominated by the Collector.		
Civil Surgeon or his representative (in Districts other than Bombay and Poona).		
Superintendent, J. J. Group of Hospitals or his representative (in Greater Bombay).	...	
Superintendent of Sassoon General Hospital, Poona or his representative (in Poona District).		
Officer-in-charge of the local Employment Exchange.		
		Members.

In Districts where there are no District Soldiers', Sailors and Airmen's Boards, the Collector should appoint any suitable Officer to act as Secretary of the Committee. The aforesaid Committees should prepare, as quickly as possible, a list of persons referred to in para 2(1) above indicating the post/posts in Government service for which such persons would be suitable with due regard to the qualifications prescribed for the post, after ascertaining the degree of disability and functional capacity of the disabled persons. A list of posts in Class III

and Class IV service for which physically handicapped persons were considered suitable according to the degree of their disability was indicated in Government Resolution, General Administration Department No. SRV. 1263-D, dated the 15th March

1963. The relevant extract of the Government Resolution is appended to this Resolution. This list, however, is illustrative and not exhaustive and it is up to the Committee to take into consideration the suitability of disabled defense service personnel for other posts in Government service on the basis of their findings.

4. Government is also pleased to direct that the age limit prescribed for the various Class III and Class IV posts and services should be generally relaxed up to 40 years in the case of defense services personnel disabled in action for the purpose of appointment on a priority basis under this Government Resolution, provided they possess the required qualifications. Where relaxation above the limit of 40 years is considered necessary on account of the pecuniary conditions of the families, such cases should be referred to Government giving necessary details.

5. The Departments of the Secretariat are requested to instruct the public sector undertakings, statutory bodies, Corporations, etc., under their administrative control to consider giving the defense services personnel disabled in action and the dependents of the defense services personnel killed in action priority over other candidates for employment under them. The Collectors and the Districts soldier's, Sailors' and Airmen's Boards should furnish lists of such persons to the Employment Exchanges also, so that such person can also obtain employment in public sector undertakings or in private sector. The Employment Exchange should register their names under special category. It will be the responsibility of the Employment Officer to do so on his own initiative. The Secretariat Departments should advise the public sector undertakings, Corporations, etc. under their administrative control to obtain lists of such persons from the Employment Exchanges.

6. The Collectors should send to the General Administration Department a monthly report by the 10th of every month indicating the number of such persons provided employment in State Government service as well as in public sector undertakings and private sector.

7. This Resolution issues with the concurrence of the Finance Department *vide* its unofficial reference No.79/S-I, dated the 6th January 1972.

ANNEXURE

Extract of Para 1 of Government Resolution, General Administration Department No. SRV. 1263-D, dated the 15th March 1963.

Sub.—Physically Handicapped persons recruitment of-to the Government service—

Resolution.— Government had under consideration for some time past the question of recruitment of the physically handicapped persons to Government service and has decided that

such persons may be recruited to posts in Class III and Class IV services indicated below if they are otherwise qualified and found suitable.

(a) Persons who have lost one hand and one upper limb.	Clerk, Liftman, Messenger or Tracer.
(b) Persons lame in one leg.	Clerk, Typist, Junior Architectural Assistant, Draftsmen, Assistant Draftsman, Tracer, computer or daftary.
(c) Persons deaf but with good eye-sight
6/6 with corrections.	Typist, Mali, Dhobi, Sweeper.
(d) Persons deaf but possessing eye-sight
6/12 with corrections.	Mali, Barber, Dhobi, Cook-mate, Sweeper.
(e) Persons blind but with good hearing	Masseur.
(f) Persons deaf and mute but with good eye-sight i.e. 6/6 with corrections.	Tailor, Carpenter, Sweeper or Computer.
-

G. R., G. A. D. No. RTA. 1072/6181-V,
dated the 30th April 1973.

109

Sub.— Rehabilitation of ex-servicemen released from the Armed Forces-Exemption of Examination and Application fee—

RESOLUTION

Government is pleased to exempt ex-Servicemen, who are released on completion of their normal tenure of service from the Armed Forces, from payment of examination fee and application fee in respect of examinations which are held by the M. P. S. C. for filling the vacancies in Class III services and posts in the State Government on production of their Discharge Certificates. This concession is also applicable in respect of those Class III posts which are filled through the M. P. S. C. by nomination/interview. The application forms and connected papers in respect of such examinations/Interviews can also be obtained by the ex-servicemen without any payment from specified Army Sources.

2. These orders will remain in force till the 30th June 1974.
3. This Resolution issues with the concurrence of the Finance Department-*vide* its unofficial reference No. 4080/1088/73/E-122, dated 23rd April 1973.

G. R., G. A. D., No. MCN. 1072/50877-V,
dated the 3rd May 1973.

Sub. - Employment to defense services personnel disabled in action and to the dependents of defense services personnel killed in action in the recent conflict with Pakistan-grant of priority for the purpose of -

Read. - Government Resolution, General Administration Department No. MCN. 1072/ 50877-V, dated 7th January 1972.

Resolution.—Government has decided that recruitment of disabled defense services personnel and the dependents of these killed in action on the priority basis should remain in force till the present emergency is in existence.

140

G. R., G. A. D., No. RTA. 1073-V,
dated the 8th May 1973.

Sub. - Government Service - Reservation in—for ex-servicemen.

Read. - (1) Government Resolution, General Administration Department No. BCC. 1064/III-J,
dated the 9th April 1965.

(2) Government Resolution, General Administration Department No. SRV. 1071/
6454- D, dated the 29th March 1972.

Resolution. - Government has been considering the question of reservation of vacancies for appointment of ex-servicemen in State Services. It has now been decided that 15 per cent, of vacancies in Class III and Class IV services, including permanent vacancies filled initially on a temporary basis and temporary vacancies which are likely to be made permanent and/or likely to continue for three months or more, to be filled by direct recruitment in any year should be reserved for being filled in by ex-servicemen. The percentage of reservation specified above should be inclusive of 80 per cent, reservation made by Government under Government Resolution, General Administration Department No. SRV. 1071/6454-D, dated the 29th March 1972, for persons belonging to the weaker sections of the Community.

2. So far as posts and services under Government are concerned, these orders will apply to recruitment to posts and services which are outside the purview of the M. P. S. C.

3. These orders will be in force till the 30th June 1974. It has also been decided that the backlog should be carried for a period of one year on account of the unfilled vacancies for want of duly qualified ex-servicemen/ disabled ex-servicemen.

4. Government is please to direct that for appointment to the reserved vacancies in Class III and Class IV posts, every ex-serviceman who has put in not less than six months' continuous service in the Armed Forces of the Union, may be allowed to deduct from his age a period of 3 years over and above the length of his continuous service in the Armed Forces up to the date of the release from the respective service, in regard to the age-limits prescribed for the appointment to various posts and services under this Government.

5. Government is pleased to direct that until further orders lists of ex-servicemen/disabled ex-servicemen who desire employment should be prepared by the Committee constituted under the Chairmanship of the Collectors in accordance with the orders issued in paragraph 3 of Government Resolution, G.A.D., No. MCN-1072/50877-V, dated the 7th January 1972. In districts where there are no District Soldiers', Sailors' and Airmen's Boards, the Collector should appoint any suitable Officer to act as Secretary of the Committee. The aforesaid Committees should prepare, as quickly as possible, a list of persons indicating the post/posts in Government service for which such persons would be suitable with due regard to the qualifications prescribed for the post, after ascertaining the degree of disability and functional

capacity of the disabled persons. A list of posts in Cl. III and IV services for which physically handicapped persons were considered suitable according to the degree of their disability was indicated in Government Resolution, G.A.D., No. SRV-1263-D, dated the 15th March 1963.

6. Government is pleased to direct that only ex-servicemen who are educationally qualified should be granted the benefits of concessions pertaining to reservation of vacancies in Cl. III and Cl. IV of State Services.

7. Government is pleased to direct that the age limit may be relaxed up to 45 years in the cases of disabled ex-servicemen.

8. Government is also pleased to direct that ex-servicemen may be absorbed in Cl. III and IV posts reserved for them after all the retrenched personnel of various categories are absorbed.

9. The Secretariat Departments are requested to take suitable steps to implement these orders so far as the Corporations, Industrial Units etc. under the administrative control are concerned. As appeal may be made by the Industries and Labour Department to the private undertakings to follow the decision taken by Government with regard to the reservation for ex-servicemen in State Services.

10. The Rural Development Department is requested to issue suitable orders in respect of the posts under the
Zilla Parishads.

11. This resolution issues with the concurrence of the Finance Department *vide* its unofficial reference No. 169/C-72/S-2, dated the 19th September, 1972.

142

G.R., G.A.D., No. MCN. 1073/50877-V,
dated the 28th September 1973

Subject :- Employment of defense services personnel disabled in action and to the dependents of defense services personnel killed in action in the Conflict with Pakistan in December 1971-Grant of concessions for the purpose of

Read —G.R., G.A.D. No. MCN-1072/50877-V, dated the 7th January 1972.

RESOLUTION.—The question of rehabilitation of defense services personnel disabled in action and dependents of defense services personnel killed in action in Cl. III posts within the purview of the M.P.S.C. has been under the consideration of Government for sometime past. Government is pleased to issue the following instructions.

2. The disabled defense services personal and one member each of the families of the defense services personnel killed in action should be held eligible for appointment to Cl. III posts, which are filled on the result of the competitive examination conducted by the M.P.S.C. provided they are educationally qualified. For appearing at the examination, they may be allowed relaxation of the age limit up to three years in excess of the prescribed upper age limit.

3. For the purpose of this concession, the members of the family of such deceased defense services personnel would include, besides his widow, his sons/unmarried daughters, near relatives who agree to support his family, and produce a certificate to the M.P.S.C. from the Collector of the Distt. in which the deceased was resident as eligible for this concession. To be eligible for this concession, the disabled defense services personnel should produce a certificate to the M.P.S.C. from the appropriate authorities of the Armed Forces.

4. The prescribed medical tests should be relaxed in the case of those who have incurred physical defects because of the defense service, if they are such as are not likely to interfere with their discharging the duties of the posts to which they are to be appointed.

5. These orders should remain in force till the present emergency is in existence.

6. This resolution issues with the concurrence of the Finance Department-*vide* its unofficial reference No. 2558/73/S-2, dated the 5th September 1973.

G.R., G.A.D., NO. RTA.1073-V,
dated the 8th October 1973

1137

Subject :— Government Service-Reservation in-for ex-servicemen

Read :—G.R., G.A.D. No. RTA.1073/-V, dated the 8th May 1973.

RESOLUTION.—Government is pleased to direct that 15 % of vacancies in Cl. III services which are within the purview of the M.P.S.C. should be reserved for being filled in by ex-servicemen. The percentage of reservation specified above should be inclusive of 80 % reservation made by Government under Government Resolution, G.A.D., No. SRD.1071/6554-D, dated the 7th December 1972, for persons belonging to the weaker sections of the community.

2. These orders will be in force till the 30th June 1974. It has also been decided that the backlog should be carried for a period of one year on account of the unfilled vacancies for want of dully qualified ex-servicemen/ disabled ex-servicemen.

3. Government is pleased to direct that for appointment to the reserved vacancies in Cl. III posts within the purview of the M.P.S.C. every ex-servicemen who has put in not less than six months continuous service in the Armed Forces of the Union, may be allowed to deduct from his age a period of 3 years over and above the length of his continuous service in the Armed Forces up to the date of the release from the respective service in regard to the age limits prescribed for the appointment to various posts and services under this Government.

4. Government is pleased to direct that the only ex-servicemen are who are educationally qualified should be granted the benefits of concessions pertaining to reservation of vacancies in Cl. III which are within the purview of the M.P.S.C.

5. Government is also pleased to direct that the age limit may be relaxed up to 45 years in the case of disabled ex-servicemen.

6. This resolution issues with the concurrence of the Finance Department *vide* its unofficial reference No. 2363/73/S-2, dated the 20th September 1973.

114

G.R., G.A.D., No. RTA. 1074/1230 (0)/5/75/XVI,
dated the 25th November 1975

Subject :— Government Service in Cl. III and Cl. IV

(i) Reservation in-for ex-servicemen.

(ii) Exemption from payment of Examination and Application fees for ex-servicemen for recruitment to -

Read :— (i) G.R., G.A.D., No. RTA. 1072/6181-V, dated the 30th April 1973.

(ii) G.R., G.A.D., No. RTA.1073/V, dated the 8th May 1973.

(iii) G.R., G.A.D., No. RTA.1073/V, dated the 8th October 1973.

RESOLUTION.—Government is pleased to direct that the orders contained in the Government Resolution, quoted above should remain in force till the 30th June 1979.

2. This resolution issues with the concurrence of the Finance Department *vide* its unofficial reference No. 15588/155/F-12, dated the 21st January 1975.

G.R., G.A.D., NO. RTA.1076/635/299/XVI,
dated the 23rd February 1976

145

Subject :— Government Service-Reservation in for ex-servicemen -

Read — (i) G.R., G.A.D., No. RTA. 1073-V, dated the 8th May 1973.

(ii) G.R., G.A.D., No. RTA. 1073-V, dated the 8th October 1973.

(iii) G.R., G.A.D., No. RTA. 1074/1230(0)/15/75/XVI, dated the 25th November 1975.

RESOLUTION.—By Government Resolutions, G.A.D., No. RTA. 1073-V, dated the 8th May 1973 and 8th October 1973, 15 % of the vacancies in Cl. III and Cl. IV services which are filled by direct recruitment in any year have been reserved for being filled in by ex-servicemen. In practice the reservation is applied to each category of post individually, with the result that in certain cadres, in which the number of posts is small and vacancies do not occur frequently there is no scope for reservation for ex-servicemen and in spite of 15 % reservation provided in Cl. III and Cl. IV services, actual placement of ex-servicemen has been very low.

2. Government is, therefore, pleased to direct that the reservation, for ex-servicemen should be made applicable to the total vacancies arising in a particular calendar year in all Cl. III posts as a whole and in all Cl. IV posts as whole and not against each category of posts.
3. These orders will apply to recruitment to the posts and services which are outside the purview of the M.P.S.C.
4. The Secretariat Departments are requested to take suitable steps to implement these orders so far as the Corporations, Industrial Units, etc. under their administrative control are concerned.
5. The Rural Development Department is requested to issue suitable orders in respect of the posts under the Zilla Parishads.

156

G.R., G.A.D., No. RTA. 1076/635/299/XVI,

dated the 14th May 1976

Subject :— Government Service-Reservation in for ex-servicemen

Read :—(i) G.R., G.A.D., No. RTA. 1073-V, dated the 8th May 1973.

(ii) G.R., G.A.D.; No. RTA. 1073-V, dated the 8th October 1973.

(iii) G.R., G.A.D., No. RTA.1074/1230(0)/15/75/XVI, dated the 25th November 1975.

(iv) G.R., G.A.D., No. RTA. 1076/635/299/XVI, dated the 23rd February 1976.

RESOLUTION.— By Government Resolutions, G.A.D. No. RTA. 1073-V, dated the 8th May 1973 and 8th October 1973, 15 % of the vacancies in Cl. III and Cl. IV services which are filled by direct recruitment in any year have been reserved for ex-servicemen. It was observed that the appointing authorities were applying reservation to each category of post individually, with the result that in certain cadres in which the number of posts are small and the vacancies do not occur frequently there was no scope for reservation and in consequence the recruitment, ex-servicemen is much below the prescribed percentage. It was therefore, directed in Government Resolution, G.A.D., No. RTA. 1076/635/299/XVI, dated the 23rd February 1976 that so far as recruitment to the posts and services which are outside the purview of the M.P.S.C. are concerned, the reservation for ex-servicemen should be made applicable to the total vacancies arising in a particular calendar year in all Cl. III posts as a whole and in all Cl. IV posts as whole and not against each category of posts.

2. It is clarified that for the purpose of the above orders all the Cl. III/Cl. IV posts controlled by a single appointing authority should be taken together as a whole.

3. Government has now decided, in consultation with the M.P.S.C. that in the case of Cl. III posts which are within the purview of the M.P.S.C. the same principle should be adopted *i.e.* reservation for ex-servicemen should be made applicable to the total vacancies arising in a particular calendar year in all Cl. III posts controlled by a single appointing authority taken as a whole and not against each category of posts.

4. All Secretariat Departments and the Heads of Departments who are concerned with recruitment to Cl. III posts through the M.P.S.C. are therefore, requested to make reservation for ex-servicemen accordingly while sending requisitions in respect of Cl. III posts under their administrative control.

G.R., G.A.D., No. RTA. 1075/1248/1263/XVI,
dated the 5th August 1976

157

Subject : - Government Service-Recruitment in vacancies reserved for ex-servicemen through Employment Exchange -

Read — (i) G.R., G.A.D., No. RTA. 1073-V, dated the 8th May 1973.

(ii) G.R., G.A.D., No. RTA.1073-V, dated the 8th October 1973.

(iii) G.R., G.A.D., No. RTA.1074/1230(0)/15/75/XVI, dated, the 25th November 1975.

(iv) G.R.,G.A.D. No. BCC./1075/ECR/45/316/XVI, dated the 9th December 1975.

RESOLUTION. —By Government Resolutions, G.A.D., No. RTA.1073-V, dated the 8th May 1973 and 8th October 1973, 15 % of the vacancies in Cl. III and Cl. IV services which are filled by direct recruitment in any year have been reserved for being filled in by ex-servicemen. It has been observed that in spite of reservations actual placement of ex-servicemen in Cl. III and Cl. IV posts is very low. In order to ensure proper co-ordination between Sainik Boards and Employment Exchanges in the work of registration and sponsoring of candidates who are ex-servicemen, Government is pleased to issue the following instructions :—

1. There should be a single agency, namely, the Employment Exchange for registering and sponsoring candidates for vacancies reserved for ex-servicemen in Cl. III and Cl. IV services.

2. The Employment Exchanges, whose function is to register the names of all persons seeking employment should maintain a separate register for ex-servicemen or do classification for Cl. III and Cl. IV services by showing seniority of the candidates so registered.

3. The appointing authorities under Government should adopt the following procedure while filling in vacancies reserved for ex-servicemen in posts recruitment to which is made otherwise than through the M.P.S.C.—

(a) All vacancies should be notified to the Employment Exchange in the form of requisition appended to Government Resolution, G.A.D. No. BCC./1075/ECR/45/316/XVI, dated the 9th December 1975. (Copy of the form attached).

(b) A notice of at least 15 days should be given to the Employment Exchanges for sponsoring candidates.

(c) The number of vacancies reserved for ex-servicemen out of total vacancies notified should be clearly indicated in item 6(a) (5) of the requisition sent to the Employment Exchange and the certificate in item 11 of the requisition should be invariably given.

(d) When a local employment Exchange is unable to nominate any suitable candidate or a candidates the vacancies should be referred to the Director of Employment,

158

Maharashtra State, Bombay, who will submit a list of suitable candidates to the appointing authorities.

(e) Appointing authorities should also notify vacancies of technical nature in cadres other than District cadres to the Director of Employment who will circulate the notification to all Employment Exchanges for submission of suitable candidates.

(f) The selection or otherwise of the candidates sponsored by the Employment Exchange should be intimated to the Employment Exchange within a period of one month. If any of the vacancies reserved for ex-servicemen is not filled by a candidate sponsored by Employment Exchange, specific reason therefore, should be communicated to the Exchange.

4. The Employment Exchange should furnish the list of ex-servicemen candidates to the requisitioning departments according to their seniority in the register according to their existing pattern of scrutiny and submission.

5. In the first week of every month, the Secretaries of the Zilla Sainik Boards should visit the Employment Exchanges and carry out scrutiny of the register for ex-servicemen maintained by the Employment Exchanges and satisfy themselves that candidates from these registers are sponsored by the Exchanges against the vacancies reserved for ex-servicemen according to their seniority in the register and proper submission are made.

6. The Secretary, Maharashtra Rajya Sainik Board and the Director of Employment should be kept informed every quarter, by the Secretaries of Zilla Sainik Boards and District Employment Officers of the prevailing position of the live entries particularly on the following points —

(i) Number of candidates belonging to ex-servicemen on their live registers.

(ii) Number of requisitions received from State/Central Government Departments, Local bodies private and public sector undertakings, etc.

(iii) Number of candidates belonging to ex-servicemen who are recommended.

(iv) Number of candidates appointed.

This Resolution is issued in consultation with the Industries, Energy and Labour Department.

G. R., G.A.D., No. MCN.1075/903/XVI,
dated the 10th November 1976

159

- READ.— (i) G.R., G.A.D., No. MCN.1072/50877-V, dated the 7th January 1972.
(ii) G.R., G.A.D., No. MCN.1072/50877-V, dated the 3rd May 1973.
(iii) G.R., G.A.D., No. MCN.1073/50877-V, dated the 28th September 1973.

RESOLUTION.—By Government Resolutions, G.A.D. No. MCN. 1072/50877-V, dated the 7th January 1972 and 28th September 1973, certain concessions were given to defense services personnel disabled in action and one member each of the families of the defense services personnel killed in action in the conflict with Pakistan in 1971, in the matter of recruitment to Cl. III and Cl. IV posts in the State Services. Government is now pleased to direct that the concessions in the aforesaid Government Resolutions should be made applicable to the families of the defense services personnel in general *i.e.* who are affected by all conflicts *i.e.* during 1962 and 1965 wars, 1947-48 Kashmir conflict, Goa and Hyderabad operations, war-like operations on borders with neighboring countries including armed hostilities like Nag as and Mizos.

2. Government is further pleased to direct that these concessions should also be extended to the families of those who die while in service and to those defense services personnel who are disabled in all conflicts or while in service.

3. This Resolution issues with the concurrence of the Finance Department *vide* its unofficial reference No. CR. 1355/76/SER-7, dated the 4th November 1976.

128

G. C., G.A.D., No. RTA-1077/1068/XVI, dated the 3rd September 1977

Subject.—Government Service—Reservation in for ex-servicemen .

CIRCULAR OF GOVERNMENT

By Government Resolutions, G.A.D., No. RTA 1073/V, dated the 8th May 1973 and 8th October 1973. 15% of the vacancies in Cl. III and Cl. IV services which are filled by the direct recruitment in any year have been reserved for being filled in by ex-servicemen. These orders have been extended up to 30th June 1979 *vide* Government Resolution, G.A.D. No. RTA. 1074/1230(0)/5/75/XVI, dated the 25th November 1975. For appointment to the reserved vacancies in Cl. III and Cl. IV posts, ex-servicemen are given age concession *viz.* an ex-servicemen who has put in not less than six months continuous service in the Armed Forces of the Union is allowed to deduct from his age a period of 3 years over and above the length of his continuous service in the Armed Forces up to the date of the release from the respective service, in regard to the age-limits prescribed for the appointment to various posts and services under this Government. In the case of disabled ex-servicemen, age limit can be relaxed up to 45 years.

2. It has been brought to the notice of Government that while advertising vacancies reserved for ex-servicemen in Cl. III and Cl. IV posts, the concession in regard to age relaxation granted to them in the aforesaid orders is not specifically mentioned in the advertisements, with the result that ex-servicemen who would otherwise be eligible to apply for such reserved posts by availing of the concession in respect of age do not actually apply and are thus deprived of the benefit of the reservation. It is, therefore, necessary to ensure that when the posts in Cl. III and Cl. IV reserved for ex-servicemen are advertised, the concession regarding age relaxation allowed to ex-servicemen should be specifically mentioned in the advertisements.

3. All the appointing authorities are requested to comply with these instructions scrupulously.

G. R., G.A.D., No. RTA.1079/0/482/XVI-A,
dated the 25th October 1979

1216

Subject.—Government Service—in Cl. III and Cl. IV.

- (I) Reservation in—for ex-servicemen—
- (II) Exemption from payment of examination and application fees for ex-servicemen for recruitment to—

Read.—(i) G. R., G.A.D., No. RTA. 1072/6181-V, dated the 30th April 1973. (ii) G. R., G.A.D., No. RTA. 1073/-V, dated the 8th May 1973.

(iii) G. R., G.A.D., No. RTA. 1073/-V, dated the 8th October 1973.

(iv) G. R., G.A.D., No. RTA. 1074/1230(0)/5/75/XVI, dated the 25th November 1975.

RESOLUTION.—Government is pleased to direct that the orders regarding 15 % reservation for ex-servicemen in Cl. III and Cl. IV posts in Government service issued in Government Resolution, G.A.D. No. RTA 1073/V, dated the 8th May 1973 and dated the 8th October 1973 and also the orders regarding exemption from payment of examination and application fees for ex-servicemen for recruitment to Government service in Cl. III posts issued in G.R., G.A.D., No. RTA-1072/6181/V, dated the 30th April 1972 which were extended till the 30th June 1979 should remain in force till the 30th June 1980.

2. This Resolution issues with the concurrence of the Finance Department *vide* its unofficial reference No. 1592/EXP-4/79, dated the 22nd August 1979.

122

G. R., G.A.D., No. RTA.1079/0/482/XVI-A,
dated the 3rd July 1980

Subject.—Government Service—in Cl. III and Cl. IV

(I) Reservation in—for ex-servicemen —

(II) Exemption from payment of examination and application fees for ex-servicemen for recruitment to —

Read.—(i) G. R., G.A.D., No. RTA. 1072/6181-V, dated the 30th April 1973.

(ii) G. R., G.A.D., No. RTA. 1073/V, dated the 8th May 1973.

(iii) G. R., G.A.D., No. RTA. 1073/V, dated the 8th October 1973.

(iv) G. R., G.A.D., No. RTA. 1074/1230(0)/5/75/XVI, dated the 25th November 1975.

(v) G. R., G.A.D., No. RTA. 1079/0/482/XVI-A, dated the 25th October 1979.

RESOLUTION.—The existing orders regarding reservation for ex-servicemen in Cl. III and Cl. IV posts in Government service are in force till the 30th June 1980. The question of extending the benefit of reservation in favor of the ex-servicemen on a permanent basis has been considered by Government since the problem of rehabilitation of ex-servicemen in continuing feature, Government has decided to extend the benefit of 15% reservation in Cl. III and Cl. IV posts in Government service for ex-servicemen on a permanent basis.

2. Government has also decided to exempt ex-servicemen who are released on completion of their normal tenure of service from the Armed Forces, from payment of examination fee and application fee in respect of examinations which are held by the Maharashtra Public Service Commission for filling the vacancies in Cl. III services and posts in the State Government on production of their Discharge Certificates. This concession should also be applicable in respect of those Cl. III posts which are filled through the M.P.S.C. by nomination/ interview.

3. This Resolution issues with the concurrence of the Finance Department, *vide* its unofficial reference No. 2202/EXP-4, 79, dated the 27th November 1979.

सहपत्र ४

Immediate

Ex-Servicemen,
Reservation in Class III and
Class IV posts for

**GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT**

Circular, No. IPE/RTA. 1080/0/181/XVI-A
Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 10th October 1980

CIRCULAR

Since 1973, orders are in force that 15 per cent of all vacancies in Class III and Class IV posts filled by direct recruitment during any year should be reserved for ex-servicemen. The reservation for ex-servicemen in Class III and Class IV posts has now been extended on a permanent basis *vide* Government Resolution, General Administration Department, No. RTA. 1079/0/482/XVI-A, dated the 3rd July 1980. Government has decided that the measures set out in the Parliamentary Election Manifesto of Congress (I) falling within the State sphere should be pursued with a sense of urgency. The Chief Minister has also directed monthly reporting and monitoring. One of the points in the Parliamentary Manifesto which is being monitored at the highest level pertains to the vigorous implementation of reservation of jobs for ex-servicemen.

2. Government has issued orders from time to time in regard to the reservation for ex-servicemen in Class III and Class IV posts. Copies of these orders are sent herewith for ready reference. Certain concessions have been given to ex-servicemen in the matter of recruitment to Class III and Class IV posts. As regards age concession, ex-servicemen who have put in not less than six months continuous service in the armed forces are allowed to deduct from their age, the length of continuous service in the armed forces plus 3 years. In so far as disabled ex-servicemen are concerned, age limit is relaxed up to 45 years. Where duly qualified ex-servicemen are not available during any year, the backlog should be carried forward for one year more. Where carders are small, the vacancies in Class III and Class IV are allowed to be clubbed together for determining the 15 per cent reservation. The appointing authorities have to ensure that while sending requisitions to the Public Service Commission, the State Selection Board or the Employment Exchange, the number of vacancies reserved for ex-servicemen on the basis of the prescribed percentage should be specifically indicated in the requisitions. Similarly, in all advertisements, reservation for ex-servicemen

should be specifically indicated. Orders have been issued for giving priority for recruitment to Class III and Class IV posts to Defense Service Personnel disabled in the various conflicts or while in service and like priority to dependents of the Defense Service Personnel killed in the said conflicts or who die while in service.

3. The Government has directed that the annual confidential reports of the Officers concerned with the implementation of the programme should reflect also the performance in respect of items concerning the Parliamentary Election Manifesto. All Heads of Departments are therefore, requested to give top most priority to this matter, pursue it vigorously and ensure strict compliance of the orders. The Heads of Departments are requested to issue suitable instructions in this regard to the appointing authorities under their administrative control and ensure compliance by them.

4. The orders regarding reservation for ex-servicemen are applicable to the Zilla Parishads. The Chief Executive Officers are requested to take similar action for ensuring strict implementation of reservation for ex-servicemen in Class III and Class IV posts under the Zilla Parishads.

5. The Corporations/Boards/Authorities under the administrative control of the State Government are required to implement these orders. Government has directed that these bodies must strictly implement the Government orders regarding reservation for ex-servicemen and amend the relevant recruitment rules for incorporating the provisions regarding reservation for ex-servicemen, if this has not already been done.

6. The Mantralaya Departments are requested to take steps for ensuring strict implementation of Government orders regarding reservation for ex-servicemen in Class III and Class IV posts by all the appointing authorities in Government Departments and by the Corporations/Boards/Authorities under their administrative control.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

A. A. ALAVI
Secretary to Government.

Immediate

Concessions to ex-servicemen
for recruitment to Class III
and Class IV posts.

**GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT**

Circular No. RTA. 1079/0/482/XVI-A,
Mantralaya, Bombay 400 032, Dated the 16th April 1981.

- Read.*— (i) Government Circular, General Administration Department, No. IPE/RTA. 1080/ 0/181/XVI-A, dated the 10th October 1980.
(ii) Government Circular, General Administration Department, No- SRV. 1080/563/ 156/XVI-A, dated the 1st December 1980.

CIRCULAR.—Orders are in force since May 1973 providing 15% reservation for ex-servicemen in Class III and Class IV posts which are required to be filled by direct recruitment. Consolidated orders embodying this and other concessions regarding age limit etc. sanctioned by Government for the ex-servicemen from time to time have been issued in Government Circular, General Administration Department, No. IPE/RTA/1080/0/181/XVI-A, dated 10th October 1980. Thereafter, in Government Circular, General Administration Department No. SRV-1080/563/156/XVI-A, dated the 1st December 1980 it has been clarified that the reservations already provided in favor of ex-servicemen and certain other specified sections of society, except those belonging to the economically weaker sections, should not be subject to any economic criterion and that they should continue to get the reservations irrespective of the quantum of their family income.

2. The Government of India have since adopted certain special measures for promoting absorption of ex-servicemen in civil services and posts. This Government also has decided to adopt such measures and to direct as follows :—

I-Reservation of vacancies :— According to the existing orders, besides the Government departments and Government offices, the Zilla Paridhads and the Corporations, Boards, Industrial Units, etc. under the administrative control of the State Government are required to provide 15% reservation for ex-servicemen and to amend their recruitment rules accordingly, I Government has now decided (1) to make the existing orders regarding 15% reservation for I ex-servicemen in applicable also to the local bodies i.e. Municipal Corporations, Municipal Councils and all other authorities, services and institutions in respect of which Government has powers to give directions, and (2) to extend the scope of the reservations to the voluntary organizations receiving grants-in-aid from the Central Government or State Government,

requiring such organizations to reserve at least 10% of vacancies in the lower or middle level posts under them (comparable to the Class III and Class IV/ posts in Government service) for employment, of ex-servicemen. All Departments of Mantralaya should issue suitable instructions to all such bodies with which they are respectively concerned and request them to amend the relevant recruitment rules for incorporating the provisions regarding reservations for ex-servicemen. A condition making such reservation for ex-servicemen compulsory should also be included in the terms and conditions under which voluntary organizations/agencies are given grants-in-aid by the Government.

II-Release of unfilled reserved vacancies :—

Under the existing orders, the vacancies reserved for ex-servicemen which remain unfilled on account of duly qualified candidates not becoming available can be carried forward for a period of *one year*. As regards release of unfilled reserved vacancies, the following revised procedure is laid down—

(i) The vacancies reserved for ex-servicemen in respect of Class III posts and Class IV posts should not be released to any general candidates until and unless the appointing authority has (a) obtained a certificate regarding "Non-availability of ex-servicemen" from the Employment Exchange, Zilla Sainik Board, Regional Selection Board or the Maharashtra Public Service Commission, depending upon the nature of the job and (b) recorded a certificate that such a "Non-availability" certificate has been obtained.

(ii) Individual cases of release of vacancies reserved for ex-servicemen should be referred by the various appointing authorities lower than the Government to the concerned Administrative Departments of the Mantralaya and such posts should be filled by general candidates only with the approval of the concerned Administrative Departments.

(iii) Similar instructions should be issued by the Departments of the Mantralaya, to the Public Sector Undertakings/Corporations under their administrative control. The Rural Development Department also should issue similar instructions to the Zilla Parishads.

III-Age relaxation :—

According to the existing orders ex-servicemen who have put in not less than six months continuous service in the Armed Forces are allowed to deduct from their age the length of continuous service in the Armed forces *plus* three years. In the case of disabled ex-servicemen the age limit is relaxed up to 45 years for purposes of appointment to Class III and Class IV posts. As per the existing orders, such age relaxation is applicable to the appointment of ex-servicemen only to the posts reserved for them. Government has now decided in consultation with the Maharashtra Public Service Commission to extend this concession also for their appointment to unreserved vacancies in Class III posts. This concession is also extended to unreserved vacancies in class IV posts.

IV-Relaxation /lowering of educational qualifications :—

At present, ex-servicemen are not entitled to any concession in regard to educational qualifications. Government is now pleased to give the following concessions to them in this regard, for appointment only to reserved vacancies in Class III and Class IV posts :—

127

(i) For appointment to any reserved vacancy in Class IV posts, an ex-servicemen who has put in not less than 3 years service in the Armed Forces should be exempted from satisfying the minimum educational qualification, namely a pass in the fourth standard examination prescribed in respect of such posts.

(ii) For appointment to any reserved vacancy in Class III posts, the appointing authority may, at its discretion, relax the minimum educational qualification, where such qualification prescribed is a pass in the Middle School Examination or any lower examination, in favor of ex-servicemen who have put in at least 3 years service in the Armed Forces and who are otherwise considered fit and suitable for appointment to such posts, in view of their experience and other qualifications. Such Class III posts will obviously *not* include ministerial posts like Clerks, Typist etc., for which minimum educational qualification is a pass in Secondary School Certificate Examination.

Note.—In computing the period of 3 years referred to in (i) and (ii) above, service in a corresponding post in a civil Department or a Public Sector Undertaking or an autonomous organization whether under Central or State Government or in a nationalised Bank should be added to the period of service in the Armed Forces.

(iii) For appointment to any reserved vacancy in Class III posts, to be filled partly by direct recruitment and partly by promotion or transfer, where the minimum educational or technical qualification prescribed for appointment by direct recruitment is higher than that prescribed for promotions or transferees, an ex-servicemen should be deemed to satisfy the prescribed educational or technical qualification if the.—

(a) satisfies the educational or technical qualification prescribed for direct recruitment to the posts from which promotion or transfer to the posts in question is allowed ; and

(b) has an identical experience of work in a similar discipline and for the same number of years in the Armed Forces of the Union, as prescribed for promotees or transferees.

(iv) All Departments of Mantralaya should examine and identify the posts in which military experience either in general or in a specific field or posts would be of distinct advantage so as to provide for such experience as an essential or desirable qualification and also to consider whether in view of the relevance of the experience possessed, lower educational qualification should not be prescribed for ex-servicemen. The General Administration Department (Personal Division) should, while approving recruitment rules for the various posts referred to them, specifically insist on the examination of the provisions regarding modes of recruitment, educational qualifications and experience from these engles also.

Note.—The concessions at (iii) and (iv) above should be made applicable only to Class III posts appointments to which are outside the purview of the Maharashtra Public Service Commission.

(v) The Departments of Mantralaya should ensure that the Public Sector Undertaking under their administrative control also adopt and implement the decision at (iv) above.

1128

V - Implementation :—

For the proper implementation of the orders regarding reservation for ex-servicemen, Deputy Secretaries to Government in charge of establishment in the Mantralaya Department shall be designated as Liaison Officers. The functions to be entrusted to them would be (i) to ensure due compliance by the appointing authorities under their administrative control of the orders and instructions pertaining to reservation in favor of ex-servicemen, (ii) to watch the receipt of periodical returns which may be prescribed in respect of placement of ex-servicemen and their timely submission after due scrutiny and consolidation, and (iii) to conduct annually inspection of the registers maintained in the offices of Heads of Departments under them and submit a report of inspection to the Secretary of the Department.

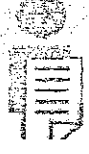
3. The Department of Mantralaya are requested to ensure that the existing orders as amplified in para 2 above are implemented by them and the various authorities under them, scrupulously.

4. These orders issue with concurrence of Finance Department *vide* its unofficial reference No. 738/EXP-481, dated the 15th April 1981.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

V. S. FADNAVIS

Deputy Secretary to Government

माहितीचा
अधिकार

महाराष्ट्र शासन

129

क्र : माअअ-२०२४/प्र.क्र.११/२८ (मासैक)
सामान्य प्रशासन विभाग,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०५ मार्च, २०२४

प्रति,

श्री.विक्रम भरत कांबळे
कमला भवानी नगर, पोठारे,
ता.करमाळा, जिल्हा-सोलापूर-४१३२०३

विषय:- माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ अंतर्गत

माहिती मिळण्यासाठी केलेला अर्ज.

संदर्भ:- ऑनलाईन प्रणालीद्वारे प्राप्त आपला दिनांक १२.०२.२०२४

माहिती अधिकाराचा अर्ज.

महोदय,

आपला दिनांक १२/०२/२०२४ चा ऑनलाईन माहिती अधिकार अर्ज या कार्यासनास प्राप्त झाला आहे.

२. आपल्या अर्जान्वये मागणी केलेली माहितीच्या अनुषंगाने आपणास कळविण्यात येते की, सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. आरटीए-१०७९/०/४८२/१६-अ, दि.०३ जुलै, १९८० (प्रत सल्लग्न) अन्वये शासकीय सेवेतील वर्ग ३ व वर्ग ४ मध्ये माजी सैनिकांना १५% आरक्षण देण्यात येते. त्याचप्रमाणे सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र.आरटीए-१०८२/३५०२/सीआर-१००/१६-अ, दि.०२ सप्टेंबर, १९८३ अन्वये युद्धात/सैन्यदलातील सेवेत मृत्यु पावलेल्या किंवा अपंग झालेल्या सैनिकांच्या कुटुंबियास शासकीय सेवेत भरती करीता अग्रक्रम देण्याबाबतच्या तरतुदी आहेत. (प्रत सल्लग्न) सदर दोनही शासन निर्णयातील तरतुदी स्वयंस्पष्ट आहे. याबाबत शासनाचे कोणतेही नवीन राजपत्र किंवा अधिसूचना काढण्यात आलेली नाही.

३. वरील माहितीने आपले समाधान न झाल्यास हे पत्र प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत आपणांस श्रीमती उ.पो.सावंत, प्रथम अपिलीय अधिकारी तथा अवर सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, ६ वा मजला, नविन प्रशासकीय भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-४०० ०३२, दूरध्वनी क्र. ०२२-२२८५०४१० यांचेकडे माहिती अधिकारातील कलम १९(१) अन्वये अपील दाखल करता येईल.

आपला,

(सतिश कदम)

जन माहिती अधिकारी तथा कक्ष अधिकारी
सामान्य प्रशासन विभाग

180

Government Service in Class III and
Class IV-

- (I) Reservation in -
for ex-servicemen.
- (II) Exemption from payment of
Examination and Application
fees for ex-servicemen for
recruitment to -

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
General Administration Department
Resolution No. RTA-1079/0/482/XVI-A,
Mantralaya, Bombay-400 032, dated 3rd Jul 1980.

READ:-

- (i) Government Resolution, General Administration Department, No. RTA-1072/6181-V, dated 30th Apr 1973.
- (ii) Government Resolution, General Administration Department, No. RTA-1073/-V, dated 8th May 1973.
- (iii) Government Resolution, General Administration Department, No. RTA-1073/-V, dated 8th Oct 1973.
- (iv) Government Resolution, General Administration Department, No. RTA-1074/1230(0)/5/75/XVI, dated the 25th Nov 1975.
- (v) Government Resolution, General Administration Department, No. RTA-1079/0/482/XVI-A, dated the 25th Oct 1979.

RESOLUTION

The existing orders regarding reservations for ex-servicemen in Class III and Class IV posts in Government service are in force till the 30th June 1980. The question of extending the benefit of reservation in favour of the ex-servicemen on a permanent basis has been considered by Government. Since the problem of rehabilitation of ex-servicemen is a continuing feature, Government has decided to extend the benefit of 15% reservation in Class III & Class IV posts in Government service for ex-servicemen on a permanent basis.

2. Government has also decided to exempt ex-servicemen who are released on completion of their normal tenure of service from the Armed Forces, from payment of examination fee and application fee in respect of examinations which are held by the Maharashtra Public Service Commission for filling the vacancies in Class III services and posts in the State Government on production of their Discharge Certificates. This concession should also be applicable in respect of those Class III posts which are filled through the Maharashtra Public Service Commission by nomination/interview.

3. This Resolution issues with the concurrence of the Finance Department vide its unofficial reference No.2202/EKP-4/79, dated the 27th Nov 1979.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

sd/- X

(A.S.KHARKAR)

Under Secretary to Government

पुद्गल/संयोजनशील सेवेत सुदृष्ट पावतेत्या
किंवा उपरंत झालेल्या संविधाना कट्टीवरील
मालकीय सेवेत ग्राह्या करिता परंतोक्त
देवतासह.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग.

सामान्य निर्णय क्रमांक जास्तीए-१०८२/३५०२/सीआर-१००/१८-३,
मंगलूर, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २ सप्टेंबर १९८३.

परिचा :- १) सामान्य निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक एससीएन-१०७५/२०३/१८,
दिनांक १० नोव्हेंबर १९७८.

२) सामान्य निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक जास्तीए-१०७५/०/४८२/
१८-३, दिनांक ३ जुलै १९८०.

३) सामान्य निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक जास्तीए/जास्तीए-१०८०/०/
४८२/१८-३, दिनांक १० नोव्हेंबर १९८०.

सामान्य निर्णय :- सामान्य निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक जास्तीए-१०७५/०/४८२/
१८-३, दिनांक ३ जुलै १९८० अन्वये माजी संविधानातील कालौचित्य सेवेतील वर्ग ३ व वर्ग ४ मध्ये
असलेले १५ टक्के पदांचे आरक्षण कायम राखण्यात करण्यात आलेले आहे. सामान्य निर्णय, सामान्य
प्रशासन विभाग क्रमांक एससीएन-१०७५/२०३/१८, दिनांक १० नोव्हेंबर १९७८ अन्वये पुद्गल
किंवा संयोजनशील सेवेत असतांना सुदृष्ट पावतेत्या संविधाना कट्टीवरील एका व्यक्तीस सामान्य
सेवेत वर्ग ३ व वर्ग ४ मध्ये ग्राह्या करिता उपाक्रम (अप्रीअरिअरी) देवता आता आहे. फेरविचार
करून पावताना असा शासन ठरव आदेश देत आहे की :-

(१) माजी संविधानातील वर्ग ३ व वर्ग ४ मधील आरक्षित असलेल्या १५ टक्के पदांचेर
ग्राह्या करताना पुद्गल कळता किंवा पुद्गल असताना संयोजनशील सेवेमुळे उपरंत झालेल्या माजी
संविधाना १५ टक्के सामान्य पदांचेही उपरंत पदांचेर प्रत्यक्ष क्रमांके नियुक्त करावे.

(२) पुद्गल कळता किंवा पुद्गल असताना संविधाना सेवेत सुत झालेल्या किंवा उपरंत
देऊन त्यामुळे संविधानातील उपरंत झालेल्या माजी संविधाना कट्टीवरील एका व्यक्तीस
त्या संविधाना परंतोक्त क्रमांके वर्ग ३ व वर्ग ४ मधील १५ टक्के आरक्षित पदांचेही उपरंत
पदांचेर नियुक्त करावे.

महाराष्ट्रचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व तावडी.

प्र. द. मळवे,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति

राज्यपाल यांचे सचिव,
मुख्य मंत्री यांचे सचिव,
वर पुद्गल मंत्री यांचे सचिव,

९५-८२३६५५००-२-८३)

कु. मा. द.

- सर्व संघ/राज्यमंजरी यदि आवश्यक/स्वीय संस्थागत,
 *प्रबंधक, मुख्य व्याप साखा, उच्च व्यापार, मुंबई,
 *प्रबंधक, उपोत्त साखा, उच्च व्यापार, मुंबई,
 *सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
 महानगरपालिका, महाराष्ट्र १, मुंबई,
 महानगरपालिका, महाराष्ट्र २, बंगलूर,
 अधिकारी व सेवा अधिकारी, मुंबई,
 निवासी सेवा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
 सर्व विभागीय आयुक्त,
 सर्व निष्ठाधिकारी,
 सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, निष्ठा परीक्षा,
 संवाहक, सेवायोग्य कार्यस्थ, मुंबई,
 मंत्रालयीय विभागोंच्या अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यस्थ प्रमुख,
 निष्ठा व सेवायोग्य विभाग,
 राज्य विकास विभाग,
 इतर सर्व मंत्रालयीय विभाग,
 संवाहक, सेवापूर्व प्रशिक्षण संस्था, सिडको कॉम्प्लेक्स, बरीली रोड, मुंबई ४०० ००३,
 सचिव, महाराष्ट्र राज्य सैनिक संघ, पुणे,
 सचिव, सर्व निष्ठा सैनिक संघ (द्वारा संबोधित निष्ठाधिकारी),
 सनातन प्रशिक्षण विभाग, कार्यस्थ क्रमांक १२, डि-३, १४-४, १२, २८,
 *सचिव, भारतीय सैनिक निष्ठा, वायुसेना मंडळ, बरीली,
 *महानगरपालिका, पुणे, भारत सरकार, संरक्षण मंत्रालय,
 नौतला बाजार रोड, बरीली ११,
 *सचिव, भारत सरकार, नृत्य मंत्रालय, सेवा प्रशिक्षण मुख्यालय, बरीली,
 अखिल भारतीय संवाहक, सर्व महानगरपालिका/मंडळ व राज्य सरकारच्या अधिपत्याखालील
 सैन्याचे प्रशिक्षण अधिकारी.

*प्रमाणे.

*सैन्यीय अधिकारी.

महाराष्ट्र शासन

सैनिक कल्याण विभाग, महाराष्ट्र शासन,

राष्ट्रीय युद्ध स्मारकासमोर, घोस्पडी, पुणे - ४११ ००१

फाईल क्र. : ०२०-२६३०२६०५

E-mail : resoule.also@maharashtra.gov.in

क्रमांक : १९०४४/नोकरी/सैकवि-१५/८६३

दिनांक : २५ फेब्रुवारी २०२४

प्रति,

मा. सह सचिव, महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
कार्यासन २८ (माजी सैनिकांचे कल्याण)
मंत्रालय, मुंबई - ३२

विषय :- युद्धात/सैन्यदलातील सेवेत मृत्यु पावलेल्या किंवा अपंग झालेल्या सैनिकांच्या कुटुंबियांमार्फत शासकीय सेवेत भरतीकरिता पसंतीक्रम देणेबाबत,

संदर्भ : १) सा.प्र.वि. शासन निर्णय क्र.आरटीए-१०८२-३५०२-सीआर-१००-१६अ दिनांक ०२ सप्टेंबर १९८३.

२) या कार्यालयाचे पत्र क्र.१९०४४/नोकरी/सैकवि-१५/१५६ दिनांक १२ जानेवारी २०२४.

३) जिल्हेकका, मुंबई - ७८९ पत्र क्र.१७२१/मुरासेकका-७ दिनांक २७ फेब्रुवारी २०२४.

१. उपरोक्त विषयी शासनाच्या संदर्भित शासन निर्णयानुसार माजी सैनिकांसाठी वर्ग ३ व वर्ग ४ मधील आरक्षित असलेल्या १५ टक्के पदांवर भरती करताना युद्ध काळात किंवा युद्ध नसताना सैन्यातील सेवेमुळे अपंग झालेल्या माजी सैनिकांना १५ टक्के राखीव पदांपैकी उपलब्ध पदांवर प्राधान्य क्रमाने नियुक्त करावे तसेच युद्ध काळात किंवा युद्ध नसताना सैनिकां सेवेत मृत झालेल्या किंवा अपंगत्व येऊन त्यामुळे नोकरीसाठी अयोग्य झालेल्या माजी सैनिकांच्या कुटुंबातील फक्त एका व्यक्तीला त्या नंतरच्या पसंती क्रमाने वर्ग ३ व वर्ग ४ मधील १५ टक्के आरक्षित पदांपैकी उपलब्ध पदांवर नियुक्त करावे असे नमूद आहे. परंतु सदर शासन निर्णयात १५६ राखीव पदांवर माजी सैनिक/त्यांचे अवलंबित उमेदवारांची नियुक्ती ही गुणांच्या आधारे करावी किंवा माजी सैनिक/त्यांचे अवलंबित यांची गुणवत्ता विचारात न घेता करावी याबाबत स्वतंत्र धोरण अस्तित्वात नाही.

२. जिल्हेकका, मुंबई उपनगर यांच्या संदर्भित पत्रानुसार मा.न्यायाधीश यांच्या कडून सा.प्र.वि. शासन निर्णय क्र.आरटीए-१०८२-३५०२-सीआर-१००-१६अ दिनांक ०२ सप्टेंबर १९८३ नुसार १५ टक्के आरक्षणानध्ये विकल्पांग सैनिकांना दिलेला अग्रक्रम व प्राधान्य या दोन्ही शब्दांची स्पष्टीकती करून दिनांक २९ फेब्रुवारी २०२४ पर्यंत राज्यघर सादर करण्यास सांगितले आहे.

३. संदर्भित शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने या विभागाद्वारे शिफारस करण्यात येत आहे की किमान उत्तम गुण प्राप्त केलेल्या पात्र माजी सैनिक उमेदवारांची पदभरती ही खालीलप्रमाणे दिलेल्या प्राधान्यक्रमानुसार करावी:-

(अ) युद्ध काळात किंवा युद्धजन्य परिस्थितीत सैन्यातील सेवेमुळे अपंग झालेले (Battle Casualty) माजी सैनिक.

(ब) युद्ध काळात किंवा युद्धजन्य परिस्थितीत (Battle Casualty) सैनिकां सेवेत मृत झालेल्या सैनिकांच्या कुटुंबातील अवलंबित असलेल्या फक्त एका व्यक्तीला.

134

- (क) युद्ध काळात (Battle Casualty) किंवा युद्ध नसताना (Physical Casualty) सैनिकां सेवेत अपंगत्व येऊन त्यामुळे नोकरीसाठी अयोग्य झालेल्या माजी सैनिकांच्या कुटुंबातील फक्त एका व्यक्तीला माजी सैनिकांच्या लेखी संमत्तीने.
- (ड) युद्धजन्य परिस्थिती व्यतीरीकत सैनिकां सेवेत मृत झालेल्या (Physical Casualty due to Attributable to Military Service) सैनिकांच्या कुटुंबातील फक्त एका व्यक्तीला.
- (इ) माजी सैनिक.

ब्रिगेडियर राजेश गायकवाड (निवृत्त)

संचालक

२४/२ २४/२

माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव.

तः-

जिल्हा सैनिक कल्याण कार्यालय
मुंबई शहर

Office Notes, Office Memoranda of Coram,
Appearance, Tribunal's orders or
directions and Registrar's orders

Tribunal's orders

Q.A. No.946 of 2024

P.S. Ghadge & 15 Ors.

..Applicants

Vs.

The State of Maharashtra & Ors.

..Respondents

Shri A.S. Gaikwad, learned Advocate for the Applicants and Ms. S.P. Manchekar, learned Chief Presenting Officer for the Respondents are present.

2. Ld. Advocate for the applicants states that he has given chart at Exhibit A thereby giving details of the applicants, date of provisional result and the marks obtained. He prays that condition of minimum 45 percent marks to the candidates of ex-serviceman is to be reduced and relaxed. He refers to Rule 7 & Rule 8(6) of the MPSC Rules of Procedure, 2014 and states that Rule 8(6) prescribe for securing minimum 35 percentile marks and does not say about percentage. He relies on the judgment of the Hon'ble Supreme Court in State of Orissa Vs. Mohil, Yunus & Ors. 1994 Supp (2) SCC 55. Ld. Advocate for the applicants states that applicants have made representation dated 26.6.2024 to His Excellency the Governor of Maharashtra, Hon'ble Chief Minister, Hon'ble Dy. Chief Minister and many other concerned Hon'ble Cabinet Ministers. In the said representation the direct effect of relaxation of the condition of 45 percent marks is given. If the condition is not relaxed that chart is not given. Total 265 posts are reserved for Ex-serviceman in Maharashtra for Krushi Sevak and because of this condition of 45% marks for Ex-serviceman only 21 came to be selected and other 244 remained vacant and therefore there is apprehension that these posts will be converted and lapsed and Ex-serviceman will not get their rightful dues.

3. Ld. CPO states that the representations are under consideration and she seeks time.

4. Considered the submissions and the fact that the posts which are reserved for Ex-serviceman are kept vacant and not filled up. We direct the respondents not to fill up those 244 posts and keep them vacant until further orders. The respondents are directed to pursue the matter.

5. S.O. to 3.10.2024.

Sd/-

(Debashish Chakrabarty)
Member (A)

5.9.2024

(sgj)

Sd/-

(Mridula Bhatkar, J.)
Chairperson

5.9.2024

True Copy

Aashish R. Gaikwad

IN THE MAHARASHTRA ADMINISTRATIVE TRIBUNAL MUMBAI

M.A./R.A./C.A. No.

of 20

IN

Original Application No.

of 20

FARAD CONTINUATION SHEET No.

Office Notes, Office Memoranda of Coram, Appearance, Tribunal's orders or directions and Registrar's orders	Tribunal's orders
	<p style="text-align: center;"><u>O.A.946/2024</u></p> <p>P.S. Ghadage & Ors. ... Applicants Vs. The State of Mah. & Ors. ... Respondents</p> <p>1. Shri A.S. Gaikwad, learned Advocate for Applicants on 'Video Conference' and Ms. S.P. Manchekar, learned CPO for Respondents are present.</p> <p>2. Learned CPO is filing Affidavit-in-Reply today.</p> <p>3. We Suo-motu modify the order dated 05.09.2024 wherein we have ordered the Respondent-State to keep 244 posts vacant. At the time of 'Lok Adalat' which was conducted on 07.12.2024 when we were scrutinizing the files with the help of Department and the office of CPO, it is found that pursuant to Advertisement dated 11.08.2023, 265 posts of 'Agriculture Assistant' from Agriculture Department were reserved for Ex-servicemen. The Agriculture Department informed us that total 47 Ex-servicemen had applied for the said post out of which 20 candidates were found eligible and 27 candidates were not found eligible, as they could not reach the bench-mark of 45% marks or any other reasons.</p> <p>4. Learned CPO informs that total 1744 posts were advertised for the post of 'Agriculture Assistant', out of them 265 posts were reserved for the Ex-servicemen. Only 47 Ex-servicemen applied for all these posts. 20 Ex-servicemen were found eligible. Out of them, only 20 Ex-servicemen have come to the Tribunal.</p> <p>5. The learned Advocate for Applicant on 'Video Conference' wanted to argue and made submissions that the data of 47 Applicants given by the Agriculture Department is factually wrong and nearly 142/143 candidates have applied in Ex-servicemen category.</p> <p>6. We specifically told the learned Advocate for Applicant that relief can be granted only to the extent of number of the Applicants and he cannot argue the matter for others, as these are the Original Applications before the Tribunal and not</p>

Office Notes, Office Memoranda of Coram, Appearance, Tribunal's orders or directions and Registrar's orders	Tribunal's orders
	<p>a 'Public Interest Litigation' before Hon'ble High Court.</p> <p>7. Hence, <i>ex-facie</i> the order of keeping 244 posts vacant in the category of Ex-servicemen is wrong as only 47 candidates have applied & sought reservation in the category of Ex-servicemen.</p> <p>8. As mentioned above, 20 Ex-servicemen are already selected. Though 27 Ex-servicemen have not found qualified and though in all 20 Ex-servicemen are Applicants in these 2 OAs, by way of abundant precaution, it is judicious to keep 27 posts vacant in the said category and not 244.</p> <p>9. Hence, we modify Para 4 of our order dated 05.09.2024, which is as follows :-</p> <p>"4. In line 3 of Para 4 instead of the words '244 posts', the words '27 posts' are hereby substituted."</p> <p>10. Accordingly, this modified order is to be uploaded.</p> <p>11. S.O. to 19th December, 2024.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: flex-end;"> <div style="text-align: center;"> <p><i>skw</i></p> <p>(A.M. Kulkarni) Member-A 10.12.2024</p> <p>(skw)</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>skw</i></p> <p>(Mridula Bhatkar, J) Chairperson 10.12.2024</p> </div> </div>

**BEFORE THE HON'BLE MAHARASHTRA
ADMINISTRATIVE TRIBUNAL, MUMBAI AT
MUMBAI**

ORIGINAL APPLICATION NO. OF 2024

**Dist. KOLHAPUR. / NAGPUR
CHATRAPATI SAMBHAJI NAGAR**

Ravindra Vitthal Jedhe & Ors -----Applicants

versus

The State of Maharashtra & Ors -----Respondents

%%%%%%%%%

ORIGINAL APPLICATION

%%%%%%%%%

**ASHISH S. GAIKWAD
(MAH/2896/2001)**

Office at: Chamber No. 4, 24BD, 2nd
floor, Rajbahadur Compound, Opp.
BSE, Ambala Doshi Marg, Fort,
Mumbai- 400 001.

Email Id: ashishgl.ag@gmail.com

Mob:-09819315977